༄༅། །དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་རིམ་གྲུབ་འབྲས་བཅས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་དང་། དེ་འབྲེལ་གསུང་བཤད་དང་གལ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཅིག་ཕྱོགས་སྒྲིག

༢༠༡༦

དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས།

དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་པར་འགྲེམས་ཞུས།

པར་ཐེངས་དང་པོ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ དེབ་གྲངས། ༢༠༠༠
པར་ཐེངས་གཉིས་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ དེབ་གྲངས། ༢༠༠༠
པར་ཐེངས་གསུམ་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ དེབ་གྲངས། ༡༠༠༠
པར་ཐེངས་བཞི་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༦ དེབ་གྲངས། ༡༥༠༠

Published by:
Department of Information & International Relations
Central Tibetan Administration
Gangchen Kyishong
Dharamshala - 176215
Distt. Kangra
HP, India

Funded by Norwegian Church Aid (NCA)

© DIIR

དཀར་ཆག

ནང་དོན།	ཤོག་གྲངས།
༡་ སྔོན་གླེང་།	ཀ
༢་ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་ཇུས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་རིམ་ གྲུབ་འབྲས་བཅས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད།	༡
༣་ བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར།	༣༡
༤་ བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་གྱི་འགྲེལ་བརྗོད།	༦༥
༥་ ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་འཛོམས་ཐོག་ བསྐུལ་བའི་༄གོང་ས་མཆོག་གི་སྒྲར་ཤིལ་གསུང་བཤད།	༨༩
༦་ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་དི་ལླིར་རྒྱ་གར་གྱི་ མཁས་དབང་དང་། གལ་ཆེའི་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་ལ་དབུ་མའི་ ལམ་གྱི་འགྲེལ་བརྗོད་སྐོར་བཀའ་ཁྲིས་གཏམ་བཤད་ ཞུས་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཚན་རགས་ཟིན།	༡༡༡
༧་ བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ ‘‘བོད་ཆེན་པོའི’’ སྐོར་གླེང་སྡེབས་སྐོར་མོའི་བགྲོ་གླེང་ཐོག་ གནང་བའི་གསུང་བཤད།	༡༤༡

དཀར་ཆག

ནང་དོན།	ཤོག་གྲངས།
༨་ བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ ‘‘ས་གནས་རང་སྐྱོང་སྲིད་གཞུང་དང་། ལེགས་བྱུང་སྲུང་སྐྱོབ། མི་རིགས་མཐུན་བསྒྲིལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་བོད་མིའི་ཉམས་མྱོང་’’ ཞེས་པའི་བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་འགྲེམས་སྤེལ་ཞུས་པའི་ཆེད་རྩོམ།	༡༦༨
༩་ ཟུར་བཀོལ་དང་པོ། བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་སྐུ་ཞབས་པི་ཡན་ཐའོ་ཡིས་ ‘‘བོད་ཆེན་པོའི’’ སྐོར་ཡིག་ཐོག་བཅར་འདྲི།	༡༨༦
༡༠་ ཟུར་བཀོལ་གཉིས་པ། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད་པ།	༢༠༣

སྔོན་གླེང་།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་ནག་ཏུ་དམར་ཤོག་གི་གཅིག་སྒྱུར་དབང་འཛིན་རིང་ལུགས་བྱུང་འཕྲུལ་བོད་དུ་དྲག་དམག་གིས་བཙན་འཛུལ་དང་། མཐའ་དོན་མང་སྐེ་ཞུང་གིས་མ་བརྟེན་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་བཀྲུད་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་འོག་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་ངོས་ལེན་བྱ་དགོས་བྱུང་ཞིང་། ༧རྒོང་ས་མཆོག་དང་བོད་ས་གནས་གཞུང་གིས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་གྲོས་མཐུན་གཞི་བཟུང་རང་སྐྱོང་གནས་བབ་ཅིག་ཡོང་ཐབས་འབད་བརྩོན་ཡོད་ཀྱ་རྩལ་སྒྲུགས་གནང་རུང་དོན་ཕན་མ་བྱུང་བར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་གཞུང་མང་འུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་ཀྱིས་ཞི་བའི་གྱེན་ལངས་དང་། ༧རྒོང་ས་མཆོག་གིས་དབུས་གཞུང་མང་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་དགོས་བྱུང་སྟེ་ལོ་ཤས་རིང་རང་བཙན་བསྐྱར་གསོའི་ཐབས་བྱུས་གནང་རུང་། རིམ་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་གཉིས་ཀའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་མ་བཟུང་ཐབས་མེད་གྱུར་སྐབས། ༧རྒོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བླ་ན་མེད་པའི་ལམ་སྟོན་འོག་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་དང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་གཞོན་སོགས་མང་གཙོའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གྲོས་ལ་དབང་བ་རྣམས་དང་དགོངས་དཔྱད་བཀའ་བསྡུར་རིམ་གནང་

རྗེས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་རང་བཙན་བསྐྱར་གསོའི་ཚབ་ཏུ་ཆོལ་གསུམ་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཞིག་ཡོང་ཐབས་གནང་རྒྱུའི་མཛད་ཐུས་གཏན་འབེབས་བྱུང་བ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་ཐུས་ཞེས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ཡོངས་གྲགས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ལོར་རྒྱ་གཞུང་གི་ཆེས་མཐོའི་དབུ་ཁྲིད་དེང་ཞའོ་ཕིང་གིས་༧གོང་ས་མཆོག་ལ་འབྲེལ་མོལ་གྱི་གྲོས་འཆར་འདོན་སྐབས་རང་ཕྱོགས་ནས་ཐག་གཅོད་སྟེར་ཡོད་ལ་བརྟེན་ལམ་འཕྲལ་བཀའ་ལན་གནང་བདེ་བྱུང་ཡོད། དེ་ནས་བཟུང་ད་བར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་ཐུས་ཀྱི་ནང་དོན་ཞིབ་ཆ་ལ་འགྱུར་འགྲོས་ཅི་རིགས་སོང་ཡང་སྤྱི་སྒྲོམ་ཁ་བྲལ་མི་རྩོད་ཅིང་། ད་ལྟའི་གནས་བབ་ལ་འགྱུར་བ་དགོས་པའི་བཞེངས་ཕྱོགས་དེ་ར་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་མང་ཚོགས་དང་། གྲོས་ཚོགས་ནས་མང་མོས་སྤྱི་མོས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་རིམ་བྱུང་ལྟར་འགྱུར་མེད་བརྟན་བཟུང་མཛད་པར་བརྟེན། རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱ་ནག་མང་ཚོགས་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་ཐོབ་པ་སོགས་དགེ་མཚན་རླབས་ཆེན་བྱུང་ཡོད་གཤིས། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་ལ་ཡིད་རང་བསྔགས་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་བར་སྐབས་ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་འགའ་ཤས་གསལ་རྟོགས་མེད་མཁན་ཉུང་ཤས་ཡོད་ཁར། འགའ་རེས་གསལ་རྟོགས་མེད་ཁུལ་དུ་རྫུས་པ་སོགས་ཅི་རིགས་ལ་བརྟེན་མང་ཚོགས་སུ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་ཐུས་སྐོར་སྒྲོ་བཀུར་དང་འཁྲུག་བཤད། ཐེ་ཚོམ་སོགས་

ཧི་སྟེད་ཅིག་བྱུང་ཡོད་པ་རྣམས་༧གོང་ས་མཆོག་དང་བཀའ་ཤག་གིས་འགྲེལ་བརྗོད་སྔ་རྗེས་དང་། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་སོགས་ནས་གསལ་བསྒྲོལ་ཟིན་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། ད་དུང་གལ་ཆེ་ནན་དཔེར་གལ་ཆེའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་རིམ། ཞིབ་གནས་འགྱུར་འགྲོས་བཅས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་གོ་རྟོགས་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་ངེས་ཤིག་ཡོང་ཐབས་སུ་བཀའ་ཤག་གིས་ **༼དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་རིམ་གྲུབ་འབྲས་བཅས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད།།༽** ཅེས་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་ཡིག་ཆ་དང་། དེ་མཉམ་འབྲེལ་ཡོད་གསུང་བཤད་དང་གལ་ཆེའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཅིག་ཕྱོགས་སྒྲིག་གིས་པར་བསྐྲུན་ཞུས་ཡོད། ཡིག་ཆ་འདིས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོད་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་གནད་དོན་ངོ་མ་གོ་རྟོགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་བྱུས་འདི་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་དགག་བྱ་གནང་མཁན་སུ་ཡིན་རུང་མུན་ནག་མདའ་འཕེན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་དངོས་དོན་རྟོགས་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་རམ་དགག་བྱ་གནང་ཐུབ་པའི་རེ་བ་དང་བཅས།

བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༥ ལ།། །།

༄༅། །དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་རིམ་གྲུབ་འབྲས་བཅས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད།

༡ སྔོན་གླེང་།

དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ནི་རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་མ་ཡིན་པར་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་བདེ་ཐབས་ཆེད་དྲང་བདེན་དང་། བྱམས་བརྩེ། འཚེ་བ་མེད་པ། མཛའ་མཐུན་དང་གུ་བཤངས་བཅས་གཉིས་ཕན་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་དགོངས་ཡངས་དཀྱིལ་ཆེའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་༧སྤྱི་ནོར་གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དབུས་བོད་མི་བརྒྱད་ཁྲི་བཀལ་བ་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོང་དགོས་བྱུང་རྗེས་ལོ་ཤས་རིང་བོད་མི་ན་གཞོན་རྣམས་ལ་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོ་དང་། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གི་བདག་གཅེས། མང་ཚོགས་ཀྱི་གཞིས་ཆགས་གསར་འཛུགས་སོགས་ཛ་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་འོག་འབྱུང་འགྱུར་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནས་བབ་སྐོར་ངེས་གཏན་རྙེད་པའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་གཏན་འབེབས་གནང་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༣་༧༤ ཅམ་ནས་༧སྤྱི་ནོར་གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཡོངས་ལ་ཐུགས་ཞིབ་དགོངས་བཞེས་གཏིང་ཟབ་དང་འབྲེལ། སྐབས་དེའི་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་བགྲེས་གཞོན་དང་། བཀའ་ཤག་སོགས་

གྲོས་ལ་དབང་བ་རྣམས་དང་། མཁས་མྱོང་ལྡན་པའི་བོད་ཀྱི་གྲོགས་པོ་རྣམས་ལ་གོ་བསྡུར་བགྲོ་གླེང་དང་དཔྱད་ཞིབ་གཏིང་ཟབ་རྒྱུན་རིང་གནང་འབྲས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ ལོར་ནམ་ཞིག་བོད་རྒྱ་གཉིས་དབར་འབྲེལ་མོལ་གྱི་གོ་སྐབས་ཤིག་ཤར་ཚེ་རང་བཙན་ཚོད་གླེང་མི་གནང་བར་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་འཐོབ་ཐབས་གནང་རྒྱུའི་ནང་དོན་སྲིད་བྱུས་གཏན་འབེབས་གནང་ཡོད་པ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་སྐབས་དེའི་རྒྱ་ནག་གི་ཆེས་མཐོའི་དབུ་ཁྲིད་ཏེང་ཞའོ་ཕིང་གིས་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་གྱི་གྲོས་འཆར་བཏོན་སྐབས་རང་ཕྱོགས་ནས་བཀའ་ལན་གནང་བདེའི་གོ་སྒྲིག་སྔོན་ཡོད་ལ་བརྟེན་འཕྲལ་དུ་འབྲེལ་ལམ་འགོ་ཚུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་བརྟན་བཟུང་གིས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཐབས་འབད་བརྩོན་ལན་དགུ་ཆད་མཐུད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་གནང་ཡང་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་རྣམ་པའི་ངོས་ནས་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡ་ལན་གང་ཡང་མ་བྱུང་བའི་ཁར། བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ད་དུང་ཇེ་ཞན་ཇེ་སྡུག་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ནས་ ༡༩༨༩ བར་བོད་མིའི་ཞི་བའི་གྱེན་ལངས་དང་། དེ་ལ་དྲག་གནོན། དེའི་རྗེས་སུ་འང་རྒྱུན་དུ་མང་ཚོགས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ཆོས་བྱེད་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་དོ་དམ་བཏང་འཛིན་དང་། རྒྱལ་གཅེས་ཆོས་གཅེས་ཀྱི་སློབ་གསོ་སོགས་བཟོད་དཀའི་བསུན་བཙེར་བར་མེད་ཀྱིས་མཐའ་མཛུག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་བོད་མི་རྣམས་ལུ་ཐུག

ཐབས་ཟད་ཀྱིས་བོད་ས་ཡོངས་སུ་ཞི་རྐྱོལ་ཆེན་མོ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཡང་མི་སྒྲིད་ལས་འདས་པའི་དྲག་གནོན་གྱིས་གསོད་རྡུང་བཙོན་འཛུག་མཐར་གཅོད་ཚད་མེད་དུ་བར་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་གཏོང་བཞིན་པ་དང་། བར་སྐབས་ལོ་དགུ་ཙམ་རིང་ཆད་པའི་བོད་རྒྱའི་ཐད་འབྲེལ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ནས་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་དགུ་བྱས་རུང་། རྩ་དོན་ཐོག་གྲུབ་འབྲས་མ་ཐོན་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། གཞིས་བྱེས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བཟོད་བསྲན་དང་རེ་བ་ཇེ་ཆུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་ཐེ་ཚོམ་དང་། ཐབས་ལམ་གཞན་འཚོལ་ལེགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་འདོན་མཁན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

སྤྱིར་བཏང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་སྐབས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་ཚད་མཐོའི་མང་མོས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་པ་དང་། ༢༠༡༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་ཀྱི་ལམ་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱུང་བ་ལྟར་བཙན་བྲོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་གདེང་སྟོབས་ཆེན་པོས་སྲིད་བྱུས་འདི་ཉིད་རྒྱུན་སྐྱོང་ལག་བསྟར་བྱེད་མུས་ཡིན་ཞིང་། བོད་ནང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་རྒྱ་གཞུང་དབང་འཛིན་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་གཞིགས་ཏེ་བཟོད་བསྲན་ངང་སྒུག་མ་ཐུབ་མཁན་ཚོ་ཡང་ཐུགས་ཁག་མེད་པ་གོ་རྟོགས་ཐུབ་ངེས་ཀྱང་། ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ས་ནས་བལྟས་ན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་

སྲིད་བྱུས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་གང་ལེགས་ཐོན་ཡོད་གཤིས། སྲིད་བྱུས་འདིའི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་རིམ་གྲུབ་འབྲས་བཅས་མང་ཚོགས་ལ་སླར་ཡང་ཞིབ་གསལ་ངོ་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོར་མཐོང་།

༡ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་རྟེན།

༧གོང་ས་ཆེན་པོས་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་ལྷག་བསམ་ (Universal Responsibility) གྱི་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དཀའ་རྙོག་གང་ཡིན་ཡང་གཉིས་མོས་མཐའ་མཐུན་ལམ་ནས་སེལ་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་འཛིན་རྟེན་ཡོངས་ལ་མཛད་དེ། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པ་ནི་དམག་འཁྲུག་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དུས་རབས་ཤིག་ཏུ་འདས་ཀྱང་། ད་ཆ་དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པ་འདི་དཀའ་རྙོག་རྣམས་བགྲོ་གླེང་གི་ལམ་ནས་སེལ་བའི་དུས་རབས་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་བསྒྱུར་དགོས་པའི་སློབ་སྟོན་གནང་བཞིན་ཡོད། དེ་ཡང་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ལོའི་གསུམ་དུས་གསུང་འཕྲིན་ནང་ ''ཡར་རྒྱས་ཆེ་ཆུང་དང་། དཔལ་འབྱོར་བཟང་ངན་ལ་མ་ལྟོས་པར་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་གི་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་དང་། ཡུལ་སྡེ་ཕན་ཚུན། ཐ་ན་གྲོང་པ་ཁྱིམ་མཚེས། མདོར་ན་ལས་གྲྭའམ། ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་གི་ནང་མི་ཚུན་ཆད། མིའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་འཚོ་ཞིང་གནས་དགོས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པའི་བསམ་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པ་བཅས་

ཤེས་རྟོགས་གསལ་པོ་ཐུབ་པ་བྱས་ཏེ། མི་དང་མིའི་བར་ཕན་ཚུན་བྱམས་པ་དང་བརྩེ་བའི་བསམ་ཚུལ་འཛིན་པ་དང་། དྲང་བདེན་རྩ་བར་བཟུང་བའི་ཉན་ཤེས་གོ་ཤེས་བཅས་བྱས་ན། ཆེ་ས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གི་དཀའ་རྙོག་ནས། ཆུང་ས་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་ནང་གི་དཀའ་རྙོག་ཐམས་ཅད་ངང་གིས་སེལ་ཏེ་གཞི་ནས་མི་རྣམས་ཞི་བདེ་བག་ཕེབས་སུ་གནས་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད།'' ཅེས་གསུངས་ཡོད། འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ལ་དེ་འདྲའི་སློབ་སྟོན་གནང་བ་བཞིན་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱང་དེ་དང་དོན་མཐུན་པ་ཞིག་གནང་བཞིན་དང་། རང་བཙན་རྩོད་ན་གཉིས་མོས་བགྲོ་གླེང་ཡོང་ཐབས་བྲལ་ཞིང་། བགྲོ་གླེང་དང་གུ་བཤངས་ཀྱི་ལམ་ནས་རྩ་དོན་བསྒྲུབ་དགོས་ན་གཉིས་སྨན་གྱི་ལམ་ཕྱོགས་ཤིག་མ་བཟུང་ཐབས་མེད་ཡིན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་ཡིན།

༡ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ངོ་བོ།

བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་སྒྲུབ་ཐབས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། བོད་རང་བཙན་བསྐྱར་གསོ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ནག་ནས་ཁ་བྲལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུའི་མཐའ་དང་། ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་རང་འཇགས་བསྡད་རྒྱུའི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ནས་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་ལ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། བོད་དོན་འབྲེལ་ཆགས་ཡོང་བ་ལ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་དང་

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་རྣམས་གཅིག་ཀྱང་མ་ལུས་པ་མིང་དོན་མཚུངས་པར་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པ་དང་། བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་ངེས་པར་དུ་ཚུད་དགོས་པ། དེའི་སྒྲུབ་ཐབས་འཚེ་བ་མེད་པའི་ལམ་འབབ་ཞིག་ལ་བརྟེན་རྒྱུ་བཅས་ནི་སྲིད་བྱུས་འདིའི་འདོར་ཐབས་མེད་པའི་སྙིང་དོན་ཡིན། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་བྱུང་རབས་ཀྱི་ཐད་འདས་པའི་དོན་ལ་བསྐྱར་བཟོ་བྱེད་ཐབས་མེད་པས་སྲིད་དོན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་བཟུང་ནས་འཁྲོག་བཤད་བྱས་པའི་བྱུང་རབས་ལ་ངོས་ལེན་བྱ་ཐབས་མེད་ཀྱང་། འབྱུང་འགྱུར་གྱི་འབྲེག་ཆགས་འཚོལ་སྐབས་འདས་པའི་བྱུང་རབས་ཀྱིས་འགལ་རྐྱེན་ཡང་མི་འབྱུང་བ་བྱ་རྒྱུ་སྲིད་བྱུས་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན།

༩ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་གཟུང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།

ཀ ད་ལྟའི་འཛིག་རྟེན་འདི་སྲིད་བྱུས་གང་ཡང་དངོས་དོན་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའམ། དངོས་དོན་རིང་ལུགས་ (Pragmatic) ལྟར་མ་འཛིན་ཐབས་མེད་ཀྱི་དུས་སྐབས་ཡིན།

ཁ དེར་བརྟེན་རྒྱལ་ཁབ་རང་ཉིད་ཁེར་རྐྱང་གི་ཐོབ་ཐང་གཅིག་པུར་ལྟ་བའི་དུས་ཚོད་ཡོལ་ཏེ་ཡོ་རོབ་སྤྱི་མཐུན་ལྟ་བུའི་ནང་སྤྱིའི་ཁེ་ཕན་གཙོ་བཟུང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོས་རང་བཙན་གྱི་ཁེ་ཕན་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བློས་བཏང་གིས་མཉམ་མཐུན་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ཞུགས་བཞིན་པ་སོགས།

ད་ལྟའི་དུས་རབས་འདིར་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་མ་བྱས་པར་ཁེར་རྐྱང་སྤྱོད་ཐབས་མེད་པ་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།

ག རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་ནང་མི་རིགས་དང་། ལེགས་བྱུང་། སྐད་ཡིག་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མཐོའི་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་ལེགས་གནས་ཐུབ་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་རིས་ཆིག་བསྒྲིལ་དང་བརྟན་ལྷིང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་བཞིན་པ་ཡིན།

ང ཁྱད་པར་དུ་བོད་རིགས་མི་འབོར་ས་ཡ་དྲུག་ཙམ་ལས་མེད་པ་དེ་ཡང་མདོ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་ས་ཁྲོན་མང་པོ་མཐའ་ནས་རིམ་ཟློས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་མངའ་འོག་ནས་ཐུར་དུ་གྱེས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་བོད་རང་བཙན་ཤོར་སྐབས་བོད་ཀྱི་ས་ཁྲོན་ནི་ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཟེར་བ་དེ་ཙམ་ལས་མེད་པར་གྱུར་ཟིན་པས། ལོ་རྒྱུས་དང་སྒྲིལ་ཏེ་རང་བཙན་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་ཡང་བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་ལྔ་བཅུ་ལྷག་ཅིག་དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཡོད་སྟབས་བོད་སའི་ཆ་ཤས་ཤིག་རྒྱ་ནག་ནས་ཁ་བྲལ་བ་ལས་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་རང་སྐྱོང་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་འཕྲལ་ཕུགས་དགེ་མཚན་ཆེ་བའི་རྒྱུར་མངོན་པས་འདི་ཡང་བསམ་ཞིབ་དགོས་པ་ཡིན།

ཅ བོད་ནི་སྐམ་སས་བསྐོར་བའི་ཡུལ་ལུང་ཞིག་ཡིན་སྟབས། སྟོབས་ཆེན་ཁྲིམ་མཆོས་ལ་མ་བརྟེན་པར་དཔལ་འབྱོར་དང་། དངོས་པོའི་ཡར་རྒྱས། དེང་རབས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་རྣམས་འཐོབ་དཀའ་བས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་

མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གནས་རྒྱུར་ཕྱི་དངོས་པོའི་ཁེ་ཕན་ཡོད།

ཆ བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལས་དོན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་རྒྱུན་སྐྱོང་ཐུབ་པར་གཞུང་དང་སྒྲིག་འཛུགས་ཁག་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་ངེས་པར་དུ་འཐོབ་དགོས་པ་མ་ཟད། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་མ་གསལ་བར་བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱང་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པ་ཞིག་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན།

ཇ ལྷག་པར་བོད་ནང་ལེགས་བྱུང་དང་། ཁོར་ཡུག མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བཅས་པ་རྩ་གཏོར་འགྲོ་གཞིའི་ཛ་དྲག་གི་དཀའ་ངལ་ལས་སྐྱོབ་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་གྲངས་མང་པོ་ཡོད།

༥ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནས་གཏན་འབེབས་བྱུང་ཚུལ།

ཀ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་དགོངས་འཆར་ཡིན་ཡང་དེའི་གཏན་འབེབས་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ཐད་ཀར་གནང་བ་མིན། མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་གཞི་བཟུང་སྐབས་དེའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་བཀའ་བློན་སོགས་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་མཆོན་པའི་གང་ཟག་དང་སྒྲིག་འཛུགས་ཡོངས་ལ་གོ་བསྡུར་གནང་བ་བརྒྱུད་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་དང་ཕྱག་བསྟར་གནང་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་མཉམ་འབྲེལ་མོལ་འཐེངས་མང་གནང་བའི་རྗེས་གྲོས་འཆར་ཆ་ཚང་ཞིག་དགོས་མཁོ་བྱུང་བ་དང་བསྟུན་ཏེ། ཕྱོགས་ཀྱི་འཆར་སྣང་ཞི་བའི་

དོན་ཚན་ལྔ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར་ཨ་རི་གྲོས་ཚོགས་སུ་གསལ་བསྒྲགས་དང་། དེའི་དོན་ཚན་ལྔ་པའི་རྒྱས་བཤད་དུ་སི་ཏུས་སྦྲག་གི་གྲོས་འཆར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ཡོ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་གསལ་བསྒྲགས་བསྐྱངས་ཡོད། གྲོས་འཆར་འདི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་རྒྱས་བཤད་དང་པོ་ཡིན་སྐབས། གསལ་བསྒྲགས་མ་གནང་གོང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༦ ནས་ཚེས་ ༩ བར་ཉིན་བཞིའི་རིང་རྡ་སར་བཀའ་ཤག་དབུ་བཞུགས་ཀྱིས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་དང་། གཞུང་ཞབས་རྣམ་པ། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག རང་སྐྱོང་སྡེ་ཚན་ཁག གསར་འགྱུར་བོད་མིའི་འཐུས་ཚབ། དམིགས་བསལ་སྐུ་མགྲོན་རྣམ་པ་བཅས་བཙན་བྱོལ་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་མཚོན་པའི་དམིགས་བསལ་ཆབ་སྲིད་ཚོགས་ཆེན་ནང་བགྲོ་གླེང་མཐིལ་ཕྱིན་རྗེས་གྲོས་འཆར་དེ་རང་གསལ་བསྒྲགས་གནང་རྒྱུ་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་རྒྱབ་གཉེར་གནང་ཡོད། འདི་ནི་བཀའ་སྤྱི་གཉིས་ཅམ་མ་ཟད། མང་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་ཚབ་མཚོན་པའི་འཐུས་མི་རྣམས་ནས་ཐད་ཀར་བསམ་ཚུལ་བསྡུས་ཏེ་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་ལམ་ནས་གཏན་འབེབས་གནང་བའི་རིམ་པ་དང་པོ་དེ་ཡིན།

ཁ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ནས་བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་ཆད་པར་བརྟེན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ དང་ ༡༩༩༦ སོ་སོའི་༧དགོང་ས་མཆོག་གི་གསུམ་དུས་གསུང་འཕྲིན་དུ་འབྱུང་འགྱུར་ལངས་ཕྱོགས་ཇི་དགེ་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་

བསྡུ་བྱ་དགོས་ཞེབས་པ་བཞིན་བཀའ་སྤྱི་ཐུན་མོང་གིས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་བསྡུའི་སྔོན་འགྲོའི་ལས་རིམ་འགོ་འཛུགས་ཀྱིས་གདམ་བྱ་དོན་ཚན་བཞིའི་ཐོག་བགྲོ་གླེང་སོགས་བྱེད་སྐབས་བོད་མི་གཞིས་བྱེས་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་བརྒྱ་ཆ་ ༧༩ བཏུལ་བས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་བསྡུ་མ་དགོས་པར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་རྒྱུན་འཛིན་ནམ། ༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་དང་བསྟུན་ཏེ་དུས་ནས་དུས་སུ་ཐག་གཅོད་གནང་རྒྱུ་ཡོང་བའི་གསོལ་འདེབས་ཞུ་དགོས་གསལ་བ་ལྟར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་༧གོང་ས་ཆེན་པོས་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་གི་གནས་བབ་ལ་གཟིགས་ཏེ་དུས་ནས་དུས་སུ་ཐག་གཅོད་མཛད་གནང་ཡོང་བ་དང་། ༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་ཐག་གཅོད་གང་གནང་ལ་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་བསྡུའི་ལམ་ནས་ཐག་གཅོད་བྱུང་བ་དང་གཅིག་གྱུར་བརྩི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་བཞག་སྟེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་མང་མོས་དང་སྤྱི་ལྷན་གྱི་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་༧གོང་ས་མཆོག་ལ་གསོལ་འདེབས་ཞུས་དོན་ལ་༧གོང་ས་ཆེན་པོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལོའི་གསུམ་དུས་གསུང་འཕྲིན་ནང་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་རྒྱུན་སྐྱོང་གནང་རྒྱུའི་ཁྲབ་བསྒྲགས་གནང་། འདི་ནི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་མང་མོས་དང་སྤྱི་ལྷན་གྱིས་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ལམ་ནས་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་ལམ་གྱི་གཏན་འབེབས་རིམ་པ་གཉིས་པ་དེ་ཡིན།

ཀ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ནས་བོད་རྒྱའི་ཐད་འབྲེལ་བསྐྱར་གསོའི་རྗེས་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་བདུན་གནང་ཡང་རྩ་དོན་ཐོག་གྲུབ་འབྲས་མ་བྱུང་ཁར། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་བོད་ས་ཡོངས་སུ་ཞི་རྒོལ་བྱུང་བ་དང་། བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་སུ་འང་ཛ་དྲག་གི་ཚོར་སྣང་བྱུང་བ་བཅས་ལ་གཟིགས་ཏེ་སྔར་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༧ ནས་ཚེས་ ༢༢ བར་ཉིན་དྲུག་རིང་རྣམ་སར་བཙའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ང་དགུ་པའི་ཆ་རྐྱེན་འོག་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་བསྐྱངས་པར་བོད་མི་གནས་ཡུལ་ཡོངས་ནས་མང་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་ཚབ་མཚོན་ངེས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ ༨༠༠ མ་ཟིན་ཙམ་དང་། ཚོགས་མི་སོ་སོའི་ཡོང་ཁུངས་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་ཕུལ་བ། གཞིས་བཞུགས་བོད་མིའི་ཁྲིད་ནས་བསམ་འཆར་བསྡུ་ལེན་བྱས་པ་བཅས་ཁྲོན་བསམ་ཚུལ་བརྒྱ་ཆ་བརྒྱད་ཅུ་བཀལ་བའི་ཚད་མཐོའི་མང་མོས་ཀྱིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས། འདི་ནི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཐད་ཀར་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་ལམ་གྱི་གཏན་འབེབས་རིམ་པ་གསུམ་པ་དེ་ཡིན།

ང དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་གསུང་འཕྲིན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གྲོས་འཆར་ཐོག་བགྲོ་གླེང་དང་གསན་ཞིབ་རྗེས་སྔར་ཡང་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་ཀྱི་ལམ་ནས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་རྒྱབ་

སྐྱོར་གནང་ཡོད། འདི་ནི་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་ལམ་གྱི་གདན་འབེབས་རིམ་པ་བཞི་པ་དང་གསར་ཤོས་དེ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ནས་བཟུང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ བར་འདས་པའི་ལོ་ངོ་སོ་དྲུག་ནང་༧གོང་ས་མཆོག་ནས་ཡང་ཡང་མང་ཚོགས་ལ་གོ་བསྡུར་བསྐྱངས་པ་དང་། མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་རང་དབང་ལྡན་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་ཚད་མཐོའི་མང་མོས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་ཤིང་། ལྷག་པར་སྤྱི་རྗེས་སུ་བོད་ནང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་བདེ་དོན་ལ་ལོ་མང་འབད་བརྩོན་བྱས་མྱོང་བའི་རྒྱུས་ཅན་དང་། ད་ལྟ་འབད་བརྩོན་བྱེད་བཞིན་པའི་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མཁས་དབང་དང་ལས་འགུལ་བ་མང་པོས་རྒྱབ་སྐྱོར་བློ་མོས་ཤུགས་ཆེན་ཞུས་ཡོད།

༦ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ཞིབ་ཆའི་ནང་དོན་ལ་འགྱུར་འགྲོས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ནས་ ༡༩༨༨ བར་འབྲེལ་མོལ་གྱི་བྱུང་རིམ་ནང་ཁ་བྲལ་མིན་པའི་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་སྤྱི་སྒྲུང་ཙམ་ལས་ཞིབ་ཆའི་འགྲེལ་བརྗོད་མེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ལོར་བསྒྲུལ་བའི་སི་ཏྲས་སྦྲག་གི་གྲོས་འཆར་ནང་ཆོལ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་བོད་ལ་གཞི་རྩའི་ཁྲིམས་ཡིག་ཟུར་དུ་ཡོད་པའི་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ཅན་གྱི་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་། དམག་སྲིད་དང་གཞུང་ཚབ་གཏོང་རེས་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་གཞན་པའི་དོན་

གནད་ཡོངས་རྫོགས་ས་གནས་གཞུང་གི་དབང་ཆད་དུ་དགོས་པ་དང་། དེ་འདྲའི་རང་སྐྱོང་གཞུང་དེ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཉམ་གནས་བྱ་རྒྱུ་གསལ་ཡོད།

སི་ཁྲུས་སྲིག་གི་གྲོས་འཆར་ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་རང་བཙན་དང་། ཕྱེད་རང་བཙན་ནམ་རྣམ་པ་འགྱུར་བའི་རང་བཙན་ཡིན་ཚུལ་དང་། ལོ་རྒྱུས་དང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་འཁྲུག་བཤད། བོད་རྒྱ་ནག་གི་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པ་དང་བདག་དབང་ཁས་ལེན་མ་བྱས་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས། ཁྱད་པར་སྐབས་དེའི་སྲིད་བློན་ཀྲོའོ་ཅེ་དབྱང་གིས་ཏྲ་ལའི་བླ་མ་གལ་སྲིད་རྒྱལ་ནང་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་གནང་འདོད་ཡོད་ན་བོད་རང་བཙན་གྱི་བྱ་གཞག་མཚམས་འཇོག་དགོས་ཀྱང་ཁོང་ལ་དེ་ལྟར་གནང་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་ཧྲགས་མཚན་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུག་ཅེས་གསར་འགོད་པར་བཤད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་ལྷེ་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ཀྱིས་བཀའ་ཤག་ལ་དོན་ཚན་གསུམ་ཅན་གྱི་བརྡ་ལན་འབྱོར་བའི་ནང་། སི་ཁྲུས་སྲིག་གི་གྲོས་འཆར་ནང་བོད་རང་བཙན་གྱི་ལྟ་བ་དོར་མི་འདུག་པས་དེ་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུའི་རྨང་གཞི་ཡོང་ཐབས་མེད་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། དེ་དོན་ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གསར་འགོད་པར་གསལ་བསྒྲགས་བྱས། སླར་ཡང་ ༡༩༨༨ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་ལྷེ་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ནས་''ཀྲུང་དབྱང་གིས་བསྐྱར་བཤད་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་ལ་སི་ཁྲུས་སྲིག་གི་གསུང་བཤད་དེ་

བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུའི་རྨང་གཞི་རྩ་བ་ནས་ཡོང་གི་མ་རེད། བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུའི་སྔོན་འགྲོའི་ཆ་རྐྱེན་དེ་མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ་ངོས་ལེན་དང་། དེ་འོག་ནས་གནང་དགོས་ཀྱི་རེད།'' ཅེས་ནན་བརྗོད་བྱས་པ་སོགས་སི་ཏུས་སྟག་གི་གྲོས་འཆར་ལ་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་འབྲེལ་མོལ་བྱ་ཐབས་མེད་པའི་ལན་འདེབས་སྤྲ་རྗེས་བྱུང་བར་བརྟེན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོའི་༧གོང་ས་མཆོག་གི་གསུམ་དུས་གསུང་འཕྲིན་དུ་དུས་ཚོད་ངེས་ཅན་ནང་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡ་ལན་མ་བྱུང་ན་གྲོས་འཆར་དུ་གསལ་བའི་དོན་གནད་ཁག་ལ་འགན་བཞེས་གནང་དགོས་མེད་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོའི་༧གོང་ས་ཆེན་པོའི་གསུམ་དུས་གསུང་འཕྲིན་དང་། ཡེལ་གཙུག་ལག་སློབ་ཁང་དུ་བསྩལ་བའི་གསུང་བཤད་བཅས་ཀྱི་ནང་གྲོས་འཆར་རང་བཞིན་ནུས་མེད་དུ་གྱུར་ཚུལ་གསལ་བསྒྲགས་བསྐྱུངས། གྲོས་འཆར་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོར་རང་བཞིན་ནུས་མེད་དུ་གསལ་བསྒྲགས་བསྐྱུངས་པ་ནས་བཟུང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ བར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ཞིབ་ཕྲའི་འགྲེལ་བརྗོད་གསར་པ་བཟོས་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ནས་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་བདུན་བྱས་པའི་ལས་རིམ་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་དངོས་ཡོད་གནས་བབ་དང་། རྒྱ་གཞུང་གི་ལངས་ཕྱོགས། བོད་མིའི་མངོན་འདོད་བཅས་དང་བསྟུན་ཏེ་༧གོང་ས་མཆོག་དང་བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གུ་བཤངས་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་རྒྱ་ནག་

མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་འོག་བསལ་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་ཚུལ་རྣམས་བར་སྐབས་དེའི་༧གོང་ས་མཆོག་གི་གསུམ་དུས་གསུང་འཕྲིན་ཁག་དང་། བཀའ་ཤག་གི་གཏམ་བཤད་ཁག་གི་ནང་རིམ་གསལ་བྱུས་ཡོད་པ་མ་ཟད། འབྲེལ་མོལ་སྐབས་སུའང་གོ་སྐབས་སྣེན་མཚམས་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཞིབ་ཆའི་འགྲེལ་བརྗོད་གསར་པ་གནང་རྒྱུའི་གོ་སྒྲིག་ཡོད་ཚུལ་བརྗོད་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་འབྲེལ་མོལ་བདུན་པའི་སྐབས་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ང་ཚོའི་དགོས་འདུན་གྱི་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་གསལ་པོ་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་རྣམས་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་དངོས་སུ་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ཡིག་ཆའི་ནང་ཞིབ་རྒྱས་བཀོད་ཡོད། དེའི་ནང་བོད་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྩི་བཀུར་དགོས་པ་དང་། བོད་མིའི་མངོན་འདོད། བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་གནད་དོན་ཁག་བཅུ་གཅིག བོད་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་དགོས་པ། རང་སྐྱོང་གི་ངོ་བོ་དང་སྒྲོམ་གཞི། མ་འོངས་མདུན་བསྐྱོད་བྱེད་ཐབས་བཅས་ཞིབ་ཕྲ་བཀོད་ཡོད། བསམ་འཆར་འདི་ནི་སི་ཏུས་སྟག་གི་གྲོས་འཆར་དང་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་། འདི་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་དང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་གཞི་བཟུང་ཐོག་བོད་

རིགས་ཡོངས་རྫོགས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་དགོས་རྒྱུ་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་བཀོད་ཡོད།

གྲོས་འཆར་དེ་ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་འགྲེལ་བརྗོད་ཡོག་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱས་པར་བརྟེན་དེའི་འགྲེལ་བརྗོད་ཅིག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་དགུ་པའི་སྐབས་སྤྲད་པའི་ནང་རྒྱ་མིའི་འཁྲོག་བཤད་ལ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་ཡོད། ཡིག་ཆ་འདི་གཉིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་རྗེས་ཤོས་དེ་ཡིན།

བསམ་འཆར་ཡིག་ཆ་འདི་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གཞུང་དང་། གྲོས་ཚོགས། སྲིག་འཛུགས། མི་སྒེར་བཅས་མང་པོས་ད་ཅང་འོས་འཚམས་དང་ཁྲིམས་མཐུན་ཡིན་པའི་བསྔགས་བརྗོད་དང་། རྒྱ་གཞུང་གིས་འདི་ལ་ངོས་ལེན་མ་བྱས་པར་ཡ་མཚན་དང་། འོས་འཚམས་མིན་པའི་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཟད། གྲོས་གཞི་འདིའི་ཐོག་འབྲེལ་མོལ་གྲུབ་འབྲས་ཐོན་པ་གནང་དགོས་པའི་སྐུལ་ལྕག་ཀྱང་ནན་པོ་གནང་བཞིན་ཡོད།

༤ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཕྱག་བསྟར་གནང་བའི་གྲུབ་འབྲས།

གཉིས་སྣན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཕྱག་བསྟར་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏྲབས་ཆེན་གྱི་གྲུབ་འབྲས་མང་པོ་ཐོན་ཡོད།

ཀ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་དབུ་ཚུགས་ཏེ་བོད་ས་མང་པོར་སྐྲུ་ཆབ་དང་གཟིགས་སྐོར་ཚོགས་པ་སྤྲ་རྗེས་ཕེབས་པས་གཞིས་བྱེས་ཤི་གསོན་འཕྲད་པ་ལྷ་བུའི་ཚོར་བ་དང་། དེའི་དབང་གིས་གཞིས་བཞུགས་བོད་མིའི་སྙིང་སྟོབས་བླ་ལྷག་ཏུ་འཕེལ་བ་དང་།

ཁ གཞིས་བྱེས་གཉིས་དབར་གཉེན་འཕྲད་དང་འགྲོ་འོང་གི་གོ་སྐབས་དང་། ལྷག་པར་སློབ་ཕྲུག་དང་གྲྭ་བཙུན་ཁྲི་ཚོ་མང་པོ་བཙན་བྱོལ་དུ་སློབ་སྦྱོང་དང་ཐོས་བསམ་གྱི་གོ་སྐབས་ཐོབ་པ།

ག བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་རིས་མེད་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་བླ་ཆེན་རྣམ་པ་དང་། དགེ་བཤེས། མཁས་དབང་མང་པོ་བོད་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལེགས་བྱང་གི་མཛད་འཕྲིན་རླབས་ཆེན་བསྐྱངས་ཐུབ་པ།

ང གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོས་བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་ལ་མོས་མཐུན་རྒྱབ་སྐྱོར་རླབས་ཆེན་ཐོབ་པ། དཔེར་ན་ད་ལྟ་འཚོ་བཞུགས་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་འགོ་ཁྲིད་ཏན་གྲུས་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ ‘‘ཏཱ་ལའི་བླ་མས‘‘རང་བཙན་བརྩོན་ལེན་མི་བྱེད་པར། མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཁོ་ན’’བརྩོན་ལེན་གནང་བའི‘‘དབུ་མའི་ལམ’’ནི་དེ་རིང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཆ་རྐྱེན་འོག བོད་དང་དེ་བཞིན་བོད་མི་རིགས་ཡོངས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཁེ་ཕན་དང་། དེ་བཞིན་མདུན་ལམ་དང་ལས་དབང་ལ་ཐུགས་བསམ་ནན་ཏན་བཞེས་པ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་གནས་ཚུལ་མཁྱེན་པ། དུས་གནས་དཔྱོད་ཞིབ་ཏན་ཏིག་བཅས་

གནང་བའི་ཐུགས་འགན་ནན་ཏན་ཁུར་བའི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བདེན་འཛིན་དངོས་སྒྲུབ་དང་གཟིགས་རྒྱང་རིང་བའི་དགོངས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།'' ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་མཁས་དབང་གཞན་ཞིག་གིས་ ''དབུ་མའི་ལམ་ནི་བོད་མི་སེམས་པ་སྐྱིད་པ་དང་། རྒྱ་མི་བློ་སེམས་བདེ་པོ་ཡོང་བའི་གཉིས་སྣན་(ཐ་ན་མང་སྣན་)གྱི་གནས་བབ་གསར་གཏོད་བྱེད་རྒྱུ་དང་། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་མཐར་ཕྱིན་པ་བྱེད་རྒྱུའི་ལག་བསྟར་བྱས་ན་ཚོག་པའི་དགོངས་པ་ཉག་གཅིག་དེ་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་རྒྱལ་ནང་གི་བོད་མི་མང་ངོས་ནས་བཤད་ན། དབུ་མའི་ལམ་ནི་རང་བཙན་དང་གཅིག་གྱུར་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་དང་དོགས་པའི་རྒྱུ་ལས་བརྒལ་ཞིང་། རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་བསམ་བློའི་ཐད་ནས་བཤད་ན། དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་མང་ཚོགས་མཉམ་ཞུགས་ནུས་པ་དང་། རང་སྟོབས་ཀྱི་ནུས་པ། གསར་གཏོད་ཀྱི་ནུས་པ་འདོན་རྒྱུར་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་ཡོད། ལག་ལེན་གྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ནས་བཤད་ན། དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་གོང་སྤེལ་གཏོང་ས་རྒྱ་ཆེ་རུ་བཏང་ཡོད་པ་དང་། ཞིབ་ཕྲའི་ནང་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་སུ་བཏང་ཡོད་ཅིང་།'' ཞེས་གསུངས་ཡོད།

ཙ ཁྱད་པར་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་དང་། མང་གཙོ་དོན་གཉེར་བ། གསར་འགོད་པ། རྩོམ་པ་པོ་སོགས་དྲང་བདེན་ལ་དགའ་བ་ཧ་ཅང་མང་པོས་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱིས་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་བྱ་རིམ་ནང་ཆ་ཤས་བླངས་ཐུབ་པ་དཔེར་ན། རྒྱ་རིགས་མཁས་དབང་གྲགས་ཅན་མང་པོས་

མངོན་གསལ་དོད་པོས་ ''རྒྱལ་ཕྲན་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ནི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཁ་ཡག་ཤོས་རེད།'' ཅེས་དང་། ''ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ནི་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་སེལ་བའི་ལྡེ་མིག་རེད།'' ཅེས་དང་། ''དབུ་མའི་ལམ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་བསལ་བའི་སྨན་མཆོག་ཡིན།'' ཞེས་དང་། ''ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཡང་དག་ཡིན།'' ཞེས་དང་། ''དབུ་མའི་ལམ་ནི་གསེར་གྱི་བསླབ་བྱ་རེད།'' ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཧ་ཅང་མང་པོ་སྤེལ་ཡོད་ཅིང་། ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་ནང་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་རྩོམ་ཡིག ༡༠༠ ཙམ་མཐོང་ཐོས་བྱུང་བ་དེ་དག་མང་ཆེ་བ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤ་སྟག་རེད། དེ་མཚུངས་གཞི་རིམ་རྒྱ་ཆེའི་རྒྱ་རིགས་མི་མང་དང་མཉམ་གོ་རྫོགས་དང་མཐུན་འབྲེལ་གོང་མཐོར་སོང་སྟེ་ས་གནས་མང་པོར་རྒྱ་བོད་མཛའ་འབྲེལ་ཚོགས་པ་བཙུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

ཆ ཁྲིད་པར་སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་སུ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་རྒྱ་ཆེར་བསྐྲུངས་པར་འགོག་རྐྱེན་མ་འཕྲད་པ་དང་། བོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཆེད་བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་ལས་འགན་གཏོད་ཅིང་ནུས་ཤུགས་བསྒྲིལ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

ཇ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་པ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་༧གོང་ས་མཆོག་ལ་ནོ་སྦེལ་ཞི་བདེའི་གཟེངས་རྟགས་ཀྱིས་མཚོན་ཆེ་བསྟོད་དང་།

གཟེངས་རྟགས། ཆེས་མཐོའི་དབུ་ཁྲིད་ཁག་གི་མཛལ་འཕྲད། གྲོས་ཚོགས་ཁག་ཏུ་གྲོས་ཚོད་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་བཙུགས་པ་སོགས་གཞུང་དང་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཐོབ་དང་འཐོབ་བཞིན་པ།

༤ རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཁག་ལ་ཁྲིམས་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགོག་རྐྱེན་མེད་པ་མ་ཟད། སྲིད་གཞུང་མང་པོས་བོད་རྒྱ་ཞི་མོལ་ལ་དོ་སྣང་དང་གྲོས་མོལ་དོན་འབྲས་སོན་པ་ཡོང་ཆེད་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་ཆ་ཤས་བླང་འདོད་གནང་མཁན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ།

༥ དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་དང་འབྲེལ་མོལ་གྱི་ལས་རིམ་ལ་སྲིད་གཞུང་མང་པོས་སྣུབ་ཕྱོགས་དང་གཉིས་མོས་འཚོལ་ཐབས་ཀྱི་དགོངས་བཞེས་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་གྱིས་བོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཆེད་མཐུན་འགྱུར་གང་ཐུབ་གནང་བཞིན་པ། དཔེར་ན་ཨ་རིའི་སྲིད་འཛིན་བྷུ་ཤིས་གསེར་གྱི་གཟེངས་རྟགས་འབུལ་བཞེས་མཛད་སྒོའི་སྐབས་ ‘‘ངས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་༧གོང་ས་མཆོག་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་དགོས་པ་མུ་མཐུད་ཞུ་གི་ཡིན། ཁོང་ཞི་བདེ་དང་ཀུ་བཤངས་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མི་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངོ་སྤྲོད་ཡོང་གི་རེད།’’ ཅེས་དང་། དེ་མཚུངས་སྲིད་འཛིན་ཨོ་བྷ་མའི་ཕོ་བྲང་དཀར་པོའི་མགྲིན་ཚབ་པས་ ‘‘༧གོང་ས་མཆོག་གི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་བཞེས་དང་། འཚེ་མེད་ཞི་བ། རྒྱ་གཞུང་དང་མཉམ་གྲོས་བསྡུར་མུ་མཐུད་གནང་རྒྱུའི་ཚོད་སེམས་ལ་སྲིད་འཛིན་གྱིས་གཟེངས་

བསྐྱོད་གནང་གི་ཡོད།'' ཅེས་གསུངས་ཡོད། དེ་མཚུངས་ཐའེ་དབེན་གྱི་སྲིད་འཛིན་མ་ཡིང་ཅའོ་ཡིས་བོད་ལ་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཐབས་དང་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད། ''དེ་ནི་བོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཉག་གཅིག་པོ་དེ་རེད།'' ཅེས་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་གསུངས་ཡོད།

ཐ འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་མང་བྱས་པ་ལས་རྒྱ་གཞུང་གི་དྭོགས་པ་རྣམ་རྟོག་དང་། སེམས་ཁྲལ། ལངས་ཕྱོགས་བཅས་གསལ་རྟོགས་ཐུབ་པ།

ད རང་ཕྱོགས་ཀྱི་མངོན་འདོད་རྣམས་དངོས་དོན་དང་མཐུན་པ་གསལ་སྟོན་བྱས་ཐུབ་པར་བརྟེན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་མིའི་མངོན་འདོད་ཁྲིམས་མཐུན་ལུགས་མཐུན། འོས་འཚམས། རྒྱུ་མཚན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་གཞུང་གི་འོས་འཚམས་མིན་པའི་ལངས་ཕྱོགས་དང་མཁྲེགས་བཟུང་གི་དངོས་དོན་གསལ་ཐོན་བྱུང་བ།

ན ལྷག་པར་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ཡིག་ཆ་སྤྲད་ཐུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་འགྱུར་གྲོས་མོལ་གྱི་གཞི་རྩ་གཏན་འཁེལ་བྱུང་བ་སོགས་གྲངས་ལས་འདས།

༤ བཙན་བྱོལ་བོད་མི་མང་ཚོགས་ལ་རེ་སྐུལ།

བོད་ནི་ས་ཆེན་པོ་འདི་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་མི་རིགས་དང་རིག་གནས་ལེགས་བྱུང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་དང་།

ཆོས་རྒྱལ་མེས་དབོན་རྣམ་གསུམ་གྱི་སྐབས་མངའ་དབང་ཕྱོགས་བཞིར་ཁྱབ་པ་ཡང་མི་རིགས་ཀྱི་སྙིང་སྟོབས་དང་ཆིག་བསྒྲིལ་ལས་བྱུང་། དུས་རབས་དགུ་པ་ནས་བཟུང་བོད་མིའི་ཆིག་བསྒྲིལ་ཉམས་ཏེ་ནང་ཁྲུལ་འཁྲུགས་པས་བོད་སིལ་བུར་གྱུར་ཞིང་། རིམ་གྱིས་སོག་པོའི་དབང་འོག་ཏུ་ཚུད། དེ་ལས་རང་དབང་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་རྗེས་སུའང་ས་སྐྱ་དང་། ཕག་གྲུ། རིན་སྤུངས། གཙང་པ་བཅས་དུས་ཡུན་ཐུང་ངུའི་ནང་འཕོ་འགྱུར་བྱུང་སྟེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་དབང་ཕྲ་ཚུགས་མ་ཐུབ་པའང་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཆིག་བསྒྲིལ་དང་། དབང་འཛིན་པ་ཚོས་ཀུན་སློམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་བཟུང་མ་ཐུབ་པའི་དབང་གིས་བྱུང་། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་སྲིད་དབང་ཚུགས་རྗེས་ཙུང་དྲག་པ་བྱུང་ཡོད་ནའང་སླར་ཡང་བཀའ་བློན་ནང་འཁྲུག་གམ་དབུས་གཙང་ནང་འཁྲུག་དེས་ཕྱིའི་དབང་ཤུགས་རང་བཞིན་གྱིས་དྲངས་ཏེ་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་བོད་ཀྱི་མངའ་དབང་གི་གཟུགས་བརྙན་མོག་པོར་གྱུར་ཟིན་པ་ལས་ད་ལྟའང་ལྡང་མ་ཐུབ་པ་དེ་ནི་ཆིག་བསྒྲིལ་དམན་པ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱུང་། དེང་རབས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཞིག་གིས་ ‘‘འབྱུང་བ་འཁྲུགས་པས་ལུས་ཀྱི་ཟུངས་སྟོབས་ཉམས།། རྣམ་རྟོག་འཁྲུགས་པས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཉམས།། སྡེ་དཔོན་འཁྲུགས་པས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཉམས།། ཉམས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་འཁྲུགས་པ་འདི་ལ་ཐུག།’’ ཅེས་གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་ཐུགས་མད་པར་སྣང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་གང་ཞིག་བསྒྲུབ་རུང་ཆིག་བསྒྲིལ་གྱི་ནུས་པ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པ་ནི་མངོན་སུམ་གཟུགས་གྲུབ་ཏུ་ཡོད།

ད་ལྟའི་དུས་རབས་འདིར་གཙོ་ཆེར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་ཀུན་སློམ་ཉི་མ་ལྟ་བུའི་མཛད་འཕྲིན་དང་། རྒྱ་དམར་གྱི་དྲག་གནོན་ལ་བརྟེན་པའི་ཛ་དྲག་གི་དུས་ཚོད། རང་དབང་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་བཅས་ལ་བརྟེན་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་ཆོས་ལུགས་ལུང་ཆན་སོགས་ཀྱི་འཐེན་འཁྱེར་མེད་པར་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ལམ་དང་ཆིག་སྒྲིལ་སྟེར་ལྷག་ཚད་མཐོ་དཀའ་སློབས་བྱ་འོས་སུ་གནས་ཡོད་ཀྱང་། ད་དུང་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་དགོས་གལ་མེད་པ་མིན་ཁར། ཕ་རོལ་པོའི་གཡོ་འཕྲུལ་གྱི་གནོན་ཤུགས་ལྷག་པར་ཆེ་བས་ཆིག་སྒྲིལ་གྱི་ནུས་པ་ཉམས་པའི་ཉེན་ཁ་ཚབས་ཆེ་སྟེར་མ་གྲགས་པ་ཡོད་པ་འདིར་སྣང་མེད་བྱ་ཐབས་མེད།

འདས་པའི་ལོ་ལྔ་བཅུ་བཀྲལ་བའི་རིང་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་དབུ་ཁྲིད་པའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་མང་གཙོའི་ལམ་སྲོལ་ལ་ཡིད་ཆེས་དམ་བཅའ་བརྟན་པོས་བོད་མི་རྣམས་ལ་ལྟ་གྲུབ་དང་བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་གང་ཡོད་རང་དབང་གིས་གསར་གཏོད་དང་། ཁྱབ་སྤེལ། འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་བསྐྲུན་ཡོད། ན་ཚོད་ལོངས་པའི་མང་གཙོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་འདྲ་མིན་མང་བ་ནི་དཔལ་དང་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་ལས་མི་རིགས་ཀྱི་ཆིག་སྒྲིལ་ལ་གནོད་མི་སྲིད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཕ་རོལ་པོའི་ངན་སྦྱོར་དབང་གིས་ལྟ་གྲུབ་འདྲ་མིན་ལ་བསྟད་དེ་ནང་ཁྲུལ་འགལ་ཟླ་བཟོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་

མེད་པ་མིན་པས། གལ་ཆེའི་གསེད་བཀྲོལ་དང་འབོད་སྐུལ་བྱ་རྒྱུའི་དོན་གནད་གཉིས་ཡོད་པ་གཞམ་གསལ།

ཀ མང་གཙོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལྟ་གྲུབ་དང་ཐབས་ལམ་འདྲ་མིན་ཁག་གི་དབར་རྙོ་ངར་ཆེ་བའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་བགྲོ་གླེང་ཡོད་བཞིན་དུ་ཆིག་བསྒྲིལ་ལ་མི་གནོད་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་བསམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཁག་ལ་ཕན་ཚུན་བརྩི་བཀུར་དང་། གོ་རྟོགས་བཟོད་བསྲན་བཅས་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན། དེ་ནི་མི་རྣམས་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་ཞིག་མ་བྱུང་ན་ཡོང་མི་ཐུབ། དེ་ལྟ་བས་ན་བོད་མི་ཚོས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ཇི་འདྲ་ཞིག་བཟུང་ཡང་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ལམ་ནས་རང་ལུགས་ངེས་པ་རྙེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས་གཞན་ཟེར་གཡམ་རྒྱུགས་དང་། རྨོངས་དད། ཕྱོགས་ཞེན། གླུན་པོ་ཆུ་སྣ་གར་ཁྲིད། གང་ཟག་ལ་རྟོན་པ་དེ་རིགས་གཏན་ནས་མི་རུང་། མདོར་བསྡུས་ན་རང་གིས་དཔྱད་མཐའ་མ་རྙེད་པར་གཞན་ཟེར་གཡམ་རྒྱུགས་མི་བྱེད་པ་གནད་ཀྱི་དོན་པོ་ཡིན། དཔེར་ན་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བཀའ་སློབ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཕེབས་རུང་། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་བཞེད་དགོངས་ལ་ཚང་མས་དང་ལེན་མོས་མཐུན་དགོས་པའི་བཀའ་ནམ་ཡང་གནང་སྲོལ་མེད། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས། དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།། བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།། ལེགས་པར་བརྟག་ལ་ང་ཡི་བཀའ།། བླང་བར་བྱ་ཡིས་གུས་ཕྱིར་མིན།། ཞེས་སོགས་ལུང་གི་རྒྱབ་རྟེན་དང་

བཅས་༧གོང་ས་ཆེན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱིས་ལུང་དང་རིགས་པ་དཔེ་དང་གཏན་ཚིགས་དུ་མའི་སྒོ་ནས་ཐུགས་ངེས་རྙེད་པའི་དོན་རྣམས་གདམས་པར་མཛད་པའི་ཆེ་གདུལ་བྱ་སོ་སོའི་ངོས་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དཔྱད་པས་འཇུག་སྟེ་རྟོན་བཞིའི་འཇུག་ལྡོག་མ་ནོར་བར་ཉམས་སུ་བླང་དགོས་པ་ལས། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་ཡིན་པའམ་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གཡམ་རྒྱུགས་མི་རུང་བར་ནན་ཏུར་གནང་གི་ཡོད། ཚུལ་ལུགས་འདིའི་འོག་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱང་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བདར་ཤ་བཅད་པའི་སྙིང་དོན་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འདུན་ལམ་ལེགས་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པའི་དགོངས་ཚུལ་གསུངས་པ་ཙམ་ལས། དེ་ལ་ཚང་མས་མོས་མཐུན་དགོས་པའི་བཀའ་ནམ་ཡང་གནང་མེད་པ་མ་ཟད། བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཡིག་ངག་གང་གི་སྒོ་ནས་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་བརྗོད་སྒྲོང་མེད་པ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་ཡང་བརྗོད་འདོད་མེད་པ་ཚིག་ཐག་གཅང་བཅད་ཀྱིས་བརྗོད་རྒྱུ་ཡིན། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་འདོད་མོས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མཁན་གྱི་གང་ཟག་སྙེར་རམ་ཚོགས་པ་སུ་ཞིག་ནས་སྲིད་བྱུས་འདིའི་ཁྱབ་སྤེལ་སྐད། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་དགོངས་ཡིན་པས་དྭང་ལེན་དགོས་ཚུལ་བཤད་ན་ལོག་བཤད་ཡིན་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་འོས་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྲིད་བྱུས་འདི་གོང་སློས་ལྟར་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་རིམ་ཡང་དག་པ་ནས་ལན་གཅིག་མིན་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། ཐོག་

མའི་དགོངས་འཆར་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་བཏོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ད་ལྟའང་༧གོང་ས་མཆོག་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་ཡིན་པའི་དངོས་དོན་ངོ་སྤྲོད་གནང་མི་འོས་པ་མིན་པ་མ་ཟད། གནང་དགོས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དེ་ལ་གནོན་ཤུགས་ཀྱི་ངོ་བོར་འཛིན་མི་རུང་།

གོང་གསལ་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་མོས་མཐུན་དང་། རྒྱབ་སྐྱོར། ཉམས་ལེན་གནང་མཁན་སུ་ཞིག་ཡིན་རུང་། རང་གིས་རང་དབང་ལྡན་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་བརྟག་དཔྱད་ཀྱི་ལམ་ནས་ངེས་པ་མ་རྙེད་པར་༧གོང་ས་མཆོག་ལ་སྙོངས་དད་ཙམ་གྱིས་མ་འཐུས་པ་མ་ཟད། གཞན་ལ་ཁྲབ་སྟེལ་གྱི་སྐབས་སུའང་དེ་མཐུན་གནང་དགོས་པའི་གཞིན་སྐུལ་ནན་པོ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཁ དེ་བཞིན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལས་གཞན་པའི་ལངས་ཕྱོགས་འཛིན་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སོ་སོའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་དང་ཁྲབ་སྟེལ་བྱ་རྒྱུའི་རང་དབང་ལ་འགོག་རྐྱེན་གང་ཡང་མེད། རང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཁྲབ་སྟེལ་མ་ཐུབ་པ་བཙན་ཐོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་གནོན་ཤུགས་དབང་གིས་ཡིན་ཚུལ་དང་། རང་བཙན་བཤད་ན་༧གོང་ས་ཆེན་པོའི་བཀའ་དང་འགལ་བར་བརྩེ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་པ་ནི་གཞི་རྩ་བྲལ་བའི་བསྙོན་གཏམ་ཡིན་པས་ལོག་བཤད་དེ་འདྲ་གནང་མི་རུང་ང་ལ། མང་ཚོགས་ཀྱང་དེ་རིགས་ལ་དབུ་འཁོར་མི་རུང་། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་

བྱུས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཚང་མའི་ནང་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལས་གཞན་པའི་ལངས་ཕྱོགས་ཡོད་མཁན་ཚོར་བསམ་ཚུལ་སྤེལ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གཞན་ལས་ལྷག་པ་ཐོབ་ཡོད་ཅིང་། འབྱུང་འགྱུར་ཡང་དེ་ལྟའི་གོ་སྐབས་ལ་འགོག་རྐྱེན་ཡོང་མི་སྲིད། རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མང་ཚོགས་བློ་ཁ་དྲང་མ་ཐུབ་ན་མང་ཚོགས་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་རྒྱུ་མེད། ༧གོང་ས་ཆེན་པོར་བློ་གདད་ཡིད་ཆེས་ཞུ་མཁན་ཚོར་སྨོངས་དད་ཅན་དང་། བསམ་བློ་གཏོང་མི་ཤེས་མཁན། ཡང་ན་འགན་མི་འཁྱེར་མཁན་ཡིན་པའི་སྐྱོན་འཛུགས་བྱེད་པ་ནི་མང་ཚོགས་ལ་གུས་བཀུར་མེད་པ་དང་། རང་ཉིད་འགན་ཁུར་མེད་པའི་དན་རྟགས་ཤིག་ཡིན། མང་གཙོའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་སུས་སུ་ལ་བློ་གདད་བཅོལ་དང་མི་བཅོལ། སུ་ལ་དད་འདུན་བྱེད་མིན། སུའི་རྗེས་སུ་འབྲང་མིན་བཅས་ནི་གཞི་རིམ་གྱི་རང་དབང་ཞིག་ཡིན་པས་སུས་ཀྱང་བཙལ་བཤིག་གཏོང་ཐབས་མེད། ༧གོང་ས་ཆེན་པོར་རྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་དང་མི་བཅོལ་སོ་སོའི་རང་དབང་ཡིན་མོད། རྒྱབ་རྟེན་བཅོལ་མཁན་གྱི་རང་དབང་ཡང་འཕྲོག་མི་ཆོག མང་གཙོའི་རང་དབང་དང་འདྲ་མཉམ་གྱི་སོ་མཚམས་ངོས་འཛིན་ཐུབ་པ་དགོས།

འོས་འཚམས་མིན་པ་གཞན་ཞིག་ནི་རེ་ཟུང་གིས་རང་བཙན་རྩོད་མཁན་གྱི་མི་སྣེར་དང་། ཚོགས་སྡེ་སོགས་ལ་ནང་དོན་༧གོང་ས་ཆེན་པོའི་དགོངས་མཐུན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མདོག་བྱེད་པ་དང་། དེའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་༧གོང་ས་

མཆོག་གི་བྱམས་བརྩེའི་མཛད་བྱུས་དང་གསུང་བབ་རྣམས་ལོག་བཤད་བྱེད་མཁན་ཡང་ཡོང་གི་འདུག དེ་ནི་གཞི་རྩ་མེད་པའི་རྫུན་གཏམ་ཞིག་རེད།

དེ་བཞིན་རེ་འགས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ནི་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་མིན་ཚུལ་གསུང་མཁན་འདུག་པ་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་གསུང་བབ་ཅིག་སྟེ། གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་གཏན་འབེབས་གང་གནང་ལ་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་བསྡུའི་ལམ་ནས་གཏན་འབེབས་བྱུང་བ་དང་ནུས་མཐུངས་བརྩི་བཀུར་ཞུ་རྒྱུ་ཞུས་པར་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་རྒྱུན་སྐྱོང་གནང་རྒྱུའི་གསལ་བསྒྲགས་གནང་ཞིང་། ༢༠༡༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བཞག་པའི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཚོད་ནང་གྲོས་ཆོད་སྟོན་མར་བསྐྱར་དུ་མཇུག་གནོན་དང་འབྲེལ་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ཐག་གཅོད་དང་ཕྱག་བསྐར་གང་གནང་ལ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་མོས་མཐུན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞུ་རྒྱུ་གསལ་བ་ལས་ལྷག་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་གནང་ལམ་ཞིག་མེད་པ་ཡོང་བས་བལྟས་ཀྱང་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་དཔེ་ལྟར་ཚང་མས་མཁྱེན་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད།

དེས་ན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་གྲུབ་འཛིན་མཁན་ཚོར་མང་གཙོའི་རང་དབང་གི་སོ་མཚམས་དང་ལས་འགན་ངོས་ཟིན་པའི་

ཐོག་ནས་རང་གི་མངོན་འདོད་མང་ཚོགས་སུ་ཚུལ་མཐུན་ཁྱབ་སྤེལ་གནང་བ་མ་གཏོགས། གཞི་རྩ་མེད་པའི་བསྐྱོན་འཛུགས་དང་། གཞི་རིམ་མང་ཚོགས་ལ་བརྙས་སྨོད་སོགས་འུ་ཐུག་གི་སྤྱོད་ཚུལ་དེ་རིགས་མི་གནང་བ་དང་། རང་གི་ལྟ་གྲུབ་དེ་དག་སྨོན་འདུན་གྱི་ཡུལ་ཙམ་དུ་བཟུང་བའམ། སྐད་འབོད་དང་། བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ཏུ་བསྒྲགས་གཏམ་ཙམ་དུ་མ་ལུས་པར་སྒྲུབ་ཐབས་དང་། ལས་རིམ། རྒྱབ་སྐྱོར་བཅའ་ཕྱོགས་སོགས་ཞིབ་ཕྲ་དཔྱོད་ལྡན་ཡོད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་གནང་ན་དགེ་མཚན་ཆེ་ངེས།

༩ མཐའ་དོན།

གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་འདི་ནི་“གོང་ས་”སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་དགོངས་འཆར་ལ་གཞིས་བྱེས་བོད་རིགས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་ལམ་ནས་ཡང་ཡང་གདན་ལ་ཕབ་པའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་མངོན་འདོད་དང་མཐུན་པའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་ཡིན། ནམ་ཞིག་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་དབང་གིས་མང་ཚོགས་ཀྱི་མངོན་འདོད་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ན་བཙན་བྱོལ་སྤྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་ཀྱང་དང་ལེན་ཞུ་རྒྱུ་ལས། མཁྲེགས་འཛིན་བྱེད་སེམས་སམ། མང་ཚོགས་ལ་སྲིད་བྱུས་བཙན་འགེལ་བྱ་རྒྱུའི་འདུན་པ་ནམ་ཡང་མེད། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་མོས་མཐུན་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་མཁན་ཚོས་རྒྱ་མཚན་གྱི་ལམ་ནས་སྲིད་བྱུས་གོ་རྟོགས་དང་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཐོག་ནས་མོས་མཐུན་དང་ཉམས་ལེན་གནང་དགོས།

འདི་ལ་དགག་བྱ་གནང་མཁན་ཚོས་ཀྱང་གཞི་རྩ་མེད་པའི་སྒྲོ་བཏགས་དང་
མང་ཚོགས་ཀྱི་སེམས་ཚོར་བེད་ལོག་སྤྱད་ཐབས་མ་ཡིན་པར་དྲང་བདེན་
དང་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་པ་ཞིག་དགོས་རྒྱུ་དེ་བཀའ་ཤག་གི་རེ་འདུན་ཡིན།
ཛཡ་ཛགཏ྄། སཏ་མཏླལམ྄།

༄༅། །བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར།

དང་པོ། ངོ་སྤྲོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུས་གཞུང་དང་མཉམ་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་རྗེས་“འགོང་ས་“སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཚབ་དང་དབུས་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་དབར་གྲོས་བསྡུར་ཞིབ་ལྷུག་བྱུང་བ་དང་། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་བོད་མིའི་མངོན་འདོད་གང་ཡིན་འགྲེལ་བརྗོད་གསལ་པོ་བྱས་པ་ཡིན། གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་དོན་ནི་བོད་མི་རིགས་ལ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྙིང་དོན་དང་མི་འགལ་བའི་ཐོག་ནས་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་ཐོབ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀའི་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོས་ཁ་བྲལ་ལམ་རང་བཙན་མི་རྩོད་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བརྟན་པོ་བྱས་ཏེ། མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་ལམ་ནས་བོད་ཀྱི་དཀའ་ རྙོག་སེལ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་རྣམ་པ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་སྲུང་སྐྱོབ་དང་

དར་སྤེལ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་ཀར་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡ དང་ ༢ ཉིན་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་བདུན་པའི་སྐབས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་ཚབ་སྲིད་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་དང་དབུས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁང་གི་བློན་ཆེན་གཅིག་ལྟོགས་སྐུ་ཞབས་དུའུ་ཆིང་ལིན་མཆོག་གིས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་བརྟན་ལྷིང་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཐོག་དགོངས་འཆར་ལེགས་པ་གང་ཡོད་གསུངས་པའི་རེ་བ་དང་འབོད་སྐུལ་ཞུ་གི་ཡོད་གསུངས་པ་དང་། དབུས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་རྒྱུན་ལས་བློན་ཆེན་གཞོན་པ་སྐུ་ཞབས་ཀྲུའུ་ཞེ་ཆོན་མཆོག་གིས་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་རང་སྐྱོང་གི་ཚད་གཞི་འམ་རྣམ་པ་ག་འདྲ་ཞིག་འཚོལ་གྱི་ཡོད་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་ཁ་གསལ་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་དང་མི་འགལ་བའི་ས་གནས་རང་སྐྱོང་སྐོར་ཁྱེད་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་ཇི་ཡོད་ཉན་འདོད་ཡོད་ཅེས་གསུངས་བྱུང་།

དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་འཆར་འདིའི་ནང་ང་ཚོའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་སྐོར་གྱི་ལངས་ཕྱོགས་ཇི་ཡིན་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་

དོན་ང་ཚོས་གོ་བ་བླང་ཕྱོགས་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱེད་ན་དམིགས་བཀར་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་རྣམས་བསྐང་ཐུབ་ཚུལ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ༧གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་ཁག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་（མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་གོ་དོན་ཡིག་ཆ་འདིས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།）གི་ལམ་ནས་བསྐང་ཐུབ་པའི་གདེང་ཚོད་གནང་ཡོད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནི་མི་རིགས་མང་པོ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་སྟབས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་མང་པོ་དང་འདྲ་བར་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་སྤྲད་པའི་སྒོ་ནས་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་རང་སྐྱོང་དང་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་སྐོར་གྱི་གཞི་རྩའི་ལྟ་གྲུབ་གསལ་བ་དེ་དག་གི་དམིགས་ཡུལ་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་དང་མངོན་འདོད་དང་མཐུན་གྱི་ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་རྒྱ་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་དང་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་གཉིས་ཀ་སྤང་བའི་སྒོ་ནས་མི་རིགས་གཉའ་གནོན་དང་མི་རིགས་ཁ་བྲལ་གཉིས་ཀ་འགོག་ཐབས་བྱེད་ཆེད་དང་། རང་ཁྲིམ་རང་བདག་གི་དབང་ཆ་སྤྱོད་པའི་སྒོ་ནས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ལེགས་བྱང་**(文化)**སྲུང་སྐྱོབ་ཐུབ་པའི་འགན་སྲུང་བྱེད་ཆེད་རེད།

ང་ཚོས་གོ་བ་བླང་ཕྱོགས་ལྟར་ན་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་ནང་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་རྣམས་ཚད་གཞི་ངེས་ཅན་གྱི་བར་བསྐང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། རྩ་ཁྲིམས་ནང་གནད་དོན་ཁ་ཤས་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་རང་སྐྱོང་སྐོར་གྱི་ཐག་གཅོད་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་སྤྲད་ཡོད། བོད་མིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྟངས་དང་འཚམས་པའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་བར་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་འདི་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས། དེ་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་སྐབས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་། དེ་བཞིན་དམིགས་བསལ་གྱི་རང་བཞིན་དང་འཚམས་པ་ཡོང་ཆེད་རང་སྐྱོང་གི་ཁྲིམས་ཡིག་ཁག་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་བཟོ་བཅོས་གནང་དགོས་པ་ཡོང་སྲིད། ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་བྱུང་ན་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་བརྒྱུད་ད་ཡོད་ཀྱི་དཀའ་ངལ་རྣམས་སེལ་ཐུབ། དེ་འདྲ་བྱེད་ན་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གྱུར་དང་། བརྟན་ལྷིང་། བོད་རིགས་དང་མི་རིགས་གཞན་ཚོའི་བར་འཆམ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་འཛུགས་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད།

གཉིས་པ། བོད་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྩི་བཀུར་དགོས་པ།

ད་ལྟའི་འཛིན་སྐྱོང་ཆ་བགོས་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་རིགས་ཚང་མ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཀྱི་ཡོད། བོད་མིའི་གཅིག་

གྱུར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ངེས་པར་དུ་བརྩི་བཀུར་གནང་དགོས། དེ་ཉེ་རྒྱ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་དང་། དམིགས་ཡུལ། གཞི་རྩའི་ལྟ་བ་ཡིན་པ་མ་ཟད། མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་བྱེད་རྒྱུའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་རྩ་ཡང་རེད།

བོད་རིགས་རྣམས་སྐད་ཡིག་དང་། ལུགས་སྲོལ། ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན། གོམས་གཤིས་བཅས་ཀྱི་ཆ་ནས་མི་རིགས་གཅིག་རང་ཡིན་པ་དང་ཐུན་མོང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་གྱུར་ཡོད་པའི་དངོས་དོན་ཉེ་རྩོད་མེད་རེད། བོད་མི་རིགས་ལ་ཐུན་མོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཆབ་སྲིད་དང་འཛིན་སྐྱོང་ཁ་ཕྱོར་བའི་དུས་སྐབས་བྱུང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཆོས་དང་། ལུགས་སྲོལ། ཤེས་ཡོན། སྐད་ཡིག འཚོ་བའི་གནས་སྟངས། ས་ཁམས་ཁོར་ཡུག་བཅས་ཀྱི་ཆ་ནས་མུ་མཐུད་གཅིག་གྱུར་དུ་གནས་ཡོད།

ས་བབ་ཀྱི་ཆ་ནས་བོད་མི་རྣམས་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་སར་བར་མཚམས་མ་ཆད་པར་མུ་འབྲེལ་ནས་གནས་ཡོད། ལོ་ངོ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོའི་རིང་ནས་བོད་མི་རྣམས་མཐོ་སྒང་བོད་དུ་གནས་སྡོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། བོད་མི་རྣམས་ནི་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་མི་རིགས་ཡིན། རྒྱ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་དང་མཐུན་པར་དངོས་དོན་ཐོག་བོད་མི་རྣམས་མི་རིགས་གཅིག་གི་ངོ་བོར་མཐོ་སྒང་བོད་

ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་སུ་ཇོག་པར་ཁྲབ་ནས་གནས་ཡོད།

གོང་གསལ་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བོད་རིགས་རྣམས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལྔ་བཅུ་ང་ལྔའི་ནང་ནས་མི་རིགས་གཅིག་རང་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཡོད།

གསུམ་པ།   བོད་མིའི་མདོན་འདོད།

བོད་མི་རིགས་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་རབས་དང་།   ལུགས་བྱང་། ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་ཕྱུག་པོ་ཡོད་པ་འདི་དག་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་རྩ་ཆེའི་ཁྱད་ནོར་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་རེད།   བོད་མི་ཚོར་རང་གི་ཕ་མེས་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཁྱད་ནོར་འདི་དག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་འདོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པར་རང་གི་ཆོས་རིག་གོམས་གཤིས་གོང་འཕེལ་གཏོང་འདོད་ཡོད།

མི་རིགས་མང་བའི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་མཉམ་སྡོད་བྱེད་ན་བོད་མིར་རྒྱལ་ཁབ་ནང་དཔལ་འབྱོར་དང་ཚན་རིག་གི་ཡར་རྒྱས་ཤུགས་ཆེ་འགྲོ་བཞིན་པ་འདི་དག་གིས་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཐུབ།   ང་ཚོས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་འདིའི་ནང་ཆ་ཤས་བླང་རྒྱུ

དང་ཕྱུར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་བྱེད་འདོད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ལེགས་བྱུང་། སྙིང་དོན་རྣམས་མ་བརླག་པ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། གདོང་མ་ནས་བོད་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་སའི་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ཧ་ཅང་འཇིག་སླ་བའི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་ཉེན་ཆ་མི་བཟོས་པའི་འགན་སྲུང་ཡང་བྱེད་འདོད་ཡོད།

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ནི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་རིམ་བསྟུད་དུ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་རིམ་པའི་གསུང་བཤད་དང་སྲིད་བྱུས་ཁག་གི་ནང་ཡང་གསལ་ཡོད། བོད་མིར་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུའི་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་དང་སྒྲིམ་གཞི་གཏན་འབེབས་བྱེད་སའི་གཞི་རྩ་དེ་དག་ལ་བཟུང་དགོས། རྩ་ཁྲིམས་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་དང་དགོས་མཁོར་གཞིགས་པའི་གྲུ་བཞངས་བྱེད་རྒྱུའི་གཞི་རྩའི་ལྟ་བ་གསལ་ཡོད།

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྒྲིམ་གཞིའི་ནང་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་གནང་རྒྱུའི་ཐུགས་དམ་ནི་ཞལ་གསལ་པོ་དང་ཚིག་ཐག་ཆོད་པོ་རེད། ༧གོང་ས་མཆོག་གིས་

བཞེངས་ཕྱོགས་འདི་ལྟར་བཟུང་བ་ནི་དབུ་ཁྲིད་ཧྲིང་ཞའོ་ཕིང་གིས་བོད་རང་བཙན་མ་གཏོགས་གནད་དོན་གཞན་ཚང་མ་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཆོག་ཅེས་ནན་བརྗོད་གནང་བ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན། ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྲིམས་བདག་དབང་ལ་བརྩི་བཀུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྐབས། ང་ཚོའི་རེ་བར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་བོད་མིའི་གཅིག་གྱུར་དང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ལ་དབུས་གཞུང་གིས་ངོས་འཛིན་དང་བརྩི་བཀུར་ཆ་ཚང་གནང་བའི་རེ་བ་ཡོད། དེ་ནི་ང་ཚོའི་བར་མི་མཐུན་པ་རྣམས་སེལ་ཐབས་བྱེད་རྒྱུའི་གཞི་རྩ་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་བར་ཆིག་བསྒྲིལ་དང་། འཆམ་མཐུན། བརྟན་ལྷིང་བཅས་ཡོང་བའི་ཉེར་ལེན་རེད།

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དར་རྒྱས་ཡོང་བར་འཛམ་གླིང་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རྒྱལ་ཁབ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འགྲོས་དང་བསྟུན་ནས་དཔལ་འབྱོར་དང་། སྤྱི་ཚོགས། ཆབ་སྲིད་བཅས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་རྣམས་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་གཅེས་སྐྱོང་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་ཡོང་བར་བོད་མིའི་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ངོས་འཛིན་གནང་དགོས། དེ་ཡང་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་

དགོས་མཁོ་དང་། ཁྱད་ཆོས། གལ་འགངས་བཅས་དང་མཐུན་པར་བོད་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་སའི་ས་ཁུལ་ཚང་མར་ཁྱབ་པ་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས།

བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ལེགས་བྱུང་དང་ངོ་བོ་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་གཏོགས་གཞན་སུས་ཀྱང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐུབ་ཐབས་མེད་པས། བོད་མི་ཚོས་རང་གིས་རང་ལ་རོགས་སྐྱོར་དང་། རང་གི་ཡར་རྒྱས་རང་གིས་བྱེད་པ། རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུ་དང་། དབུས་གཞུང་དང་། ཞིང་ཆེན་ཁག ལྗོངས་བཅས་ནས་བོད་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པའི་རོགས་རམ་དང་ལམ་སྟོན་སོགས་ཀྱི་དབར་དོ་མཉམ་བཟོ་རྒྱུ་གལ་ཆེ།

བཞི་པ། བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ། རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་གནད་དོན་ཁག

༡ སྐད་ཡིག

སྐད་ཡིག་ནི་བོད་མིའི་ངོ་བོ་མཚོན་པའི་ཁྱད་ཆོས་གལ་ཆེ་ཤོས་རེད། བོད་སྐད་ནི་བོད་མིའི་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་སྐད་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ང་ཚོའི་རྩོམ་རིག་དང་། ནང་དོན་རིག་པའི་གསུང་རབ། བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས། དེ་

བཞིན་ཚན་རིག་གི་ལས་རིགས་བཅས་ཆ་ཚང་སྐད་ཡིག་དེའི་ཐོག་བྲིས་ཡོད། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དང་དོ་མཉམ་པའི་བརྡ་སྤྲོད་རིག་པའི་གནས་ཚད་ཏ་ཙང་མཐོ་བ་མ་ཟད། ལེགས་སྦྱར་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་སྐབས་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་ཇི་བཞིན་མ་ནོར་བར་བསྒྱུར་ཐུབ་པའི་སྐད་ཡིག་གཅིག་པུ་དེ་ཡིན། དེའི་དབང་གིས་འཛམ་གླིང་ནང་སྒྲ་བསྒྱུར་མང་ཤོས་དང་ལེགས་ཤོས་དེ་ཡིན་པ་མ་ཟད། མཁས་པ་ཁག་ཅིག་གིས་རྩོམ་རིག་ཕྱུག་ཤོས་དང་མང་ཤོས་ཀྱང་ཡིན་པར་བཞེད་ཀྱི་ཡོད། རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཞི་པའི་ནང་མི་རིགས་ཚང་མར''རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་སྤྱོད་པ་དང་གོང་དུ་སྤེལ'' རྒྱུའི་རང་དབང་འགན་སྲུང་བྱས་ཡོད།

བོད་མིས་རང་གི་སྐད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་དང་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་བོད་ཡིག་དེ་བོད་མིའི་སྐད་དང་ཡི་གེ་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་པས་བརྩི་སྲུང་བྱེད་དགོས། དེ་བཞིན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོ་བོད་ཡིག་བྱེད་དགོས།

ལྷ་གྲུབ་འདི་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་པའི་ནང་གྱི་ཡངས་པོའི་སྒོ་ནས་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་ནི''མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ས་གནས་དེ་གར་ཁྱབ་མོང་དུ་སྤྱོད་པའི་སྐད་ཡིག་གཅིག་གམ་ཁ་ཤས་སྤྱོད་རྒྱུ།'' ཞེས་དང་། མི་རིགས་ས་

གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཅུ་པའི་ནང་‘‘ས་གནས་དེ་གའི་མི་རིགས་ཁག་ཚང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་དང་དར་རྒྱས་སུ་གཏོང་བའི་རང་དབང་‘‘‘འགན་སྲུང་བྱ་རྒྱུ།’’ ཞེས་གསལ་ཡོད།

བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོ་བོད་ཡིག་བྱེད་རྒྱུ་དང་འདྲ་བར་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་པའི་ནང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་གཞུང་ལ་སློབ་གསོའི་ཐད་‘‘སློབ་ཁྲིད་བྱེད་པའི་སྐད་རིགས། སློབ་གྲྭ་བ་སྡུད་ཐབས་སོགས་གཏན་འབེབས’’ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཡོད་པར་གསལ་ཡོད། དེའི་གོ་དོན་ནི་སློབ་ཁྲིད་རྒྱུད་ལམ་གྱི་སྐད་ཡིག་བོད་ཡིག་བྱེད་རྒྱུའི་ལྟ་བ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

༣ ལེགས་བྱང་།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་གཞི་རྩའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ལེགས་བྱང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཆེད་རེད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་དང་། བཞི་བཅུ་ཞེ་བདུན། བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུ དེ་བཞིན་དུ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་བརྒྱད་བཅས་ཀྱི་ནང་ལེགས་བྱང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུའི་ནང་དོན་འཁོད་ཡོད། བོད་མིའི་ལེགས་བྱང་ནི་བོད་མིའི་ཆོས་དང་། སྲོལ་རྒྱུན། སྐད་ཡིག ངོ་བོ་བཅས་དང་འབྲེལ་ལམ་

དམ་ཟབ་ཡོད། ད་ལྟའི་ཆར་ལེགས་བྱུང་དེ་ར་རིམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཐོག་དཀའ་ངལ་ཚབས་ཆེན་འཕྲད་བཞིན་ཡོད། བོད་མི་རྣམས་མི་རིགས་མང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མཉམ་སྡོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྐབས་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་འོས་འཚམས་སྤྱད་པའི་སྒོ་ནས་བོད་མིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་བྱུང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་དགོས།

༡ ཆོས་ལུགས།

ཆོས་ལུགས་ནི་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་གནད་དོན་ཡིན་པ་དང་། ནང་ཆོས་ནི་ང་ཚོའི་ངོ་བོ་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་སྲིད་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་ (Church and State) གཉིས་ཐ་དད་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ང་ཚོས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་དབང་གིས་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་མཁན་ཚོའི་རང་དབང་དང་ཉམས་ལེན་ལ་དོ་ཕོག་མི་འགྲོ་བ་བྱེད་དགོས། བོད་མི་ཚོར་ཆོས་དད་རང་དབང་དང་བསམ་བློའི་རང་དབང་མེད་ན་གང་ཟག་སྒེར་རམ་མང་ཚོགས་ཀྱི་རང་དབང་གཞན་གྱི་སྐོར་བསམ་བློ་གཏོང་ཐུབ་ཐབས་མེད། རྩ་ཁྲིམས་ནང་ཆོས་ལུགས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཁག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུའི་གལ་འགངས་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད། དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་པའི་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡུལ་མི་ཚང་མར་ཆོས་དད་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་འགན་སྲུང་བྱས་ཡོད། སུས་ཀྱང་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པར་ཆོས་ལ་དད་པ་བྱེད་པའམ་

དད་པ་མི་བྱེད་པའི་གནོན་ཤུགས་སྤྲད་མི་ཆོག   ཆོས་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེ་རིང་བྱེད་ཆོག་གི་མེད།

རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་འདི་དག་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚད་གཞི་དང་མཐུན་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ན་དད་པ་བྱེད་ཕྱོགས་སམ་ཉམས་ལེན་བྱེད་ཚུལ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་དད་རང་དབང་ནང་ཚུད་ཀྱི་ཡོད།   རང་དབང་དེའི་ནང་ནང་ཆོས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གཞིར་བཟུང་དགོན་པ་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུ་དང་།   བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་བྱེད་རྒྱུ།   གྲྭ་བཙུན་གྱི་ཁ་གྲངས་དང་ལོ་ཚད་ཇི་དགོས་ཆོས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་གཞིར་བཟུང་འཛུལ་ཞུགས་ཆོག་གི་ཡོད།   མང་ཚོགས་ལ་ཆོས་བཤད་དང་དབང་བསྐུར་སོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཁག་ཀྱང་རང་དབང་འདིའི་ནང་ཚུད་ཡོད་པས།   ཆོས་ཀྱི་སྤྱིར་བཏང་བྱེད་སྒོ་དཔེར་ན་བླ་སློབ་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་།   དགོན་སྡེའི་འཛིན་སྐྱོང་།   ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཕྱོགས་བཅས་ཀྱི་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཐེ་བྱུས་བྱེད་རྒྱུ་མེད།

༩ ཤེས་ཡོན།

དབུས་གཞུང་གི་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་བོད་མི་རང་གི་ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་བཟོ་རྒྱུ་དང་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་བོད་མིའི་མངོན་འདོད་དེ་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་སློབ་གསོའི་ཐད་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དང་བཅས་པ་ཡིན།   ཚན་རིག་དང་ལག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་ཡོང་

བར་མཉམ་ཞུགས་ཆ་ཤས་བླང་རྒྱུའི་མངོན་འདོད་ཡང་དེ་བཞིན་རེད། དེང་དུས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚན་རིག་གི་ཡར་རྒྱས་ནང་ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་། སེམས་དངོས་རིག་པ། འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ། སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོགས་ཐབས་བཅས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་ཇི་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པ་ང་ཚོས་མཐོང་ཐུབ།

རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་ཡུལ་མིར་སློབ་གསོའི་མཐུན་རྐྱེན་སྤྲོད་རྒྱུའི་འགན་ཁུར་ཆ་ཚང་རྒྱལ་ཁབ་ནས་བླང་དགོས་པ་དང་། དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུའི་ནང་‘‘མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ས་གནས་དེ་གའི་སློབ་གསོ’’’བྱ་གཞག་རྣམས་ལ་རང་བདག་གི་སྒོ་ནས་དོ་དམ་བྱེད་རྒྱུ’’’’འཁོད་ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་པའི་ནང་ཡང་ལྟ་གྲུབ་དེ་ཉིད་གསལ་ཡོད།

ཐག་གཅོད་རིམ་པའི་ཐོག་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆའི་ཚད་གཞི་གསལ་པོ་མེད་སྐབས་ནན་བརྗོད་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་བོད་མི་ཚོར་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ཐད་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུ་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དང་བཅས་པ་ཡིན།

ཚན་རིག་དང་ལག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་ནང་མཉམ་ཞུགས་དང་ཆ་ཤས་བླང་རྒྱུའི་རེ་འདུན་ཡང་རྩ་ཁྲིམས་ (དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུ) དང་བཅའ་ཁྲིམས་ (དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་དགུ) ནང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཁག་ལ་ཚན་རིག་དང་ལག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད།

༥ ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ།

བོད་ནི་ཨེ་ཤེ་ཡའི་ཆུ་བོ་ཆེ་ཁག་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན། དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་གི་རི་བོ་མཐོ་ཤོས་དང་། མིའི་འགྲོ་བས་རེག་མྱོང་མེད་པའི་གཏེར་དངོས་དང་ནགས་གསེབ་ཀྱིས་ཕྱུག་པའི་ས་རྒྱ་ཡངས་ཤིང་། འཛམ་གླིང་གི་ས་སྟེང་མཐོ་ཤོས་དེ་རེད།

དེ་འདྲའི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ནི་བོད་མི་ཚོས་མི་དང་དུད་འགྲོ་དབྱེ་བ་མེད་པར་སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་གནོད་འཚེ་སྤང་བ་དང་གཞན་གྱི་ཚེ་སྲོག་ལ་བརྩི་བཀུར་བྱེད་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། བོད་ནི་རང་བཞིན་འབྱུང་བའི་ཁོར་ཡུག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ནང་ཆུད་ཟོས་སུ་མ་སོང་བའི་རྩ་ཆེའི་གནས་གཙང་ཞིག་རེད།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཁོར་ཡུག་ལ་བསྐྱར་གསོ་ཐུབ་ཐབས་མེད་པའི་གནོད་འཚེ་ཡོག་གི་ཡོད། དེ་དག་གི་ཤུགས་རྐྱེན་རྣམས་གཙོ་བོ་རྩ་ཐང་དང་། ཞིང་ས། ནགས་གསེབ། ཆུའི་ཐོན་ཁུངས། རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་བཅས་ཀྱི་ནང་གསལ་པོ་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད།

དེ་འདྲ་སོང་ཙང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཞེ་ལྔ་དང་། རེ་དྲུག་གཞིར་བཟུང་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་དང་མཐུན་པར་ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་སྲིད་ཇུས་བཟོ་རྒྱུ་དང་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་སྤྲད་དགོས།

༦ རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་པེད་སྤྱོད་བྱེད་ཕྱོགས།

རྩ་ཁྲིམས་དང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་དང་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་སྲུང་སྐྱོབ་བདག་གཉེར་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ནས་ཆ་ཤས་ལྷང་རྒྱུའི་གཏེང་འཇོག་བྱས་ཡོད། (མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་དང་། ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད། བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ། དྲུག་ཅུ་རེ་དྲུག དེ་བཞིན་དུ་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་"མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཁེ་ཕན་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་དགོས།"ཞེས་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད།) མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱིས་རང་སྐྱོང་ས་

ཁྲུལ་ནས་ཤིང་ནགས་དང་རྩྭ་ཐང་སྲུང་སྐྱོབ་དང་དར་སྤེལ་བྱེད་རྒྱུའི་གལ་འགངས་ངོས་འཛིན་དང་（དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན།）‘‘ས་གནས་དེ་གས་ཐོན་སྐྱོ་འབྱེད་ཐུབ་པའི་རང་བྱུང་གི་ཐོན་ཁུངས་རྣམས་ནི་དམིགས་བཀར་གྱིས་ཚུལ་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་ཐོན་སྐྱོ་སྤོན་འབྱེད་དང་དགེ་པེད་སྤོན་སྐྱོད་བྱས་ཆོག’’ ཅེས་གསལ་ཡོད།（དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད།）

ས་ཞིང་བདག་དབང་ནི་རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་དང་། ཁྲལ་དང་ཡོང་འབབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་རྨང་གཞི་ཆགས་ཡོད། དེར་བརྟེན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དབང་བའི་ས་མ་ཡིན་པ་ཚང་མ་བོགས་མ་གཏོང་བའམ་བརྗེ་བསྒྱུར་བྱེད་རྒྱུའི་ཁྲིམས་མཐུན་དབང་ཚད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁོ་ན་ལ་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་འཆར་གཞི་དང་མཐུན་པར་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ལ་རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་ཡར་རྒྱས་འཆར་གཞི་བཟོ་བཀོད་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

༤ དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་དང་ཚོང་འབྲེལ།

བོད་ཀྱི་ས་ཁྲུལ་ཁག་གི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ནི་དགོས་ངེས་ཅན་ཞིག་རེད། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཁྲུལ་རྣམས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་རྗེས་ལུས་ཆེ་ཤོས་གྲས་གཅིག་རེད།

རྩ་ཁྲིམས་ནང་རང་སྐྱོང་གི་ལས་ཁུངས་ལ་ས་གནས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་དགོས་མཁོར་གཞིགས་པའི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་ཐད་གལ་ཆེའི་ཆ་ཤས་བླང་རྒྱུའི་ལྷ་བ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། （རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དང་། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ།） དེ་བཞིན་དུ་དངུལ་རྩིས་དོ་དམ་དང་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་རང་སྐྱོང་གི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། （རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་བདུན་དང་། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས།） གཞན་ཡང་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཁག་གི་ཡར་རྒྱས་མགྱོགས་མྱུར་ཡོང་ཆེད་རྒྱལ་ཁབ་ནས་དངུལ་གྱི་རོགས་རམ་དང་མཐུན་འགྱུར་བྱེད་དགོས་པའང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། （རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་དང་། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས།）

དེ་མཚུངས་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་པའི་ནང་བོད་ལྟ་བུ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་ས་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་རྒྱལ་དང་མཉམ་ཚོང་འབྲེལ་དང་ས་མཚམས་ཚོང་འབྲེལ་གཉེར་ཆོག་པའང་གསལ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་མཉམ་ལེགས་བྱུང་དང་། ཆོས་ལུགས། མི་རིགས། དཔལ་འབྱོར་བཅས་ཀྱི་ཆ་

ནས་ཐུན་མོང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཡོད་མཁན་བོད་མི་ཚོར་ལྷ་གྲུབ་དེ་ནི་ཧ་ཅང་གལ་འགངས་ཅན་ཞིག་རེད།

དབུས་གཞུང་དང་། ཞིང་ཆེན་ཁག་གི་རོགས་སྐྱོར་བྱས་པ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ནའང་། ནམ་ཕུགས་བོད་རིགས་རྣམས་རང་རྐྱ་མི་འཕེར་བ་གཞན་ལ་བརྟེན་དགོས་ཚགས་ན་གནོད་སྐྱོན་ཆེ་བས་བོད་རིགས་རྣམས་དཔལ་འབྱོར་རང་འཚོ་ཐུབ་པ་བཟོ་རྒྱུའང་རང་སྐྱོང་གི་དམིགས་ཡུལ་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན།

༤ མང་ཚོགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན།

རྩ་ཁྲིམས་ནང་མང་ཚོགས་ལ་འཕྲོད་བསྟེན་དང་སྨན་བཅོས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་སྦྱོར་རྒྱུའི་ལས་འགན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་བླང་དགོས་པ་གསལ་ཡོད། (རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག) རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་དགུའི་ནང་དེ་ནི་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་ལས་འགན་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་(དོན་ཚན་བཞི་བཅུ།) ནང་ས་གནས་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ནས་''རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱིས་ས་གནས་དེ་གའི་སྨན་བཅོས་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་བྱ་གཞག་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བའི་འཆར་གཞི་བཟོས་ཐོག་དེང་རབས་ཀྱི་སྨན་དཔྱད་དང་མི་རིགས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་སྨན་དཔྱད་གོང་དུ་སྤེལ་''རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་

ངོས་འཛིན་བྱུས་ཡོད།

གོང་འཁོད་ཁྲིམས་ཡིག་ཁག་གི་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ལ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱི་དགོས་མཁོ་བསྐང་རྒྱུའི་མཐུན་རྐྱེན་དང་ནུས་པ་ལྡན་དགོས་པ་ཡིན། དེ་མཚུངས་བསྲེ་ལྷད་མེད་པའི་སྔོ་ནས་སྲོལ་རྒྱུན་གཞིར་བཟུང་བོད་སྨན་དང་སྐར་རྩིས་ཀྱི་ལག་ལེན་རྣམས་ཁྱབ་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུའི་ནུས་པ་ལྡན་དགོས་པ་ཡིན།

༩ མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས།

མང་ཚོགས་བདེ་འཇགས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་མཁན་དང་བདེ་འཇགས་མི་སྣའི་ཁོངས་ས་གནས་དེ་གའི་སྲོལ་རྒྱུན་དང་གོམས་གཤིས་ལ་རྒྱུས་མངའ་དང་བརྩི་བཀུར་ཡོད་པའི་མི་སྣ་གང་མང་དགོས་རྒྱུ་དེ་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

རང་སྐྱོང་དང་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་གི་ལས་འགན་གལ་ཆེ་བ་གཅིག་ནི་མང་ཚོགས་ནང་ཁུལ་གྱི་སྒྲིག་ལམ་དང་། རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་བདེ་འཇགས་ལྟ་རྟོག་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། རྩ་ཁྲིམས་（དོན་ཚན་བརྒྱད་དང་ཉི་ཤུ）དང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་（དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི།）ནང་“‘རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དམག་དོན་ལམ་ལུགས་དང་ས་གནས་དེ་གའི་དགོས་མཁོ་དངོས་ལ་གཞིགས་ཏེ་རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་ནས་ཆོག་མཆན་ཐོབ་

མཚམས་སུ་''རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་བདེ་འཛུགས་བཟོ་བཀོད་བྱེད་པའི་དབང་ཚད་དང་ཆ་ཤས་ལྟང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

༡༠ ཕྱོགས་མི་རྡོད་དམ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིག

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་དང་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་བྱེད་པའི་གཞི་རྩའི་དམིགས་ཡུལ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ལུགས་སྲོལ། སྐད་ཡིག་སོགས་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། རང་ཁྲིམ་རང་བདག་ཡོང་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། གལ་སྲིད་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་སའི་ས་ཁུལ་དུ་མི་རིགས་ཆེན་པོ་སྟེ་རྒྱ་རིགས་དང་མི་རིགས་གཞན་མང་པོ་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་ནས་སྤོ་ཤུགས་བྱེད་དུ་བཅུག་པའམ། སྤོ་ཤུགས་བྱེད་རྒྱུའི་སྐུལ་སློང་བྱེད་ན་དེས་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་དམིགས་ཡུལ་དང་ལྷ་གྲུབ་རྩིས་མེད་བཏང་གི་ཡོད། དེ་འདྲའི་མི་འབོར་སྤོ་ཤུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མི་འབོར་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་པར་བརྟེན་བོད་རིགས་རྣམས་རྒྱ་རིགས་དང་མཉམ་ཆིག་བསྲེལ་ཡོང་རྒྱུའི་ཚབ་ཏུ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སྲོལ་དང་ངོ་བོ་རིམ་བཞིན་རྩ་བརླག་འགྲོ་བའི་སྒྲོ་ནས་བོད་མི་རྣམས་རྒྱ་རིགས་ཆེན་པོའི་ནང་ཐིམ་འགྲོ། དེ་མཚུངས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་ནང་རྒྱ་རིགས་དང་མི་རིགས་གཞན་མང་པོ་སྤོ་ཤུགས་བྱེད་པའི་དབང་གིས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུའི་དགོས་ངེས་ཆ་རྐྱེན་ཁག་ལ་གཞི་

རྩའི་འགྱུར་བ་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན“གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད”བྱེད་སའི་ས་ཁུལ་ཞིས་གསལ་བ་ལྟར་གང་དུ་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུའི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཚད་གཞི་དེ་མི་འབོར་སྤྱི་ཤུགས་ཀྱི་དབང་གིས་བསྒྱུར་བཅོས་དང་རྩིས་མེད་གཏོང་གི་ཡོད། གལ་སྲིད་དེ་ལྟ་བུའི་མི་འབོར་སྤྱི་ཤུགས་དེ་དམ་མ་བྱེད་པར་མུ་མཐུད་གནས་ན་བོད་རིགས་རྣམས་ནམ་ཡང་འདུས་སྡོད་གནས་ཐབས་མེད་པ་དང་། དེའི་དབང་གིས་རྩ་ཁྲིམས་གཞིར་བཟུང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཐོབ་ཐང་ཡང་མེད་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟར་བྱེད་ན་མི་རིགས་གནད་དོན་ཐད་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་དངོས་སུ་རྫོག་རོལ་གཏོང་གི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་ནང་ཡུལ་མིའི་འགྲོ་འོང་དང་གནས་སྡོད་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད་དམ་བསྒྲགས་བྱས་མྱོང་ཡོད། རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཁག་ལ“ཕྱོགས་མི”དོ་དམ་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཉུང་ཉུང་ལས་ངོས་འཛིན་བྱས་མེད། ང་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་ན་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་ལག་ལེན་དོན་འཁྱོལ་ཡོང་བར་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་གཞན་ནས་བོད་ནང་ཡོང་མཁན་ཚོ་གནས་སྡོད་བྱེད་པ་དང་། གཞིས་ཆགས་པ། ལས་རིགས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་དོན་གཉེར་ཕྱོགས་བཅས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུའི་དབང་ཚད་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

བོད་ནང་གཏན་དུ་གཞིས་ཆགས་པ་དང་། དུས་ཡུན་རིང་པོ་ནས་གནས་སྡོད་འཚར་ལོངས་བྱུས་པ་རྣམས་ཕྱིར་འབུད་བྱེད་རྒྱུ་ང་ཚོའི་ཀུན་སློང་མིན། ང་ཚོའི་སེམས་འཚབ་བྱེད་གཞི་རྒྱ་རིགས་གཙོས་པའི་མི་རིགས་གཞན་འབོར་ཆེན་སྤོ་ཤུགས་བྱེད་རྒྱུའི་སྐྱུལ་སློང་བྱེད་པའི་དབང་གིས་ད་ཡོད་སྤྱི་ཚོགས་ལ་འཕོ་འགྱུར་དང་། བོད་མི་རྣམས་གྲངས་ཉུང་ཆགས་པ། ཧ་ཅང་འཇིག་སླ་བའི་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལ་ཉེན་ཚབས་བཟོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཡིན།

༡༡ རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་མཉམ་ལེགས་བྱུང་དང་། སློབ་གསོ། ཚན་རིག ཆོས་ལུགས་ཐད་ཕན་ཚུན་བརྗེ་ལེན་བྱེད་ཆོག་པ།

རང་སྐྱོང་གི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བ་དཔེར་ན་ལེགས་བྱུང་དང་། སྒྱུ་རྩལ། ཤེས་ཡོན། ཚན་རིག མང་ཚོགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན། རྩེད་རིགས། ཆོས་ལུགས། ཁོར་ཡུག དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་ཐད་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་གཞན་དང་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞན། ཞིང་ཆེན་གཞན་དང་མཉམ་ཕན་ཚུན་བརྗེ་ལེན་དང་མཐུན་འབྲེལ་བྱེད་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་སྨོས་མེད་ཐོག རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་མཉམ་དུའང་ཕན་ཚུན་བརྗེ་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་དབང་ཆ་ཡོད་པ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ (དོན་ཚན་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཉིས།) ནང་ངོས་འཛིན་བྱུས་ཡོད།

ལྔ་པ།   རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་རྣམས་གཅིག་གྱུར་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་དགོས་པ།

གོང་གསལ་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་རང་སྐྱོང་ལག་ལེན་བྱེད་དེ་བོད་མིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ལུགས་བྱུང་། ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་རྣམས་སྲུང་སྐྱོབ་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་སྒོ་ནས་བོད་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ཡོང་བ་བྱེད་པར་ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་སྤྲད་པའི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཚང་མ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་ཚུད་པ་བྱེད་དགོས། ད་ཡོད་འཛིན་སྐྱོང་གི་དབྱེ་བ་འདིས་བོད་མི་རྣམས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལྗོངས་དང་ཞིང་ཆེན་མང་པོའི་ནང་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྐབས། དུམ་བུར་ཁ་གྲེས་པ་དང་། ཡར་རྒྱས་དོ་མཉམ་མི་ཡོང་བའི་རྐྱེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་བོད་མིའི་ཐུན་མོང་གི་ངོ་བོ་དང་། ལུགས་བྱུང་། ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་བཅས་པ་སྲུང་སྐྱོབ་དར་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཉམས་གུད་གཏོང་གི་ཡོད། སྲིད་བྱུས་འདིས་མི་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྩི་བཀུར་བྱེད་རྒྱུའི་ཚབ་ཏུ་མི་རིགས་ཁ་བྲལ་དང་། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གཅིག་གྱུར་ངོ་བོ་ལ་འགོག་རྐྱེན་དང་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་རྩིས་མེད་གཏོང་གི་ཡོད། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་གཙོ་བོའི་གྲས་གཞན་ཡུ་གུར་དང་སོག་རིགས་རྣམས་ཕལ་ཆེར་ཆ་ཚང་སོ་སོའི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཅིག་གི་ནང་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། བོད་རིགས་རྣམས་གྲངས་

ཉུང་མི་རིགས་གཅིག་མ་ཡིན་པར་མང་པོ་ཡིན་པ་ལྟར་གནས་ཡོད།

ད་ལྟའི་ཆར་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་འདྲ་མིན་འོག་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ནང་ཚུད་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཞི་པའི་ནང་གསལ་བའི་ལྟ་གྲུབ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་མ་ཟད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་གཉིས་པའི་ནང་ཡང་ "གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སོ་སོ་འདུས་སྡོད་བྱེད་སའི་ས་གནས་ཁག་ཏུ་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱ་རྒྱུ།" ཡིན་པ་འཁོད་ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པར་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གཞི་རྩའི་སྲིད་བྱུས་ཡིན་པ་དང་། "རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་གཅིག་གྱུར་འོག གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་འདུས་སྡོད་བྱེད་སར་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱས་ནས་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་བཙུགས་ཏེ་རང་སྐྱོང་བྱེད་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་རྒྱུ་དེ་ཡིན། མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱེད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གིས་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་བདག་སྐྱོང་བྱེད་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པར་བརྩི་འཛོག་དང་འགན་སྲུང་ལེགས་པར་བྱེད་པའི་དགོངས་དོན་མཚོན་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་བར་འདྲ་མཉམ་དང་མཐུན་སྒྲིལ་ཡོང་བ་མཐའ་འཁྱོངས་

དང་། མི་རིགས་ཁག་ལྷན་དུ་དར་རྒྱས་ཕྱུན་སུམ་ཇེ་ཚོགས་ཡོང་བ་མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་པའི་རྩ་དོན་མཚོན་ཡོད།'' ཅེས་འཁོད་ཡོད།（མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྔོན་གླེང་།）

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་བོད་མི་རྣམས་ལ་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་དེ་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པ་ཞིག་བྱུང་ན་དོན་ཕན་ལྡན་པའི་རང་སྐྱོང་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་གི་ས་མཚམས་བསྒྱུར་བཅོས་བྱེད་དགོས་ཡོང་སྲིད་པའི་ལྟ་བ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།   རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་གཞི་རྩའི་ལྟ་གྲུབ་གཞིར་བཟུང་བོད་མིའི་གཅིག་གྱུར་གྱི་ངོ་བོ་ལ་བརྩི་བཀུར་དགོས་པའི་མངོན་འདོད་དེ་ཡོངས་སུ་ཁྲིམས་མཐུན་ཡིན་པ་ཙམ་མ་ཟད།   དེའི་ཆེད་འཛིན་སྐྱོང་བསྒྱུར་བཅོས་བྱེད་དགོས་ཁག་ཀྱང་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་དང་འགལ་གྱི་མེད་པ་དང་། དངོས་སུ་དེ་ལྟར་བྱས་པའང་མང་པོ་བྱུང་ཡོད།

དྲུག་པ། རང་སྐྱོང་གི་ངོ་བོ་དང་སྒྲོམ་གཞི།

རང་སྐྱོང་མིང་དོན་མཚུངས་པ་བྱུང་མིན་གོང་གསལ་རང་སྐྱོང་བྱེད་སའི་གནད་དོན་འདི་དག་ཐད་བོད་མིའི་རང་སྐྱོང་དང་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་བྱེད་

རྒྱུའི་ཚད་གཞི་དང་བྱེད་ཐབས་ག་འདྲ་ཞིག་སྤྱད་མིན་ལ་རག་ལུས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ར་བརྟེན་བསམ་ཞིབ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་གནས་སྟངས་དང་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོར་འཚམས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་ཁྲིམས་ལུགས་བཟོ་རྒྱུ་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་ཇི་འགབ་དེ་རེད།

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་བྱེད་པའི་ནང་བོད་མིར་སོ་སོའི་དགོས་མཁོ་དང་ཁྱད་ཆོས་དང་འཚམས་པའི་ས་གནས་གཞུང་དང་། གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཁག དེ་བཞིན་ལམ་ལུགས་བཅས་བཟོ་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཡང་ཚུད་ཡོད། རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ལ་ས་གནས་ནང་ཁུལ་གྱི་གནད་དོན་ཚང་མའི་ (རང་སྐྱོང་གི་གནད་དོན་གོང་དུ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་གོ) ཐོག་ཁྲིམས་བཟོ་རྒྱུའི་དབང་ཆ་དང་། རང་སྐྱོང་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་ལག་བསྟར་དབང་ཆ་དང་རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཡོད་དགོས་པ་ཡིན། དབུས་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་མཁན་ཁོངས་ངོ་ཚབ་ཡོད་པ་དང་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་ཆ་ཤས་བླང་རྒྱུ་ཡང་རང་སྐྱོང་ནང་ཚུད་ཀྱི་ཡོད། རང་སྐྱོང་ཚགས་ཚུད་པོ་ཡོང་བར་གྲོས་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ཕན་ནུས་ཅན་དང་། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ལམ་ཉེ་བོའམ་ཐུན་མོང་གི་ཁེ་ཕན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཁག་དབུས་དང་ས་གནས་ཀྱི་གཞུང་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ཡོད་དགོས།

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་གལ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་ནི་རྩ་ཁྲིམས་དང་ཁྲིམས་ཡིག་གཞན་ནས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ལ་སྤྲད་པའི་དབང་ཆ་དང་ལས་འགན་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་རྐྱང་པའི་ངོས་ནས་རྩིས་མེད་དམ་བཟོ་བཅོས་མི་ཆོག་པའི་འགན་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། དེའི་གོ་དོན་ནི་དབུས་དང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་གཞུང་སུ་ཡིན་རུང་ཕྱོགས་གཞན་གྱི་བཀའ་འཁྲོལ་མེད་པར་ཕྱོགས་གཅིག་རྐྱང་པའི་ངོས་ནས་རང་སྐྱོང་གི་གཞི་རྩའི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་ལ་འགྱུར་བཅོས་གཏོང་མི་ཆོག་པ་དེ་རེད།

བོད་དང་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་དང་དགོས་མཁོར་འཚམས་པའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་ཁྱབ་ཚད་དང་ཁྱད་ཆོས་རྣམས་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་དྲུག (མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཅུ་དགུའི་ནང་གསལ་ཡོད།) ནང་གསལ་བའི་ཆ་རྐྱེན་གཞིར་བཟུང་རང་སྐྱོང་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིག་ནང་འགྲེལ་བརྗོད་ཞིབ་ཕྲ་བཀོད་དགོས། ཡང་ན་གལ་སྲིད་འོས་འཚམས་བྱུང་ན་དེའི་ཆེད་ཟུར་དུ་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་བྱེད་ཆོག རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་ཐེ་བའི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར། ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་ལ་བཅོ་བཀུར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བོད་ལྟ་བུ་དམིགས་བསལ་གནས་བབ་ཡོད་མཁན་ལ་དམིགས་བསལ་གནས་བབ་དང་འཚམས་པའི་གུ་བཞངས་བྱེད་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་གསལ་ཡོད།

རྩ་ཁྲིམས་ལེའུ་གསུམ་པའི་ས་བཅད་དྲུག་པའི་ནང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ལ་རང་སྐྱོང་གི་གཞུང་དང་། ཁྲིམས་བཟོའི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཡོད། དེར་བརྟེན་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་དྲུག་ནང་ (མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་ཡང་གསལ་ཡོད།) ''ས་གནས་དེ་གའི་མི་རིགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ལ་གཞིགས་ཏེ་རང་སྐྱོང་སྲོལ་ཡིག'' གཏན་འཁེབས་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆའི་སྐོར་འཁོད་ཡོད། དེ་མཚུངས་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གནད་དོན་མང་པོའི་ཐོག་འཛིན་སྐྱོང་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་དང་། (རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་བདུན་ནས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་བར།) དེ་བཞིན་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ས་གནས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པར་དབུས་གཞུང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་གོང་མའི་ཁྲིམས་དང་སྲིད་ཇུས་རྣམས་ས་གནས་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་དངོས་ལ་གཞིགས་ནས་གུ་བཤངས་ལག་བསྟར་ཆོག་པའི་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། (རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅོ་ལྔ་།)

གོང་འཁོད་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་འདི་དག་གིས་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཚད་ལ་འགོག་རྐྱེན་ངེས་ཅན་བཟོ་སྲིད་ནའང་། རྩ་ཁྲིམས་ནང་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ལ་ས་གནས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པའི་ཁྲིམས་བཟོ་རྒྱུ་དང་། སྲིད་ཇུས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་ལྟ་

གྲུབ་ངོས་འཛིན་ཐུབ་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་དག་དབུས་གཞུང་ཐེ་བས་ལས་ཁུངས་གཞན་གྱིས་གཏན་འབེབས་དང་མི་མཐུན་པའང་ཡོང་ཚོག་ཚུལ་གསལ་ཡོད།

ང་ཚོས་གསལ་འདོན་ཐུབ་པ་ལྟར་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་རྣམས་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་དང་གུ་ཡངས་པོའི་སྒོ་ནས་མཐུན་གྱི་ཡོད་ཀྱང་། ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ལྟ་གྲུབ་དེ་དག་དོན་འཁྱོལ་ཡོང་བར་ད་ལྟའི་ཆར་དཀའ་ངལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབང་གིས་འགོག་རྐྱེན་ནམ། ནུས་མེད་བཟོས་ཀྱི་ཡོད།

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་བྱེད་པར་དཔེར་ན་དབང་ཆ་ཆ་བགོས་དང་། དེ་བཞིན་དབུས་དང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་གཞུང་གཉིས་བར་གནད་དོན་བྱེ་བྲག་པའི་ཐོག་སོ་སོའི་ལས་འགན་ཆ་བགོས་གསལ་པོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ད་ལྟའི་ཆར་དེ་འདྲའི་གསལ་ཁ་མེད་པ་མ་ཟད། རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་ཁྲིམས་བཟོའི་དབང་ཚད་གཏན་མ་འཁེལ་བ་དང་འགོག་རྐྱེན་ཚབས་ཆེ་ཡོད་སྙམ་རེད། དེར་བརྟེན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྩ་ཁྲིམས་ནང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ལ་གནད་དོན་མང་པོའི་ཐོག་ཁྲིམས་བཟོ་རྒྱུའི་དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་ངོས་འཛིན་ཐུབ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་དྲུག་གཞིར་བཟུང་དབུས་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་མཐོ་

ཤོས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་རྒྱུན་ལས་ནས་བཀའ་འཁྲོལ་འཐོབ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་སྐབས་རང་སྐྱོང་གི་ལྗོངས་ཁྱབ་འདི་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་པར་འགོག་རྐྱེན་བཟོས་ཀྱི་ཡོད། དངོས་སུ་དེ་འདྲའི་བཀའ་འཁྲོལ་དགོས་པར་འཁོད་པ་དེ་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཁོན་རེད་འདུག ཀྲུ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཞིང་ཆེན་སོ་སོའི་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་དཀྱུས་མ་ཁག་（རང་སྐྱོང་མ་ཡིན་པ།）ལ་དེ་འདྲའི་བཀའ་འཁྲོལ་དགོས་ཀྱི་མེད་པ་མ་ཟད། གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་སྲོལ་ཡིག་རྣམས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་རྒྱུན་ལས་ལ་ཐོ་འགོད་ཆེད་སྙན་གསན་ཙམ་ལས་ཞུ་དགོས་ཀྱི་མེད།（རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་ཐམ་པ།）

རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱང་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅོ་ལྔ་གཞིར་བཟུང་ཁྲིམས་དང་སྲོལ་ཡིག་མང་དག་ཅིག་ལ་བསྟུན་དགོས་པ་བཟོས་ཡོད། ཁྲིམས་ཁ་ཤས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལ་འགོག་རྐྱེན་ཚབས་ཆེན་བཟོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁ་ཤས་ནི་ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་པ་ཡོང་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་རང་སྐྱོང་གི་ཚད་གཞི་ངོ་མ་དེ་གང་ཡིན་མིན་གསལ་པོ་མེད་པ་དང་གཏན་མ་འཁེལ་བ་ཆགས་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་གོང་མས་ཁྲིམས་དང་སྲོལ་ཡིག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། ཐ་ན་སྲིད་བྱུས་འགྱུར་བ་བཏང་བ་སོགས་ཕྱོགས་

གཅིག་རྐྱང་པའི་ངོས་ནས་འགྱུར་བ་བཏང་གི་ཡོད། དབུས་དང་ས་གནས་གཞུང་བར་རང་སྐྱོང་གི་ཚད་གཞི་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་མི་མཐུན་པ་བྱུང་ན་དེ་དག་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་སམ་གྲོས་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུའི་བརྒྱུད་ལམ་འདིང་ངེས་མེད། དོན་དངོས་ཐོག་གཏན་འབེབས་གསལ་པོ་མེད་པ་དེས་ས་གནས་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་ལས་དོན་འགན་འཁུར་བླང་རྒྱུར་འགོག་རྐྱེན་དང་། ད་ལྟའི་ཆར་བོད་མི་ཚོས་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་བྱེད་པར་འགོག་རྐྱེན་བཟོས་ཀྱི་ཡོད།

ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་ང་ཚོས་གནད་དོན་འདི་དག་སྐོར་དང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་བྱེད་པར་ད་ཡོད་བོད་མིའི་དཀའ་ངལ་རྣམས་ཞིབ་ཕྲའི་སྒོ་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་འདོད་མེད་ཀྱང་། མ་འོངས་པར་གྲོས་མོལ་སྐབས་འོས་འཚམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཆེད་དཔེ་མཚོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འདི་དག་ཞུས་པ་ཡིན། ང་ཚོས་མུ་མཐུད་རྩ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཁྲིམས་ཡིག་ཁག་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དུས་ཚོད་འོས་འཚམས་ཐོག་ང་ཚོས་གང་ཤེས་པ་ལྟར་ཞིབ་འཇུག་བྱས་འབྲས་རྣམས་མཁོ་འདོན་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།

བདུན་པ། མ་འོངས་མདུན་བསྐྱོད་བྱེད་ཐབས།

བསམ་འཆར་འདིའི་འགོ་འཛུགས་སྐབས་གསལ་བཤད་བྱས་པ་ལྟར་ང་

ཆོས་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་རྣམས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྐབས། ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་དགོས་མཁོ་འདི་དག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ཇི་ལྟར་བསྐང་ཐུབ་མིན་གྲོས་བསྡུར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ལན་མང་བཀའ་གནང་ཟིན་པ་ལྟར་ང་ཚོར་སྦས་པའི་ལས་འཆར་གང་ཡང་མེད། མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་འགྲིག་ཆགས་གང་འདྲ་ཞིག་བྱུང་ནའང་དེ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཁ་བྲལ་བྱེད་རྒྱུའི་ཐེམ་སྐས་ལ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་གཏན་ནས་མེད།

བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ནི་བོད་མི་མང་གི་ཁ་ཕན་དང་བོད་མིའི་ངོ་ཚབ་མཚོན་ཆེད་ཡིན་སྐབས། ང་ཚོའི་དབར་གོང་གསལ་གྱི་གནད་དོན་འདི་དག་དང་འབྲེལ་བའི་འགྲིག་ཆགས་བྱུང་ཕྱིན་དེའི་དགོས་མཁོ་མེད་པར་གྱུར་པས་འཕྲལ་དུ་ཕྱིར་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུ་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་མ་འོངས་པར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མཚན་གནས་གང་ཡང་བཞེས་རྒྱུ་མིན་པའི་ཐག་གཅོད་གནང་ཟིན་སྔོར་ལན་མང་བསྐྱར་ནན་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་༧གོང་ས་མཆོག་གི་ངོས་ནས་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་བར་དགོས་ངེས་ཀྱི་བོད་མིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་ཆེད་ཁོང་སྐུ་སྒེར་གྱི་ནུས་པ་ཆ་ཚང་བེད་སྤྱོད་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་བཞེས་གནང་གི་ཡོད།

ཁས་ལེན་འདི་དག་གཞི་རྩར་བཟུང་ནས་ལས་རིམ་འདིའི་གོམ་པ་གཉིས་པ་ནི་བསམ་འཆར་འདིའི་ནང་གསལ་བའི་གནད་དོན་ཁག་ལ་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་གྲོས་བསྡུར་འགོ་འཛུགས་བྱེད་རྒྱུར་མོས་མཐུན་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། དེ་ལྟར་ཡོང་བར་ཕན་ཚུན་གཉིས་མོས་ཡོད་པའི་ཐབས་ལམ་དང་། ལས་རིམ། དུས་ཚོད་རེའུ་མིག་བཅས་ཀོ་བསྡུར་གཏན་འབེབས་ཐུབ་པ་ཡོང་བའི་རེ་འདུན་ནན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

༄༅། །བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་གྱི་འགྲེལ་བརྗོད།

ངོ་སྤྲོད།

ཡིག་ཆ་འདིའི་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་བརྒྱད་པའི་སྐབས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཕུལ་བའི་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ (འདིའི་རྗེས་‘‘བསམ་འཆར’’ཞེས་འབོད་རྒྱུ།) ནང་གསལ་བའི་དོན་གནད་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་ཐུགས་འཚབ་དང་དགག་བྱ་གཙོ་ཆེ་ཁག་ལ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་ཡོད།

འབྲེལ་མོལ་སྐབས་བློན་ཆེན་ཏུའུ་ཆིང་ལིན་དང་བློན་ཆེན་གཞོན་པ་ཀྲུའུ་ཤེ་ཆོན་རྣམ་གཉིས་ནས་གནང་བའི་ལན་འདེབས་གསུང་བཤད་དང་། ཡིག་ཐོག་ཡོད་པའི་ལན། དེའི་རྗེས་སུ་སྤེལ་བའི་བརྡ་གཏམ་ཁག་ལ་ཞིབ་དཔྱད་བྱས་སྐབས‘‘བསམ་འཆར’’ནང་གསལ་བའི་གནད་དོན་ཁ་ཤས་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་མ་རྟོགས་པའམ་ལོག་པར་རྟོགས་པས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་འདུག

རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས‘‘བསམ་འཆར’’དེ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་

མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་མ་ཟད། རྒྱུན་འཁྱོངས་གསུམ་དང་ཡང་འགལ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་འདུག ང་ཚོའི་ངོས་ནས་བོད་མིའི་དགོས་མཁོ་རྣམས་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་ནང་འཚོལ་ཐུབ་པ་དང་། ''བསམ་འཆར''ཀྱི་ནང་དོན་རྣམས་རྩ་ཁྲིམས་དང་རྒྱུན་འཁྱོངས་གསུམ་དང་འགལ་བ་གཏན་ནས་མེད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས། འགྲེལ་བརྗོད་འདིའི་བརྒྱུད་དེ་དག་གསལ་རྟོགས་ཡོང་བའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་ནས་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་གནས་བབ་རང་བཙན་མ་ཡིན་པར་རང་སྐྱོང་གི་ལམ་ནས་འགྲིག་ཆགས་འཚོལ་ཐབས་སྐོར་ནང་མོལ་གྱི་བསྐུར་གནང་འགོ་ཚུགས་ཟིན་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ལོར་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་ཁྲིད་ཏེང་ཞའོ་ཕིང་གིས་ ''བོད་རང་བཙན་མ་གཏོགས་གནད་དོན་གཞན་ཚང་མ་གྲོས་བསྡུར་གྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཆོག'' ཅེས་གསུངས་པ་ནས་བཟུང་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་གཉིས་མོས་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཆེད་འབད་རྩོལ་རབས་དང་རིམ་པ་གནང་ཞིང་། གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་བཞེངས་ཕྱོགས་རྒྱུན་འཁྱོངས་གནང་ཡོད། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་གོ་དོན་ནི་ཕན་ཚུན་ཀུ་བཤངས་དང་བསམ་ཤེས་ཀྱིས་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་གཉིས་མོས་གཉིས་ཕན་ལྡན་པའི་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། ཞི་བའི་འཆར་གཞི་དོན་ཚན་ལྔ་

དང་སི་ཏྲུས་སྦྲག་གྲོས་འཆར་ཡང་དེ་འདྲའི་དགོངས་ཚུལ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་འབད་རྩོལ་དེ་དག་ལ་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡ་ལན་མ་གནང་བ་མ་ཟད། ཁྲད་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའི་ཟླ་ ༣ ནས་བོད་ནང་དྲག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བསྒྲགས་པ་སོགས་གནས་སྟངས་ཇེ་སྡུག་ཏུ་སོང་སྟབས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་སི་ཏྲུས་སྦྲག་གི་གྲོས་འཆར་རང་བཞིན་ནུས་མེད་ཡིན་ཞེས་གསུངས་དགོས་བྱུང་ནའང་། གཉིས་སླན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་སུ་མཐུད་རྒྱུན་འཛིན་ངས་གནང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་དང་༧གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་དབར་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕན་ཚུན་ལངས་ཕྱོགས་གསལ་སྟོན་དང་། ཕྱོགས་སོ་སོའི་སེམས་འཚབ་དང་། དགོས་མཁོ། ཁ་ཕན་ཇི་ཡིན་བཅས་ཤེས་རྟོགས་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ཞིང་། ཁྱད་པར་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་ཐུགས་འཚབ་དང་། མངོན་འདོད། དེ་བཞིན་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་བཅས་ལ་གཟིགས་ནས་དགོངས་བཞེས་གཏིང་ཟབ་གནང་སྟེ་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་གྲུ་བཤངས་དང་སྟབས་བསྟུན་མང་པོ་གནང་བ་འདིས་༧གོང་ས་མཆོག་ཇི་ཙམ་དགོངས་ཡངས་དཀྱིལ་ཆེ་དང་། དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་གནང་བ་མཚོན་པ་མ་ཟད། ཁྱད་པར་གཉིས་མོས་འགྲིག་ཆགས་འཚོལ་རྒྱུའི་ཆོད་སེམས་དང་ལྷག་བསམ་མཚོན་གྱི་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༧ པའི་ནང་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་བདུན་པའི་སྐབས་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་དགོངས་འཆར་གནང་བ་ལྟར་‘‘བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་’’བཟོ་བཀོད་ཞུས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་‘‘བསམ་འཆར་’’དེ་ར་གནང་བའི་ལན་འདེབས་དང་སྐྱོན་བརྗོད་གཙོ་བོ་ཁག་ནི་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་ཕུལ་བའི་‘‘བསམ་འཆར་’’གྱི་ནང་དོན་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་མ་ཡིན་པར་དུས་སྐབས་གཞན་དང་གནས་སྟངས་གཞན་གྱི་འོག་མང་ཚོགས་སུ་གནང་བའི་གྲོས་འཆར་དང་གསུང་བཤད་སྤྱི་མ་རྣམས་ལ་གཞི་བཅོལ་འདུག

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་མིའི་འདུན་ལམ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་ནང་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་ཁོ་ན་གནང་བ་ལས། རང་བཙན་ནམ་ཁ་བྲལ་རྩོད་ཀྱི་མེད་པ་དེ་སྔོན་ནས་ཡང་ཡང་གསལ་བརྗོད་གནང་གྲུབ་པ་དེ་དག་‘‘བསམ་འཆར་’’དང་ད་ལྟའི་འགྲེལ་བརྗོད་འདི་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱར་ནན་ཤུགས་ཆེ་བྱུས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་རྡ་རམ་ས་ལར་ཚོགས་པའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་གྱིས་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གཞིར་བཟུང་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཉམ་འབྲེལ་

མོལ་གྱི་ལས་རིམ་རེ་ཞིག་མུ་མཐུད་རྒྱུའི་དབང་ལུང་བསྐྱར་ནན་བྱས་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་གྲོས་བསྡུར་མུ་མཐུད་དགོས་པའི་སྐུལ་མ་བྱས་པ་མ་ཟད། ‘‘བསམ་འཆར་’’དེ་གྲོས་བསྡུར་བྱེད་སའི་གཞི་རྩ་ཡག་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་བསམ་ཚུལ་བཏོན་ཡོད།

དང་པོ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་དབང་དང་ས་ཁྱོན་གཅིག་གྱུར་ལ་ཆ་འཛིན།

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་བོད་ཁ་བྲལ་དང་། བོད་རང་བཙན་རྩོད་ཀྱི་མེད་པའི་གསལ་བཤད་ཡང་ཡང་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་གནས་བབ་སྐོར་རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པའི་འགྲིག་ཆགས་ཤིག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོང་ཐབས་གནང་གི་ཡོད། བཞིངས་ཕྱོགས་འདི་‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་གསལ་པོ་བཀོད་ཡོད།

‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་ཀོ་ནའི་དགོས་འདུན་བཏོན་པ་ལས་‘རང་བཙན་’དང་། ‘ཕྱེད་རང་བཙན།’ ‘རྣམ་པ་འགྱུར་བའི་རང་བཙན་’’བཤད་མེད་ཅིང་། མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་གོ་དོན་ཇི་ཡིན་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། ‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་རྣམ་པ་

དང་ཚད་གཞི་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་ཡིན། འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་“བསམ་འཆར”ནང་གསལ་བ་ལྟར་གྱི་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་དེ་རིགས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་རང་ཉིད་གང་དུ་གཏོགས་སའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་དབང་དང་གཅིག་བསྒྲིལ་ལ་གནོད་སྐྱོན་དང་ཉེན་ཁ་གང་ཡང་མེད་པར་གཅིག་སྡུད་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་སྲོལ་གཉིས་ཀའི་ནང་གཅིག་མཚུངས་ལག་ལེན་བསྟར་སྲུས་རེད། “བསམ་འཆར”ནང་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་རང་སྐྱོང་འཚོལ་ཐབས་ཀྱི་དགོས་འདུན་བཏོན་པ་ལས་རང་བཙན་ནམ་ཁ་བྲལ་རྩོད་ཀྱི་མེད་པ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་དང་མཁས་དབང་ཁག་ཚུད་པའི་གནད་དོན་རྟོག་ཞིབ་པ་མང་པོས་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད།

བོད་ཀྱི་བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཐད་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་ལྟ་ཚུལ་བོད་མིའི་ལྟ་ཚུལ་ལས་ཐ་དད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་གཞུང་གི་ལྟ་ཚུལ་ལ་བོད་མིས་མོས་མཐུན་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་གསལ་པོ་མཁྱེན་གྱི་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ནི་འདས་པའི་བྱུང་བ་ཡིན་པས་དེ་ད་ལྟ་བསྒྱུར་བཅོས་བྱེད་ཐབས་མེད། འོན་ཀྱང་༧གོང་ས་མཆོག་ནི་མདུན་དུ་བསྐྱོད་མཁན་ལས་རྒྱབ་ཞེན་གནང་མཁན་ཞིག་མིན་པས་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་ལྟ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དེས་རྒྱ་ནག་མི་

དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་གཉིས་མོས་ཀྱི་འདུན་ལམ་འཆོལ་རྒྱུར་བར་ཆད་བཟོ་གནང་འདོད་མེད།

རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་ནས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་གྲོས་འཆར་ཁག་རང་བཙན་གྱི་སྲིད་པའི་དམིགས་ཡུལ་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ལས་འཆར་ཡིན་པའི་རྟོགས་པ་སྨུ་མཐུད་གནང་གི་ཡོད་པ''བསམ་འཆར''གྱི་ལན་འདེབས་ཁག་ནས་གསལ་པོ་མངོན་ཐུབ། ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་ཁྲིམས་མཐུན་གནས་སྟངས་ཐད་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཐུགས་འཚབ་དང་ཚོར་ཤུགས་རྣམས་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་མཁྱེན་རྟོགས་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། དེའི་དབང་གིས་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རང་སྐྱོང་གི་འགྲིག་ཆགས་བྱུང་མཚམས་དེ་དག་ཁྲིམས་མཐུན་ཡོང་ཆེད་མི་མང་གི་དགོས་ངེས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་ཐབས་དང་། ལག་བསྟར་འཐུས་ཚང་ཡོང་བར་ཁོང་གི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ནུས་པ་བེད་སྤྱོད་གནང་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་ཡོད་པ་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་བརྒྱུད་དང་ཡོངས་གྲགས་སུའང་བཀའ་གནང་ཡོད།

གཉིས་པ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ལ་ཆ་འཛིན།

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་མིར་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་དེ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་

གི་དགོངས་དོན་ནང་འཚོལ་སྒྲུབ་གནང་བ་ཞིག་ལས་དེའི་ཕྱི་རོལ་ནས་མ་ཡིན་པ“བསམ་འཆར”ནང་གསལ་པོ་འཁོད་ཡོད།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་གཞི་རྩའི་ལྷ་གྲུབ་ནི། མི་རིགས་མང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འདྲ་མཉམ་དང་། མཐུན་བསྒྲིལ་གྱི་ལམ་ནས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། སྐད་ཡིག གོམས་གཤིས། སྲོལ་རྒྱུན། ལུགས་བྱུང་བཅས་རྒྱུན་འཛིན་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པས། རྩ་ཁྲིམས་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་ལག་བསྟར་ཡོང་ཆེད་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་གི་ལས་ཁུངས་འཛུགས་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་ཞིབ་གསལ་འཁོད་ཡོད། དེ་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ཟླ་ ༥ པའི་ནང་བཏོན་པའི“བོད་ལྗོངས་ཀྱི་མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང”ཞེས་པའི་ཤོག་བུ་དཀར་པོའི་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་རྣམས“རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་དབང་སྒྱུར་ཞིང་རང་ཁྲིམ་རང་བདག”ཡིན་པ་འཁོད་ཡོད།

གཞི་རྩའི་ལྷ་གྲུབ་དང་མ་འགལ་ཕྱིན་རྩ་ཁྲིམས་ནི་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་གནས་སྟངས་ཀྱི་འགྱུར་བར་བསྟུན་དགོས་པ་ཡིན། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོས་གནས་སྟངས་དང་མཐུན་པར་དུས་ནས་དུས་སུ་རྩ་ཁྲིམས་ལ་འགྱུར་བ་དང་ལེགས་བཅོས་བཏང་བའི་སྒོ་ནས་འཕྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཕྱོགས་དང་། ལག་ལེན་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཀྱང་རྒྱ

ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་གྲུ་ཡངས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསལ་པོ་བསྟན་ཡོད། གལ་སྲིད་གྲུ་ཡངས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་དག་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐོག་སྦྱར་ན‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་གསལ་བའི་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་རྣམས་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་དང་ཆ་ཧྲིན་ཁག་ནང་ངེས་པར་དུ་སླེབ་ཐུབ།

གསུམ་པ། རྒྱུན་འཁྱོངས་གསུམ་ལ་ཆ་འཛིན།

‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་གསལ་བ་ལྟར་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་དབུ་ཁྲིད་ལ་ཀླན་ཀའམ་ཁ་གཏད་ནམ་ཡང་གནང་གི་མེད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཆིག་བསྒྲིལ་དང་། བརྟན་ལྷིང་། འཆམ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་བསྐྲུན་ཆེད་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་ངོས་ནས་ཀྱང་བོད་མིའི་ཆོས་དང་ལུགས་བྱུང་། བོད་མིའི་ངོ་བོ་བཅས་པ་ཉེན་ཁའི་ངོ་བོར་བརྩི་བའི་བལྟ་སྟངས་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་པའི་རེ་བ་གནང་བ་ནི་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་རེད།

དེ་བཞིན་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ལའང་ཁ་གཏད་གནང་གི་མེད། ‘‘བསམ་འཆར་’’གྱི་ཚིག་ཟུར་གང་དུའང་ལམ་ལུགས་དེར་བསྒྱུར་བཅོས་དགོས་པའམ་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་ལག་བསྟར་མི་དགོས་པ་གསལ་མེད། མི་མང་ཉམ་དམས་ཚོའི་ཡར་རྒྱས་དང་། ཁེ་ཕན། འདྲ་

མཉམ་བཅས་བསྐྲུན་རྒྱུའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་ལ་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ཐུགས་མོས་ཆེན་པོ་གནང་གི་ཡོད་པ་ཡོངས་གྲགས་རེད།

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་འཚོལ་སྒྲུབ་གནང་བཞིན་པའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་དེས་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་གི་ལྷ་གྲུབ་ངོས་ལེན་གནང་བ་མ་ཟད། ལྷ་གྲུབ་དེ་དག་གི་དགོས་དམིགས་དང་ཡང་མཐུན་པ་ཡིན། ‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་འཁོད་པ་ལྟར། ད་ཡོད་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་འདིས་བོད་མིར་རང་སྐྱོང་མིང་དོན་མཚུངས་པའམ། རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་དང་‘‘རང་ཁྱིམ་རང་བདག་’’བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཆ་ཚང་སྤྲད་ཐུབ་མེད། ད་ལྟའི་ཆར་བོད་མིའི་བདེ་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐག་གཅོད་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་བོད་མི་ཚོས་བྱེད་ཀྱི་མེད། ‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་གསལ་བའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་ལག་བསྟར་བྱེད་ན་གཞི་ནས་བོད་མི་ཚོར་རང་སྐྱོང་ངོ་མ་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་དང་ནུས་པ་རྙེད་ཐུབ་ཅིང་། རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་དང་མཐུན་པར་རང་ཁྱིམ་རང་བདག་ཡོང་ཐུབ།

དེར་བརྟེན་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་འདིས‘‘རྒྱུན་འཁྱོངས་གསུམ་’’ལ་རྩིས་མེད་བྱེད་མེད།

བཞི་པ། རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་དབང་ཚད་དང་གོ་རིམ་ལ་ཆ་འཛིན།

''བསམ་འཆར་''དུ་གསལ་བའི་གྲོས་འཆར་ཁག་གི་ནང་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་དང་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་གང་ཞིག་གི་དབང་ཚད་ངོས་ལེན་མི་བྱེད་པ་མེད། ''བསམ་འཆར་''ནང་འཁོད་པའི་གྲོས་འཆར་ཁག་གིས་དབུས་གཞུང་དང་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་གཙོས་པའི་དེའི་ལས་ཁུངས་ཁག་དང་བོད་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ས་གཞུང་གཉིས་དབར་གྱི་གོ་རིམ་ལ་ཆ་འཛིན་ཆ་ཚང་བྱེད་ཡོད།

མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་དབུས་དང་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ས་གཞུང་གཉིས་དབར་ཁྲིམས་དང་སྲོལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུས་མཚོན་པའི་དབང་ཆ་དང་ལས་འགན་ཆ་བགོས་དང་དབྱེ་འབྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ལ་ཁྲིམས་དང་སྲོལ་ཡིག་གཏན་འབེབས་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆའི་ཁྱབ་ཁོངས་ཚད་གཞི་ངེས་ཅན་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད། དེ་ནི་གཅིག་སྡུད་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་གཉིས་ཀའི་ནང་གཅིག་མཚུངས་རེད།

རྩ་ཁྲིམས་ནང་ཡང་ལྟ་གྲུབ་འདི་དག་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད། རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་བཟོ་རྒྱུའི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ནི་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཁག་ལ་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་ཞིང་ཆེན་དཀྱུས་མ་ལས་ཆེ་བ་སྤྲོད་ཆེད་རེད།

འོན་ཀྱང་ཁྲིམས་དང་སྲོལ་ཡིག་ཚང་མར་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་བཀའ་འཁྲོལ་ཐོབ་དགོས（རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་བཅུ་དྲུག）པའི་ཆ་རྐྱེན་བཞག་པ་དེས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ལ་སོ་སོའི་གནས་སྟངས་དང་འཚམས་པའི་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་རྒྱ་ནག་གི་（རང་སྐྱོང་མ་ཡིན་པའི་）ཞིང་ཆེན་ཕལ་པ་ལས་ཆུང་བ་ཆགས་ཡོད།

གཞུང་རིམ་པ་འདྲ་མིན་གྱི་དབར་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཆ་དབྱེ་བ་དང་ཆ་བགོས་བྱེད་སྐབས（དབུས་གཞུང་དང་རང་སྐྱོང་གཞུང་དབར）གྲོས་བསྡུར་དང་མཉམ་རུབ་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཡོད་དགོས་པ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དེས་ཕྱོགས་གཉིས་དབར་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཐུབ་པ་མ་ཟད། སྲིད་བྱུས་དང་། བཅའ་ཁྲིམས། སྲོལ་ཡིག་བཅས་ཀྱི་དབར་འགལ་ཟླ་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ཆུང་དུ་གཏོང་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཡོད། དེ་མཚུངས་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་རིམ་པ་ཁག་གི་དབར་དབང་ཆ་ཆ་བགོས་བྱས་པ་རྣམས་ལག་བསྟར་བྱེད་སྐབས་རྩོད་གླེང་ཡང་ཉུང་དུ་གཏོང་ཐུབ། དེ་འདྲའི་བརྒྱུད་རིམ་དང་ཐབས་ལམ་བཟོས་པས་དབུས་གཞུང་དང་རང་སྐྱོང་གཞུང་གཉིས་ཀོ་གནས་གཅིག་པ་ཡིན་པ་ཆགས་ཀྱི་མེད་པ་མ་ཟད། དབུས་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་ངོས་ལེན་མ་བྱས་པའང་ཆགས་ཀྱི་མེད།

རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་གལ་ཆེའི་

ཆ་རྐྱེན་རྣམས་སམ། ཡང་ན་འོས་འཚམས་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་གཞན་གང་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ནའང་དེས་དབུས་དང་ས་གནས་གཞུང་གཉིས་དབར་གོ་གནས་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་མི་མཚོན་པ་མ་ཟད། དབུས་གཞུང་གི་དབང་ཚད་ལ་བཀག་འགོག་བྱེད་པའམ་ཆུང་དུ་གཏོང་བ་ཆགས་ཀྱི་མེད། དེ་ནི་དབུས་ཀྱི་དབང་ཚད་དང་རང་སྐྱོང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་གཉིས་ཀ་ཁྲིམས་མཐུན་འགན་སྲུང་ཡོང་ཐབས་དང་། བཀོད་སྒྲིག་ཟིན་པའི་རང་སྐྱོང་གི་གཞི་རྩའི་ཆ་རྐྱེན་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་རྐྱང་པས་བསྒྱུར་བཅོས་མི་བྱེད་པ་དང་། མ་མཐར་ཡང་གཞི་རྩའི་འགྱུར་བ་རྣམས་ལག་བསྟར་བྱེད་པར་གྲོས་བསྡུར་གྱི་ལས་རིམ་བརྒྱུད་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་ངེས་པར་དུ་དགོས།

ལྔ་པ། ‘‘བསམ་འཆར’’ནང་གསལ་བའི་གནད་དོན་བྱེ་བྲག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་ཐུགས་འཚབ་ཁག

ཀ། མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས།

‘‘བསམ་འཆར’’ནང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་དབང་ཚད་ཁོངས་མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་སྐོར་འཁོད་པ་དེ་རྒྱལ་སྲུང་གི་གནད་དོན་ཡིན་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་ནས་ཐུགས་འཚབ་གནང་འདུག རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྲུང་དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་གཉིས་ནི་གནད་དོན་ཐ་དད་པ་གཉིས་རེད། འདིའི་ཐད་༧གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་བཞེས་ཕྱོགས་ནི་གསལ་པོ་ཡིན། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་

སྲུང་གི་ལས་འགན་དབུས་གཞུང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཡོད་དགོས་པའང་བཞིན་ཀྱི་ཡོད། དེ་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱིས་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུའི་དབང་ཚད་མེད་པ་རང་སྐྱོང་གི་བཀོད་སྒྲིག་ཕལ་ཆེ་བར་གཅིག་མཚུངས་རེད། དོན་དངོས་ཐོག"བསམ་འཆར"ནང"མང་ཚོགས་ནང་ཁུལ་གྱི་སྒྲིག་ལམ་དང་བདེ་འཛུགས"སྐོར་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། བདེ་འཛུགས་མི་སྣའི་ཁོངས་མང་ཆེ་བ་བོད་རིགས་ཡིན་དགོས་པ་དོན་གནད་གལ་ཆེན་པོར་བརྩིས་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཁོང་ཚོར་ས་གནས་ཀྱི་གོམས་གཤིས་དང་སྲོལ་རྒྱུན་ཤེས་རྟོགས་ཡོད་པ་དང་། ས་གནས་ཀྱི་བྱུང་རྐྱེན་རྣམས་མི་རིགས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་ལྟ་བུར་མི་འགྲོ་བའི་ཁྱད་གནད་ཡོད་པས་ཡིན། འདིའི་ཐད་ཀྱི་གྲོས་འཆར་རྣམས་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུའི་(མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞིར་ཡང་གསལ།)ནང་གསལ་བའི་ལྟ་གྲུབ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པ་ནི། "མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དམག་དོན་ལམ་ལུགས་དང་ས་གནས་དེ་གའི་དགོས་མཁོ་དངོས་ལ་གཞིགས་ཏེ་རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་ནས་ཆོག་མཆན་ཐོབ་མཚམས་སུ་ས་གནས་དེ་གའི་སྤྱི་ཚོགས་བདེ་སྐྱོང་བྱེད་པའི་སྤྱི་བདེའི་དམག་དཔུང་སྒྲིག་འཛུགས་བྱས་ཆོག" ཅེས་འཁོད་ཡོད།

སྐབས་འདིར་ཡང་བསྐྱར་གནད་དོན་ནན་བརྗོད་དགོས་པ་ཞིག་ལ་བོད་

རིགས་ས་ཁུལ་ནས་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་གདན་ནས་མེད།

ཁ སྐད་ཡིག

བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། བེད་སྤྱོད། ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་ནི་བོད་མི་ཚོས་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཉམས་སུ་མྱོང་པའི་གནད་དོན་གཙོ་གནད་ཆེ་བའི་གྲས་ཤིག་རེད། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོའམ་ཨ་མ་བོད་ཡིག་བྱེད་རྒྱུའི་གལ་འགངས་ནན་བརྗོད་བྱེད་པ་དེ་རྩོད་གཞི་ཅན་གང་ཡང་མ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་བཏོན་པའི་‘‘བོད་ལྗོངས་ཀྱི་མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་’’ཞེས་པའི་ཤོག་བུ་དཀར་པོའི་ནང་ཡང་དེ་མཚུངས་འཁོད་ཡོད་པ་ནི། བོད་ས་གནས་གཞུང་གིས་སྤྲོལ་ཡིག་གཏན་འབེབས་ཀྱི་ལམ་ནས་‘‘བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སུ་བོད་རྒྱ་ཡིག་རིགས་གཉིས་ཀ་གལ་ཆེར་འཛིན་པ་དང་**བོད་ཡིག་དེ་གཙོ་བོར་བཟུང་དགོས་པའི་གཏན་འབེབས་ཁ་གསལ་བཀོས་པ**’’ཞེས་འཁོད་ཡོད། ལར་ནས་‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་གསལ་‘‘སྐད་ཡིག་གཙོ་བོ་’’ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པས་དེ་མཉམ་སྐད་ཡིག་གཞན་ཡོད་པ་གསལ་པོར་བསྟན་གྱི་ཡོད།

‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་རྒྱ་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་དང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་སྐོར་མ་

འཁོད་པ་དེས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་སྐད་གཙོ་བོ་དེ་''ཕྱིར་འབུད་''གཏོང་བ་ལྷ་བུ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་རྒྱུ་མེད། གནད་དོན་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུགས་སྣང་དགོས་པ་ཞིག་ལ་བཙན་བྱོལ་སྤྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བཙན་བྱོལ་ནང་རྒྱ་ཡིག་སློབ་གཉེར་བྱེད་པར་སེམས་སྐུལ་གཏོང་རྒྱུའི་ལས་དོན་འགོ་ཚུགས་ཟིན་པ་རེད།

དེ་ར་བརྟེན་བོད་རིགས་ཀྱིས་རང་གི་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོར་སྲུང་དགོས་པའི་བསམ་འཆར་ལ་ཁ་བྲལ་གྱི་ཀུན་སློང་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་གནང་རྒྱུ་མེད།

ག ཕྱོགས་མི་རྙོག་དམ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིག

''བསམ་འཆར་''ནང་ས་གནས་རང་སྐྱོང་སྲིད་གཞུང་ལ་ས་ཁུལ་གཞན་ནས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་ཡོང་མཁན་ཚོ་གནས་སྡོད་བྱེད་པ་དང་། གཞིས་ཆགས་པ། ལས་རིགས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་དོན་གཉེར་ཕྱོགས་བཅས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུའི་དབང་ཚད་དགོས་ཚུལ་འཁོད་པ་དེ་ནི་རང་སྐྱོང་གི་སྤྱི་སྲོལ་ཁྲིད་ཆོས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་བྱུང་མ་མྱོང་བ་ཞིག་ནི་དེ་བས་ཀྱང་མ་རེད།

རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་ནང་གདོད་མའི་མི་རིགས་དང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཡོད་སའི་ས་ཁུལ་དང་། ཁོར་ཡུག་ཉམས་ཆག་འགྲོ་སླ་བའི་ས་ཁུལ་

རྣམས་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་གཞན་ནས་མི་འབོར་ཕོན་ཆེ་སྒོ་ཤུགས་མི་ཡོང་བའི་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུའི་སྒྲིག་འཛུགས་རང་བཞིན་གྱི་ལམ་ལུགས་སམ་ཁྲིམས་ཡིག་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་ནང་ཡུན་རིང་འཚོ་སྡོད་བྱེད་པའི་བོད་རིགས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཕྱིར་འབུད་གཏོང་ཆེད་མ་ཡིན་པ་ནི''བསམ་འཆར''ནང་ཁ་གསལ་པོ་འཁོད་ཡོད། གྲོས་བསྡུར་སྐབས་སྐུ་ཚབ་ཚོས་གསལ་བཤད་ཞུས་པ་ལྟར་༧རྒོང་ས་མཆོག་དང་བཀའ་ཤག་གིས་ཀྱང་དེ་སྐོར་གསུང་བཤད་ཁག་གི་ནང་གསལ་པོ་གསུངས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༩ ཉིན་༧རྒོང་ས་མཆོག་གིས་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་བསྩལ་བའི་གསུང་བཤད་ནང་ ''བོད་རིགས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཕྱིར་འབུད་གཏོང་རྒྱུ་ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་བཤད་ཡོད། ང་ཚོའི་སེམས་འཚབ་བྱེད་གཞི་ནི་རྒྱ་རིགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མི་རིགས་གཞན་འབོར་ཆེན་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ནང་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྒོ་ཤུགས་བྱས་པའི་དབང་གིས་བོད་མི་རྣམས་རང་གི་ལུང་པར་གྲངས་ཉུང་ཆགས་པ་དང་། ཧ་ཅང་འཇིག་སླ་བའི་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལའང་ཉེན་ཚབས་བཟོ་བཞིན་པ་དེ་རེད།'' ཅེས་བསྒྱུར་ནན་གྱིས་གསུངས་ཡོད་པ་དེས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་བོད་རིགས་ཁེར་གཙང་ལས་མི་རིགས་གཞན་འཚོ་སྡོད་མི་ཆོག་པ་གཏན་ནས་གསུང་གི་མེད་པ་གསལ་པོ་རེད། དེར་བརྟེན་གནད་དོན་དེ་ནི་འཇིག་ཉེན་ཆེ་བའི་བོད་ཀྱི་གདོད་མའི་མི་རིགས་རྣམས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཆེད་གནས་སྐབས་

ཕར་འགྲོ་ཚུར་འོང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཕྱོགས་མི་དང་ལས་འཚོལ་བ། གདན་དུ་གཞིས་ཆགས་གསར་པ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་སྐོར་སྲོལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུའི་དབང་ཚད་ཆ་བགོས་བྱེད་རྒྱུའི་སྐོར་རེད།

''བསམ་འཆར་''ལ་ལན་འདེབས་ཀྱི་ཁོངས་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་''རྩ་ཁྲིམས་དང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ཕྱོགས་མི་དོ་དམ་བྱེད་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་ཡོད་མ་རེད།'' ཅེས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་གཞན་ནས་ཡོང་མཁན་ཚོ་འཛུལ་ཞུགས་བྱེད་པ་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་དོན་གཉེར་ཕྱོགས་སྲོལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུའི་དབང་ཚད་ནག་བསྣུབ་བཏང་འདུག འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ཐོག་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ་ནང་ ''མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་འཁོད་གདན་འཇེབས་ལྟར་ཕྱོགས་མིའི་སྐོར་གྱི་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས་བཟོ་འགོད་བྱ་རྒྱུ།'' ཞེས་སྲོལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་གསལ་པོ་འཁོད་ཡོད།

དེ་ར་བརྟེན་འདིའི་ཐད་''བསམ་འཆར་''ནང་གསལ་བའི་གནད་དོན་རྣམས་རྩ་ཁྲིམས་དང་མི་མཐུན་པ་གདན་ནས་མེད།

ང ཆོས་ལུགས།

‘‘བསམ་འཆར’’ནང་བོད་མི་ཚོ་སོ་སོའི་དད་མོས་ལྟར་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་རང་དབང་དགོས་གནས་འཁོད་པ་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་ཆོས་དད་རང་དབང་གི་ལྟ་གྲུབ་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་ནང་ལག་ལེན་བྱེད་བཞིན་པའི་ཆོས་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་གཉིས་ཐ་དད་དབྱེ་བའི་ལྟ་གྲུབ་དང་ཡང་མཐུན་པ་ཡིན།

རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་པའི་ནང་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ ‘‘བཙན་ཤེད་ཀྱིས་སྤྱི་དམངས་ལ་ཆོས་ལ་དད་མོས་བྱེད་དུ་འཇུག་པའམ། དད་མོས་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པ་བྱེད་མི་ཆོག’’ པའི་འགན་ལེན་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟའི་ཆར་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་བོད་མིས་རང་གི་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུའི་ནུས་སྟོབས་ལ་ཐེ་ཚུས་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག

བླ་སློབ་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་གསུང་ཆོས་གནང་རྒྱུ་སོགས་ནི་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་པའི་ཆ་ལག་གལ་ཆེ་ཞིག་རེད། དེ་དག་ལ་འགོག་རྐྱེན་བཟོས་པ་ནི་ཆོས་དད་རང་དབང་རྩིས་མེད་བཏང་བ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་སྤྲུལ་སྐུའི་ཡང་སྲིད་ངོ་དམ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོལ་ཡིག་ལྟ་བུ་བླ་

མའི་ཡང་སྙིང་ངོས་འཛིན་གྱི་གནད་དོན་ཐད་གཞུང་དང་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་ཁག་ནས་དངོས་སུ་ཐེ་ཇུས་དང་འཛུལ་ཞུགས་བྱས་པ་ནི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་ཆོས་དད་རང་དབང་དང་ཡོངས་སུ་འགལ་བའི་བྱ་བ་ཚབས་ཆེན་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་དར་ཁྱབ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་གནད་དོན་ཆགས་ཡོད། འབྲེལ་ཡོད་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་ནང་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཉེན་ཁའི་ངོ་བོར་མི་བལྟ་བར་དེ་ལ་བརྩི་འཇོག་གནང་དགོས། གང་ལགས་ཤེ་ན། དཔེར་ན་དེ་སྔའི་བྱུང་རབས་སུའང་ནང་ཆོས་ནི་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་མཐུན་བསྒྲིལ་སྤེལ་བའི་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ཅ རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག

བོད་མི་རྣམས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཅིག་གི་ནང་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་མངོན་འདོད་དེ་ནི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་ལ་གཞི་རྩ་བཅོལ་བ་ཞིག་ལས་བོད་ཆེ་ཆུང་གི་གནས་ཚུལ་མིན་པ“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་པོ་འཁོད་ཡོད། དངོས་འབྲེལ་བྱེད་ན“བསམ་འཆར་”ནང་གསལ་བ་ལྟར་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་རང་གི་ནང་བརྒྱུད་རིམ་འཐུས་ཚང་བྱུང་ན་འཛིན་སྐྱོང་གི་ས་མཚམས་བསྒྱུར་བཅོས་བྱེད་ཆོག་པ་གསལ་

ཡོད། དེར་བརྟེན་གནད་དོན་དེ་རྩ་ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་ནམ་ཡང་ཆགས་ཀྱི་མེད།

འབྲེལ་མོལ་སྡུ་མ་ཚོའི་སྐབས་སྐུ་ཚབ་ཚོས་གསལ་སྟོན་བྱས་པ་ལྟར་སྲིད་བློན་ཀྲོའུ་ཨེན་ལའི་དང་། སྲིད་བློན་གཞོན་པ་ཁྲིན་དབྱི། དམར་ཚོགས་དྲུང་ཆེ་ཧྲུའུ་ཡའོ་པང་སོགས་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་ཁྲིད་མང་པོས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་བཟོ་རྒྱུའི་བསམ་ཚུལ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་ཡོད། ༧པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་དང་། ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད། འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་སོགས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བོད་རིགས་མགྲོ་རིམ་དབུ་ཁྲིད་ཚོས་ཀྱང་རེ་འདུན་བཏོན་པ་མ་ཟད། དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་དང་། བཅའ་ཁྲིམས་བཅས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་ངེས་གཏན་གནང་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོར་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་རྣམས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཅིག་གི་ནང་གཅིག་གྱུར་བཟོ་ཐབས་ཀྱི་ཞིབ་ཕྲའི་འཆར་གཞི་བཟོ་བཀོད་ཆེད་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་རྣམ་པ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ (ཐེན་པའོ་) སོགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བཙུགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་རྗེས་སུ་གཡོན་ཐལ་གྱི་རྐྱེན་པས་ལམ་ལྷོང་བྱུང་མེད།

བོད་རིགས་ས་ཁུལ་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ནང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི་བོད་མི་ཚོས་ཞེ་གཏིང་ནས་སོ་སོའི་རང་སྐྱོང་དེ་མི་རིགས་ཤིག་གི་རང་སྐྱོང་གི་ངོ་བོར་ལག་བསྟར་ཐུབ་ཐབས་དང་། དེ་འབྲེལ་རང་གི་ལུགས་སྲོལ་དང་ནང་དོན་རིག་པའི་རིན་ཐང་རྣམས་སྲུང་སྐྱོབ་དར་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་རེད། དེ་ནི་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཞི་པར་གསལ་བ་ལྟར་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་དགོས་དམིགས་དང་གླེང་གཞི་གཙོ་བོ་དེ་རེད། བོད་མིའི་སེམས་འཚབ་བྱེད་གཞི་བོད་རིགས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན་པས་“བསམ་འཆར་”ནང་དེ་དག་ལ་བརྩི་བཀུར་ཞུས་ཡོད་ཅིང་། ད་ལྟའི་“དུམ་བུར་བགོས་ནས་དབང་སྒྱུར་བྱེད་”པའི་ལམ་ལུགས་མུ་མཐུད་ལག་བསྟར་བྱེད་པས་གོང་གསལ་དགོས་མཁོ་རྣམས་བསྒྲུབ་མི་ཐུབ། བོད་རིགས་རྣམས་ནི་རང་གི་ཐུན་མོང་བྱུང་རབས་དང་། ཆོས། ལུགས་སྲོལ་གྱི་ངོས་འཛིན། སྐད་ཡིག ཐ་ན་ས་ཁམས་ཁོར་ཡུག་བཅས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་གཅིག་གྱུར་དུ་གནས་ཡོད། བོད་རིགས་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མི་རིགས་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ལས་མང་པོ་མིན། ད་ལྟ་ཞིང་ཆེན་གཞན་གྱི་ནང་ཟླ་བསྒྲིལ་བཏང་བའི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དང་རྫོང་བཅས་སུ་གནས་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱང་མི་རིགས་གཅིག་རང་ཡིན། ༧གོང་ས་མཆོག་གིས་དབུས་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་འཚབ་བྱེད་གཞི་གཙོ་བོ་བོད་མིའི་ལུགས་སྲོལ་དང་། ནང་དོན་རིག་པའི་རིན་ཐང་། མི་རིགས་ཀྱི་

ངོ་བོ། ས་ཁམས་ཁོར་ཡུག་བཅས་པ་སྲུང་སྐྱོབ་དར་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་རེད། བོད་མི་ཚོས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་ཞུས་ཀྱི་མེད། ད་ལྟ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་བཞིན་པ་རྣམས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞན་དང་འདྲ་བར་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ནང་ཚུད་དགོས་པ་ཞུས་ཀྱི་ཡོད། ཇི་སྲིད་བོད་མི་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མ་བྱུང་བ་དེ་སྲིད་ཀྱི་བར་བོད་མིའི་ལེགས་བྱུང་དང་འཚོ་སྡོད་བྱེད་སྟངས་སྲུང་སྐྱོབ་ལག་བསྟར་འཐུས་ཚང་ཡོང་ཐབས་མེད། ད་ལྟའི་ཆར་བོད་མིའི་མི་འབོར་ཕྱེད་ལྷག་གིས་ཞིང་ཆེན་གཞན་གྱི་ཁ་ཕན་དང་དགོས་མཁོ་གཞིར་བཟུང་མ་གཏོགས་དོན་ཕན་ལྡན་པའི་ཆ་ཤས་གང་ཡང་བླང་ས་མེད་པར་འགྲོ་དགོས་ཆགས་ཡོད།

‘‘བསམ་འཆར’’’ནང་འགྲེལ་བཤད་ཞུས་པ་ལྟར་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་ལག་བསྟར་ཡོང་བར་བོད་མི་ཚོར་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་ཁྱབ་པའི་བོད་མི་རང་གི་རང་སྐྱོང་གཞུང་དང་། མི་མང་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན། དེ་བཞིན་རང་སྐྱོང་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་བཅས་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་པ་ཡིན། ལྟ་གྲུབ་འདི་ནི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས‘‘གང་དུ་འདུས་སྡོད་བྱེད་སའི་ས་ཁུལ’’’ལ་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་དང་། ‘‘རང་སྐྱོང་གཞུང་

གི་ལས་ཁུངས་འཛུགས་རྒྱུའི་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ'' (རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཞི་པ།)ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྔོན་གླེང་ནང་''རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གིས་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་བདག་སྐྱོང་བྱེད་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པར་བརྩི་འཛོག་དང་འགན་སྲུང་ལེགས་པར་བྱེད་པ''ཞེས་གཙིགས་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་གསལ་བ་དེའི་ནང་ས་མཚམས་བར་མ་ཆད་པར་མུ་འབྲེལ་བའི་ས་ཆ་གཅིག་ཏུ་འདུས་སྡོད་བྱེད་པའི་མི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་བཟོ་རྒྱུའི་མངོན་འདོད་དེ་ཚུད་ཀྱི་མེད་ན་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་ལག་བསྟར་མ་ཐུབ་པར་འགྱུར་འགྲོ

བོད་རིགས་རྣམས་དུམ་བུར་བཏང་ནས་ཁྲིམས་དང་སྲོལ་ཡིག་མང་པོའི་བཀག་རྒྱའི་འོག་བཞག་པ་དེས་བོད་མི་ཚོའི་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་མ་བྱུང་བ་དང་། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་བྱུང་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་ཡོད། དབུས་གཞུང་གིས་འཛིན་སྐྱོང་གི་དགོས་ངེས་བསྒྱུར་བཅོས་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་མ་རེད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་གཞན་དང་། ཁྱད་པར་ནང་སོག་དང་། ཉིང་ཞ། ཀོང་ཞི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སོགས་སུ་བསྒྱུར་བཅོས་བཏང་ཡོད།

ཆ ཆབ་སྲིད་དང་། སྤྱི་ཚོགས། དཔལ་འབྱོར་བཅས་ཀྱི་ལམ་ལུགས།

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ སྔོན་དུ་བོད་ནང་ལག་བསྟར་བྱས་པའི་ཆབ་སྲིད་དང་། སྤྱི་ཚོགས། དཔལ་འབྱོར་བཅས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་རྙིང་པ་བསྒྱུར་གསོ་བྱེད་འདོད་བོད་མི་སུ་གཅིག་ལའང་མེད་ཅེས་འགྱུར་བ་མེད་པར་རྒྱུན་དུ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གསུངས་ཡོད། མ་འོངས་པར་རང་སྐྱོང་གི་བོད་ནང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར། ཆབ་སྲིད་བཅས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་མུ་མཐུད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་འདོད་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་འདས་པའི་དུས་རབས་སུ་བསྒྱུར་ལོག་བྱེད་འདོད་མེད། དངོས་དོན་དང་མི་མཐུན་བཞིན་དུ་༧གོང་ས་མཆོག་དང་བཙན་བྱོལ་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་ལམ་ལུགས་རྙིང་པ་བསྒྱུར་གསོ་བྱེད་འདོད་ཡོད་ཚུལ་གྱི་ཉེས་འཛུགས་མུ་མཐུད་ཨུ་ཚུགས་བྱེད་པ་ནི་གཞི་མེད་ཅིང་བསུན་གཙེར་དང་མི་གཞན་མགོ་སྨོངས་སུ་འཛུག་གཞི་ཞིག་རེད།

ད་ལྟའི་ཆར་རྩ་བ་ནས་ངོས་ལེན་ཐུབ་ཐབས་མེད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དེ་རིགས་འདས་པའི་བྱུང་རབས་ནང་རྒྱ་ནག་ཐེ་བའི་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཚང་མར་བྱུང་ཡོད། བོད་ཀྱི་ལམ་ལུགས་རྙིང་པ་དེ་ཡང་དེ་མཚུངས་རེད། འཛམ་གླིང་ཧྲིལ་པོར་སྤྱི་ཚོགས་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐད་མདུན་བསྐྱོད་ཤུགས་ཆེ་ཕྱིན་པ་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་གི་ངོས་འཛིན་དང་མིའི་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཆེད་

འབད་རྩོལ་ཤུགས་ཆེ་བྱས་ཡོད། བཙན་བྱོལ་བོད་མི་ཚོ་ཡང་དེང་རབས་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་དང་། དེ་མཚུངས་ཤེས་ཡོན་དང་། འཕྲོད་བསྟེན། སྲིག་འཛུགས་བཅས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཡུལ་ལུང་གཞན་དང་དཔུང་པ་མཉམ་གཤིབ་ཐོག་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་མི་གཅིག་མཚུངས་ཆགས་ཡོད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོ་ཡང་རྒྱ་ནག་གི་འཛིན་སྐྱོང་འོག་སྤྱི་ཚོགས་དང་། ཤེས་ཡོན། འཕྲོད་བསྟེན། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་བཅས་ཡར་རྒྱས་གང་ཙམ་ཕྱིན་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་བོད་མིའི་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ད་དུང་ཡང་རྗེས་ལུས་ཆེ་གྲས་སུ་གནས་ཡོད་པ་དང་། བོད་མིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརྩི་བཀུར་ཐོབ་མེད།

དྲུག་པ། ངོས་འཛིན་དགོས་པའི་གཞི་རྩའི་གནད་དོན།

༧གོང་ས་མཆོག་དང་བཙན་བྱོལ་སྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་སྙེར་གྱི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་རེ་འདུན་ཞུ་དགོས་སྣེ་གཅིག་མེད། ༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ཐུགས་འཚབ་གནང་གཞི་ནི་བོད་མི་ཚོའི་ཐོབ་ཐང་དང་བདེ་དོན་ཁོ་ན་རེད། དེར་བརྟེན་གཞི་རྩའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་དགོས་པ་དེ་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཐོག་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ལག་བསྟར་གྱི་ལམ་ནས། བོད་མི་རྣམས་སོ་སོའི་ནུས་པ་དང་དགོས་མཁོར་གཞིགས་པས་

རང་གི་འཛིན་སྐྱོང་རང་གིས་ཐུབ་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད།

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་མི་མང་གི་མཁྲིན་ཚབ་པ་གནང་སྐྱེ་བཀའ་མོལ་གསུང་གི་ཡོད་པ་དང་། ༧གོང་ས་མཆོག་ལ་བོད་མི་མང་གིས་ཡིད་ཆེས་དང་ཕན་ཚུན་བྱུང་རབས་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་གཉིང་ཟབ་ཡོད། ༧གོང་ས་མཆོག་བོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་གནང་རྒྱུའི་གནད་དོན་ཐད་བོད་མི་ཡོད་དོ་ཅོག་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་གཅིག་མཐུན་ཡིན་པ་དང་འདྲ་བ་གནད་དོན་གཞན་གང་གི་ཐོག་ཀྱང་མེད། བོད་མི་ཚོས་༧གོང་ས་མཆོག་བོད་མིའི་ངོ་ཚབ་དང་རང་གི་མཁྲིན་ཚབ་ངོ་མར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ༧གོང་ས་མཆོག་བོད་མི་མང་གི་ཁྲིམས་མཐུན་ངོ་ཚབ་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྩོད་གཞི་ནམ་ཡང་བྱེད་ཐབས་བྲལ་བ་ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་༧གོང་ས་མཆོག་དང་མཉམ་གྲོས་མོལ་བྱེད་པའི་ལམ་ཁོ་ནའི་བརྒྱུད་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཐུབ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་བདེན་དོན་ངོས་འཛིན་གནང་གལ་ཆེ།

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་དོན་འགན་འཁུར་བཞེས་པ་དེ་རང་ཉིད་སྒེར་གྱི་ཆབ་སྲིད་གོ་གནས་དང་། ཐོབ་ཐང་རྩོད་རྒྱུའམ། ཡང་ན་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ཐོབ་ཐང་རྩོད་ཆེད་མིན། བོད་ཀྱི་མ་འོངས་པའི་གནས་སྟངས་སྐོར་འགྲིག་ཆགས་བྱུང་ཕྱིན་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ཕྱིར་བསྡུ་བྱེད་རྒྱུ་དང་། བོད་ཀྱི་རྩ་བའི་འགན་འཁུར་བོད་ནང་ལས་ཀ་བྱེད་མུས་རྣམས་ནས་

ཀྱང་འགན་ལྡང་དགོས། ཨོ་གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་ནང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐྱ་དབང་གང་ཡང་བཞེས་རྒྱུ་མིན་པ་ལན་མང་གསུངས་ཡོད།

བདུན་པ། ཨོ་གོང་ས་མཆོག་གི་མཐུན་འགྱུར།

གོང་དུ་ངོས་འཛིན་ཞུས་པའི་གནད་དོན་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་ཨོ་གོང་ས་མཆོག་གི་བཞེངས་ཕྱོགས་དང་དགོངས་ཚུལ་ཇི་ཡིན་ལ་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་ངོགས་པ་དང་ཐུགས་འཚབ་རྣམས་བསལ་ཆེད་ཨོ་གོང་ས་མཆོག་སྐྱ་དངོས་ནས་ཡོངས་ཁྱབ་བསྒྲགས་གཏམ་སྤྲེལ་འཐུས་གསུངས་ཟིན་པ་ལྟར་གནང་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་ཡོད།

དེ་འདྲའི་བསྒྲགས་གཏམ་དེས་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་དང་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་གཉིས་ཀ་འདོད་བློ་ཚིམས་ངེས་ཡོང་ཆེད་ཨོ་གོང་ས་མཆོག་གི་སྐྱ་ཚབ་དང་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་སྐྱ་ཚབ་ཚོའི་དབར་གྲོས་བསྡུར་ཞིབ་ལྷུག་གནང་དགོས།

ཕྱོགས་གཉིས་ཀས་བསམ་ཚུལ་ཇི་ཡོད་ཐད་ཀར་ཞུ་གལ་ཆེ་བ་ལས། དེ་སྔོན་ལྟར་འབྲེལ་མོལ་གྱི་ལས་རིམ་ལ་འགོག་རྐྱེན་བཟོ་བར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱུ་མེད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་

སྐྱོང་གི་དགོངས་དོན་གཞིར་བཟུང་བོད་མིའི་ཁ་ཕན་ཁག་ལ་མོས་མཐུན་ཡོང་རྒྱུའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་ཞགོང་ས་མཆོག་ནས་འབད་རྩོལ་འདི་དག་གནང་གི་ཡོད་སྐབས། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོས་''བསམ་འཆར་''དང་། འགྲེལ་བརྗོད་འདིས་བསྐྲུན་པའི་གོ་སྐབས་དམ་འཛིན་གྱིས་མདུན་བསྐྱོད་དང་གཉིས་མོས་ཡོང་ཆེད་གྲོས་བསྡུར་གཏིང་ཟབ་ཏུ་བཏང་གནང་བའི་ཐུགས་རེ་གནང་གི་ཡོད།

༄༅། །ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་འདུ་རྒྱས་འཛོམས་ཐོག་བསྐྱལ་བའི་སྤྲར་ཤིལ་གསུང་བཤད། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པས།

བཀུར་འོས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་། བཀུར་འོས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་རྣམ་པ། སྐུ་སྐྱེ་མ་དང་སྐུ་ཞབས་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་ལ་ཞུ་རྒྱུ།

ད་རིང་ཁྱེད་རྣམ་པའི་མདུན་གཏམ་བཤད་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ཆེ་མཐོང་བླ་མེད་ཅིག་དང་དགའ་སྤྲོབས་ཆེན་པོ་བྱུང་བས་མགྲོན་འབོད་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ངོས་རང་ས་ཕྱོགས་གང་དུ་སོང་ཡང་སེམས་པ་བཟང་པོ་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་མིའི་བཟང་སྤྱོད་སྤེལ་རྒྱུ་དེ་ལས་འགན་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ལ་བརྩིས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་གང་ཟག་སྒེར་དང་། ཁྱིམ་ཚང་། སྤྱི་ཚོགས་བཅས་ལ་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་བའི་གཞི་རྩ་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། ང་ཚོ་དེང་རབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་ནང་གི་རིན་ཐང་དེ་དག་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་རྒྱུ་འདེང་གི་མི་འདུག་སྙམ། དེ་དག་གོང་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ་ངའི་ལས་འགན་དང་པོ་དེ་ཡིན།

ངའི་དོ་སྣང་དང་ལས་འགན་གཉིས་པ་ནི་ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་མཐུན་ལམ་སྤེལ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ང་ཆོས་ཆབ་སྲིད་དང་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ནང་སྣ་

མང་ཅན་དགོས་པར་མོས་མཐུན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ཆོས་ལུགས་དད་མོས་སྣ་མང་ཅན་བྱེད་རྒྱུར་ཡང་ཡང་ཐེ་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལྟ་བ་དང་གྲུབ་མཐའ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཆོས་ལུགས་ཚང་མར་བྱམས་པ་དང་། བརྩེ་བ། བཟོད་བསྲན། ཆོག་ཤེས། ཚུལ་ཁྲིམས་བཅས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་གཅིག་མཚུངས་ཡོད་པ་དང་། མི་ཚེ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ལམ་དུ་འཁྲིད་རྒྱུའི་ནུས་པ་གཅིག་མཚུངས་ཡོད། དེར་བརྟེན་གནད་དོན་འདི་གཉིས་ནི་ངའི་དོ་སྣང་དང་ལས་འགན་གཙོ་བོ་གཉིས་དེ་ཡིན།

བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐད་ངོས་ལ་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ནི་གསལ་པོ་རེད། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཆེས་གཉན་འཕྲང་ཆེ་བའི་དུས་སྐབས་འདིར་བོད་མི་ཚོས་ངོས་ལ་མུ་མཐུད་རེ་བ་དང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་བཞིན་ཡོད་སྟབས་ངོས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་འགན་ཡོད། བོད་མིའི་བདེ་དོན་ནི་ངའི་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་ཀུན་སློང་ཞིག་ཡིན་ལ། ངོས་རང་རང་དབང་ལུང་པར་ཡོད་པའི་ཁོ་ཚོའི་མཁྲིན་ཚབ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་ཡོད།

དེ་སྔོན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་གཏམ་བཤད་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་དུས་ངས་ ''དཔལ་འབྱོར་དང་འཛུགས་སྐྲུན་གྱི་ཡར་རྒྱས་ཕྲན་བུ་བྱུང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་ཆགས་འཇིག་གི་གཞི་རྩའི་ཉེན་ཁ་མུ་མཐུད་འཕྲད་བཞིན་པ་དང་། བོད་རྒྱ་

ཁྲབ་ཏུ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བརྡལ་བཤིག་ཚབས་ཆེན་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། དེ་ཡང་མང་ཆེ་བ་མི་རིགས་དང་། ལུགས་སྲོལ་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ནི་དཀའ་ངལ་གཏིང་ཟབ་ཅིག་ཡོད་པའི་རྟགས་མཚན་དང་མཇུག་འབྲས་ཤིག་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་ལུགས་སྲོལ་ཁ་བྲལ་གྱི་ཉེན་ཁའི་གཞི་རྩ་ཡིན་པར་བལྟ་ཞིང་། དེར་བརྟེན་ཆེད་དུ་གཉེར་བའི་སྲིད་བྱུས་དེ་དག་གི་དབང་གིས་བོད་མིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སྲོལ་དང་ངོ་བོ་རྩ་བརླག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་འཕྲད་བཞིན་ཡོད།'' ཅེས་ཞུས་ཡོད།

འདི་ལོ་ཟླ་བ་གསུམ་པ་ནས་བཟུང་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བོད་མི་ཚོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཐོག་འཛིན་པའི་དྲག་གནོན་དང་ཉེ་རིང་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་ཡོད། རང་གི་ཚེ་སྲོག་ལ་ཉེན་ཁ་འཕྲད་རྒྱུ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་ཤེས་བཞིན་དུ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་གནས་པའི་བོད་མི་སྐྱ་སེར་དང་། ཕོ་མོ། རྒན་གཞོན། ཆོས་དད་ཡོད་མེད་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཐ་ན་སློབ་ཕྲུག་ཆུང་ཆང་མཉམ་རུབ་ཐོག་མ་བསྐྱལ་དང་བླང་གི་སྒོ་ནས་བློ་ཁོག་ཆེན་པོའི་ངང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་ཡིད་སྨུག་དང་། འདོད་བློ་མི་ཁེངས་པ། དངོས་ཡོད་དཀའ་སྡུག་རྣམས་གསལ་བརྗོད་བྱས་ཡོད། བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་ཀའི་ཚེ་སྲོག་ཤོར་བར་ངོས་རང་བློ་ཕམ་ཚད་མེད་བྱུང་བས་འཕྲལ་

དུ་རྒྱ་གཞུང་དབང་འཛིན་པ་ཚོར་ཚོད་འཛིན་གནང་བའི་འཐོད་སྐུལ་བྱས་པ་ཡིན། བོད་ནང་བྱུང་བའི་ཉེ་ཆར་གྱི་བྱུང་རྐྱེན་དེ་དག་ངས་བྱུས་བཀོད་བྱས་པ་ཡིན་ཚུལ་ཉེས་འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྐབས་རང་དབང་ལྡན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྒྲིག་འཛུགས་གང་རུང་གིས་ཞིབ་འཇུག་མཐིལ་ཕྱིན་གནང་དགོས་པའི་འཐོད་སྐུལ་ཡང་ཡང་བྱས་པ་ཡིན། ཞིབ་འཇུག་པ་རྒྱ་གར་ཙ་རམ་ས་ལར་ཡོང་ནའང་ཆོག་ཅིང་། གལ་སྲིད་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ཉེས་འཛུགས་ཆེན་པོ་འདི་འདྲ་བྱེད་རྒྱུའི་དན་རྟགས་ཡོད་ན་འཛམ་གླིང་མདུན་ངེས་པར་དུ་གསལ་པོ་བཟོ་དགོས་པ་ཡིན།

བློ་ཕམ་པར་འཛམ་གླིང་གི་དབུ་ཁྲིད་མང་པོ་དང་། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་ཁག དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་ནང་སྣན་གྲགས་ཅན་གྱི་མི་སྣ་མང་པོས་འཚེ་བའི་ཐབས་ལམ་མི་བྱེད་པ་དང་། ཚོད་འཛིན་དགོས་པའི་འཐོད་སྐུལ་རིམ་པ་བྱས་པར་ལྟོས་མེད་ཀྱིས་རྒྱ་གཞུང་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་མུ་མཐུད་གདུག་རྩུབ་དྲག་གནོན་གྱི་ཐབས་ལམ་ལག་བསྟར་བྱས་ཤིང་། དེའི་དབང་གིས་བོད་མི་ཧ་ཅང་མང་པོ་བསད་པ་དང་། སྟོང་ཕྲག་མང་པོར་རྨས་སྐྱོན་དང་བཀག་ཉར་བྱས་པ། མང་པོ་ཞིག་གི་གནས་སྟངས་རྩ་བ་ནས་ཤེས་རྟོགས་མེད་པར་གྱུར་ཡོད། ད་ལྟ་ངོས་རང་ཁྲིད་ཚོའི་མདུན་ཡོད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་བོད་ཀྱི་ས་ཆ་མང་པོར་དྲག་ཆས་ཉེན་རྟོག་པ་དང་དམག་མི་འགོར་ཆེན་ཡོད་མུས་རེད། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་

མང་པོར་བོད་མི་ཚོ་དྲག་པོའི་ཁྲིམས་གཞི་བརྙམ་པ་ལྷ་བུའི་གནས་སྟངས་འོག་མུ་མཐུད་དཀའ་སྡུག་མྱོང་གིན་ཡོད། ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལ་དངངས་འཚབ་དང་འཇིགས་སྣང་གི་ཁོར་ཡུག་གིས་ཁྱབ་ཡོད། ག་དུས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་ཡོང་སྙམ་པའི་འཇིགས་སྣང་དང་མུ་མཐུད་གནས་ཀྱི་ཡོད། རྒྱལ་སྤྱིའི་ལྟ་རྟོག་པ་དང་གསར་འགོད་པ་མེད་པ་མ་ཟད། ཐ་ན་ཡུལ་སྐོར་སྐྱོ་འཆམ་པ་ཚུན་བོད་ནང་གཏོང་གི་མེད་སྐབས་བོད་མི་ཚོའི་གནས་སྟངས་ཐད་ངོས་ལ་སེམས་འཚབ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་འདུག ད་ལྟའི་ཆར་བོད་ནང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་གང་བྱེད་ཆགས་ཡོད། དེ་ནི་བོད་མིའི་སྙིང་སྟོབས་རྩ་མེད་གཏོང་ཆེད་བོད་མི་ཚོར་སྲོག་ཐོག་གི་ཁྲིམས་ཆད་ཕོག་པ་དང་འདྲ་བར་གྱུར་ཡོད།

བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་གཉིས་མོས་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཆེད་ངོས་ནས་མུ་མཐུད་འབད་རྩོལ་ཇི་བྱས་བཀུར་འོས་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་འཐུས་མི་མང་པོས་མཁྱེན་གསལ་རེད། དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་གྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ལོར་སི་ཊྲས་སྦྲག་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་ངོས་ནས་ཁ་བྲལ་ལམ་རང་བཙན་མ་ཡིན་པར་གྲོས་མོལ་བྱེད་དགོས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་གྲོས་འཆར་བཏོན་པ་ཡིན། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་མཉམ་ང་ཚོའི་འབྲེལ་བར་འཕོ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཡོད། ལོ་བཅུ་ལ་ཉེ་བའི་རིང་འབྲེལ་བ་ཆད་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དབུ་

ཁྲིད་དང་མཉམ་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་ཡོད། ངའི་ངོ་ཚབ་དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་དབར་གྲོས་བསྡུར་ཞིབ་རྒྱས་བྱུང་ཞིང་། གྲོས་བསྡུར་དེ་དག་གི་སྐབས་བོད་མིའི་མངོན་འདོད་ཇི་ཡིན་འགྲེལ་བརྗོད་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད། ངོས་ཀྱི་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྙིང་དོན་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་བོད་མི་ཚོར་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད།

འདི་ལོ་པེ་ཅིང་དུ་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡ དང་ ༢ ཉིན་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་བདུན་པའི་སྐབས་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་རང་སྐྱོང་གི་བསམ་ཚུལ་ཇི་ཡོད་གསལ་བཤད་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ་བྱས་པ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༣༡ ཉིན་ང་ཚོས་བོད་མི་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ཡིག་ཆ་སྤྲོད་པ་ཡིན། བསམ་འཆར་ནང་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་སྐོར་གྱི་ང་ཚོའི་ལངས་ཕྱོགས་ཇི་ཡིན་དང་། རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་ཁག་ཇི་ལྟར་བསྐང་ཐུབ་མིན་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་ཡོད། ང་ཚོས་བསམ་འཆར་འདི་དག་བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་དཀའ་ངོག་སེལ་ཐབས་ཁོ་ནར་དམིགས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཞུས་པ་ཡིན། ཕྱོགས་གཉིས་བར་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་བྱུང་ན་ང་ཚོའི་བསམ་འཆར་ནང་གསལ་བའི་གནད་དོན་ཁག་ལག་བསྟར་བྱེད་ཐུབ་ངེས་ཡིན་པའི་གདེང་ཚོད་ཡོད།

འོན་ཀྱང་སྐབས་མ་ལེགས་པར་རྒྱ་ཕྱོགས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་འབད་རྩོལ་འདི་དག ‘ཕྱེད་རང་བཙན’’ དང་། ‘མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་རང་བཙན’’ ཡིན་ཚུལ་གྱི་མིང་འདོགས་བྱས་ནས་བསམ་འཆར་ཆ་ཚང་རྩིས་མེད་དང་། ངོས་ལེན་ཐུབ་ཐབས་མེད་པར་བཤད་པ་མ་ཟད། ང་ཚོའི་བསམ་འཆར་ནང་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ལ་ ‘‘རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁུལ་གཞན་ནས་བོད་ནང་ཡོང་མཁན་ཚོ་གནས་སྡོད་བྱེད་པ་དང་། གཞིས་ཆགས་པ། ལས་རིགས་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་དོན་གཉེར་ཕྱོགས་བཅས་ཀྱི་སྒྲོལ་ཡིག་བཟོ་རྒྱུའི’’ ཐོབ་ཐང་ངོས་འཛིན་དགོས་སྐོར་ཞུས་པར་ ‘མི་རིགས་གཙང་སེལ’’ བྱེད་འདོད་ཡིན་ཚུལ་གྱི་ཉེས་འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ང་ཚོའི་བསམ་འཆར་ནང་བོད་རིགས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཕྱིར་འབུད་གཏོང་རྒྱུ་ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་གསལ་པོ་བཤད་ཡོད། ང་ཚོའི་སེམས་འཚབ་བྱེད་གཞི་ནི་རྒྱ་རིགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་མི་རིགས་གཞན་འབོར་ཆེན་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ནང་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་སྤོ་ཤུགས་བྱས་པའི་དབང་གིས་བོད་མི་རྣམས་རང་གི་ལུང་པར་གྲངས་ཉུང་ཆགས་པ་དང་། ཧ་ཅང་འཇིག་སླ་བའི་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ལའང་ཉེན་ཚབས་བཟོ་བཞིན་པ་དེ་རེད། མི་འབོར་སྤོ་ཤུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མི་འབོར་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་པར་བརྟེན་བོད་རིགས་རྣམས་རྒྱ་རིགས་དང་མཉམ་ཞིག་བསྲེས་ཡོང་རྒྱུའི་ཚབ་དུ་

རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་བྱང་དང་ངོ་བོ་རིམ་བཞིན་རྩ་བརྟག་ཕྱིན་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱ་རིགས་ཆེན་པོའི་ནང་ཐིམ་འགྲོ་རྒྱུ་རེད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་མན་ཇུ་དང་། ནང་སོག དེ་བཞིན་ཤར་ཏུར་ཀིས་ཏན་གྱི་མི་རིགས་བཅས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ནི་རྒྱ་རིགས་གྲངས་མང་མི་རིགས་འཁོར་ཆེན་སྤྱི་ཤུགས་བྱས་པས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཐོག་ཚབས་ཆེའི་དོ་ཡོག་ཇི་བཟོས་ཀྱི་དཔེ་མཚོན་གསལ་པོ་ཡིན། ད་ལྟའི་ཆར་མན་ཇུའི་སྐད་དང་། ཡི་གེ ལེགས་བྱང་བཅས་པ་རྩ་བརྟག་ཕྱིན་ཟིན་པ་རེད། ནང་སོག་ནང་ད་ཆ་ཁྲིན་བསྡོམས་མི་འབོར་ས་ཡ་ ༢༩ ཡོད་པ་ནས་སོག་རིགས་བརྒྱ་ཆ་ ༢༠ ལས་མེད།

རྒྱ་གཞུང་གི་མཁྲིགས་བཟུང་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་པ་རེ་ཟུང་གིས་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་གདམ་བཤད་སྤེལ་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ང་ཚོའི་བསམ་འཆར་གྱི་འདྲ་བཤུས་རྣམ་པ་ཚོར་ཞུལ་ཡོད་པས། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་དབང་དང་། ས་ཁྲོན་གཅིག་གྱུར་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སེམས་འཚབ་ཁག་ལ་ང་ཚོས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་སྒོ་ནས་གསལ་བཤད་བྱས་ཟིན་པ་གསལ་པོ་མཐོང་ཐུབ། བསམ་འཆར་ནང་འགྲེལ་བརྗོད་གསལ་པོ་ཡོད་པས། འདིའི་ཐད་ཁྱེད་ཚོའི་དགོངས་ཚུལ་ཡོད་ན་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ངས་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་ཁེ་ཕན་ཆེད་གང་མགྱོགས་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཡོང་བར་ཡུ་རོབ་མཐུན་ཚོགས་དང་། གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གི་དབང་འཛིན་པ་ཚོར་ཐབས་ཤེས་ཡོད་རྒྱུས་སྐུལ་ལྕག་གནང་བའི་རེ་སྐུལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ང་ཚོས་འཚེ་བའི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཐབ་རྩོད་བྱེད་རྒྱུར་ངས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དགག་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། ང་ཚོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གདམ་ཁ་གཞན་ཇི་ཡོད་ཆ་ཚང་རྫོག་ཞིབ་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ངེས་པར་དུ་ཡོད། མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་དང་མཐུན་པར་བོད་དང་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་དང་། འབྱུང་འགྱུར་ང་ཚོའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ཁ་ཕྱོགས་ཇི་དགེའི་སྐོར་གྲོས་བསྡུར་བྱེད་ཆེད་ངོས་ནས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་བསྡུ་བསྐོང་བྱས་པ་ཡིན། ཚོགས་ཆེན་དེ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༧ ནས་ ༢༢ བར་རྒྱ་གར་དྷ་རམ་ས་ལར་ཚོགས་པ་རེད། ང་ཚོའི་འབད་རྩོལ་ཁག་ལ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་བཟང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡ་ལན་མ་བྱས་པ་དེས་བོད་མི་མང་པོས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་གཉིས་མོས་འཁྲིག་ཆགས་འཚོལ་འདོད་ཨེ་ཡོད་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་ཡོད། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དབུ་ཁྲིད་ཚོས་དྲག་ཤུགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དང་། བོད་དེ་རྒྱ་ནག་གི་ནང་ཆ་ཚང་སེམ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་

བོད་མི་མང་པོས་མུ་མཐུད་བསམ་གྱིན་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཕོ་ཚོས་བོད་རང་བཙན་དགོས་པ་བཤད་ཀྱི་ཡོད། ཁ་ཤས་ཀྱིས་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། བོད་ནང་མང་མོས་འོས་བསྡུ་བྱེད་དགོས་པ་བཤད་ཀྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་འདྲ་མིན་བྱུང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆེན་ལ་ཕེབས་པའི་འཐུས་མི་ཚོས་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ལམ་ནས་འབྱུང་འགྱུར་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་ཕྱོགས་ཇི་དགེ་བོད་དང་། རྒྱ་ནག རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་བབ་དང་འགྱུར་བར་གཞིགས་ཏེ་ངོས་ནས་ཐག་གཅོད་ཇི་བྱེད་ལ་མོས་མཐུན་བྱེད་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱས་འདུག བོད་ནང་གི་བསམ་འཆར་ཁག་ཅིག་བསྡུ་རུབ་བྱས་པ་རྣམས་ཚུད་པའི་འཛམ་གླིང་ས་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་ཕེབས་པའི་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་དང་འཐུས་མི་དྲུག་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བའི་བསམ་འཆར་ཁག་ལ་ངས་བསམ་ཞིབ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན།

ངོས་རང་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ལ་ཡིད་ཆེས་ཆེན་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་ངོས་ནས་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་རྣམས་མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ཐོག་འགྲོ་རྒྱུའི་སྐུལ་ལྕག་མུ་མཐུད་བྱས་པ་ཡིན། ད་ལྟའི་ཆར་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་ནི་ཁྲིམས་བཟོ་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་དབང་འཛིན། འཛིན་སྐྱོང་བཅས་མང་གཙོའི་ཀ་བ་གསུམ་ཀ་ཡོད་པའི་བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ཉུང་ཤས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན་སྲིད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་ང་ཚོས་ཡང་བསྐྱར་མང་གཙོའི་འཕེལ་རིམ་ནང་མདུན་བསྐྱོད་ཆེན་

པོ་ཞིག་བྱས་ནས་འཛིན་སྐྱོང་བཀའ་ཤག་གི་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཐད་ཀར་འོས་འདེམས་བྱས་པ་རེད།

བོད་ཀྱི་འབྱུང་འགྱུར་སྐོར་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ནས་བྱེད་དགོས་པ་ངས་རྒྱུན་དུ་བསམ་གྱི་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་སྲིད་བློན་དང་པོ་པཎྜིཏནེཧརུས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༧ ཉིན་རྒྱ་གར་གྲོས་ཚོགས་སུ་བསྒྲུལ་བའི་གསུང་བཤད་ནང་ ''བོད་ཀྱི་སྐོར་མཐའ་མའི་ཐག་གཅོད་བོད་མི་ཚོས་བྱེད་དགོས་པ་མ་གཏོགས་གཞན་སུས་ཀྱང་བྱེད་མི་ཐུབ'' ཅེས་གསུངས་ཡོད།

བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ནི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་གནས་སྟངས་ལས་བརྒལ་ནས་གནད་དོན་གཞན་མང་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། བོད་དེ་རྒྱ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གནས་ཡོད། ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོའི་རིང་འཛམ་གླིང་ནང་མི་འབོར་མང་ཤོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱི་དབར་བར་གནས་ས་ཁུལ་ལྟ་བུར་གནས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༢ ལོ་སྟེ་''བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་བཀྲོལ''ཟེར་བའི་ལོ་ཤས་རྗེས་ཨེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་གཉིས་བར་གྱི་དམག་འཁྲུག་དང་པོ་དེ་བྱུང་བ་རེད། དེས་གང་གསལ་པོ་མཚོན་ཞེ་ན། ཨེ་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་ཤོས་གཉིས་བར་ཡིད་ཆེས་དང་མཛའ་མཐུན་བརྟན་པོ་ཡང་དག་པ་

ཞིག་ཡོང་བར་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་དྲང་བདེན་གྱི་སྒོ་ནས་འགྲིག་ཆགས་དགོས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་མཚོན་གྱི་ཡོད། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་འཇིག་སླ་བའི་བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་ཡོད། ཚན་རིག་པ་ཁག་གཅིག་གིས་དེ་ནི་མི་འབོར་ས་ཡ་སྟོང་ཕྲག་ཁ་ཤས་ཡོད་པའི་ཨེ་ཤི་ཡ་ཕལ་ཆེ་བར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྡོམ་ཚིག་བརྒྱབས་ཡོད། བོད་ཀྱི་མཐོ་སྒང་ནི་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཆུ་བོ་ཆེ་ཁག་མང་པོའི་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན། བོད་ཀྱི་འཁྱགས་རོམ་ནི་ལྷོ་བྱང་གི་སྣེ་གཉིས་ཕུད་པའི་འཛམ་གླིང་གི་འཁྱགས་རོམ་མང་ཤོས་དེ་ཆགས་ཡོད། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་པ་ཁག་ཅིག་གིས་བོད་ལ་འཛམ་གླིང་གི་སྣེ་གསུམ་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་ཀྱིན་ཡོད། གལ་སྲིད་ད་ལྟའི་ཚ་དྲོད་འཕར་ཚད་དེ་མུ་མཐུད་གནས་ན་འབྱུང་འགྱུར་ལོ་བཅོ་ལྔ་ཉི་ཤུའི་ནང་སེང་གེ་ཁ་འབབ་ཀྱི་ཆུ་རྒྱུན་སྐམ་སྲིད་པ་རེད། ལྷག་དོན་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་ལེགས་བྱང་ནི་བྱམས་པ་དང་འཚེ་བ་སྤངས་པའི་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་ཙམ་མ་ཟད། ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཡོངས་དང་། སོག་ཡུལ། ཨུ་རུ་སུའི་ཁོངས་ཀལ་མིག་དང་སྦྲུར་ཡཊ་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་བཅས་མི་འབོར་ས་ཡ་བཅུ་གསུམ་བཀལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེར་སྨན་པའི་ཞབས་ཞུ་བྱེད་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་ལེགས་བྱང་འདི་རང་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་ཇེ་མང་འགྲོ་བཞིན་པའི་རྒྱ་རིགས་སྤྱུན་ཀླ་ཚོ་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་ཡོད།

ངོས་ཀྱི་བྱེད་སྟངས་ནི་རེ་བ་བཟང་ས་དང་། གྲ་སྒྲིག་སྡུག་ས་ནས་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན། དེའི་དབང་གིས་ངོས་ནས་བོད་མི་ཚོར་བཙན་བྱོལ་ནང་གཞོན་སྐྱེས་ཚོའི་སློབ་སྦྱོང་ཐོག་ནུས་ཤུགས་བསྐྲིལ་རྒྱུ་དང་། མེས་པོ་གོང་མ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ལེགས་བྱང་ཕྱུག་པོ་ཡོད་པ་དེ་དག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཆེད་བཙན་བྱོལ་ནང་ཚོས་དང་ལེགས་བྱང་གི་ལྟེ་གནས་སུ་བརྟན་བཟོ་རྒྱུ། བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མང་གཙོའི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་ཞི་བའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་བརྟན་དང་རྒྱ་སྐྱེད་ཡོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་གཅིག་ནི་རང་དབང་ལྡན་པའི་ནང་རང་གི་ཚོས་རིག་ལེགས་བྱང་བདག་གཉེར་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དམ་བསྒྲགས་འོག་ཚུད་པའི་གཞིས་ལུས་བོད་མིའི་རང་དབང་གི་མགྲིན་ཚབ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་རེད། ང་ཚོས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་ལས་འགན་ནི་ཧ་ཅང་ལྕི་པོ་ཡིན། བཙན་བྱོལ་བ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་ང་ཚོའི་མཐུན་རྐྱེན་འབྱུང་ཁུངས་ཚད་བཀག་ཡོད་པ་དང་། གཅིག་བྱེད་ན་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་ནང་དུས་ཡུན་རིང་ཙམ་གནས་དགོས་ཆགས་སྲིད་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ང་ཚོས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས། དེར་བརྟེན་ཤེས་ཡོན་དང་ལེགས་བྱང་དང་འབྲེལ་བའི་ང་ཚོའི་ལས་འཆར་ཁག་ལ་ཡུ་རོབ་མཐུན་ཚོགས་ནས་མཐུན་འགྱུར་གནང་རོགས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་དང་མཉམ་སྡུ་མཐུད་ལངས་ཕྱོགས་ལྡན་པའི་འབྲེལ་ལམ་རྒྱུན་འཁྱོངས་གནང་བས་རྒྱ་ནག་ནང་བྱུང་དང་འབྱུང་

བཞིན་པའི་འགྱུར་བ་ཁག་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད། འཛམ་གླིང་གི་འཕེལ་ཕྱོགས་ནི་གྱ་ཡངས་དང་། རང་དབང་། མང་གཙོ། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་བརྩི་བཀུར་ཞུ་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། སྔ་ཕྱི་མ་གཏོགས་རྒྱ་ནག་ཀྱང་འཛམ་གླིང་གི་འཕེལ་འགྲོས་དང་མཐུན་པར་འགྲོ་དགོས་རྒྱུ་རེད། འདིའི་ཐད་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ནས་སྙན་ཁྲགས་ཆེ་བའི་ས་ཀ་རོ་གཟེངས་བསྟོད་བྱ་དགའ་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྲུང་སྐྱོབ་མཁན་རྒྱ་རིགས་ཧུའུ་ཅ་ལ་གནང་བར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་སྲུང་པོའི་ཐོག་མདུན་བསྐྱོད་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་འདིར་རྣམ་འགྱུར་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། རྒྱ་ནག་གིས་རང་གི་གསར་བྱུང་གནས་བབ་དང་བསྟུན་འཛམ་གླིང་ནང་གཙོ་ཆེའི་ཆ་ཤས་བླང་དགོས་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟར་ཡོང་བར་རྒྱ་ནག་ནང་གྱ་ཡངས་དང་། ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ། ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་སྒྱུར། གནས་ཚུལ་དང་བསམ་བློའི་རང་དབང་བཅས་ཡོང་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ཧ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་ཐོག་འཛིན་པའི་བསམ་ཚུལ་དང་སྲིད་བྱུས་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་གི་ནང་སྲིད་ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་དང་ཡར་རྒྱས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད།

སྐབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཐོག་ཧ་ཅང་གྱ་དོག་གི་ལངས་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་པར་གནས་ཚུལ་རྒྱུས་མངའ་ཡོད་པའི་

རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱ་རིགས་མང་ཚོགས་ཁྲོད་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་ཇི་གསལ་དང་། བོད་མིའི་དཀའ་སྡུག་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་སྐོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ངའི་ཡིད་ཆེས་ཇེ་སྲབ་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་རྒྱ་ནག་མི་མང་ལ་ངའི་ཡིད་ཆེས་འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས་ཡོད། དེ་ར་བརྟེན་ངས་བོད་མི་ཚོར་རྒྱ་རིགས་ཚོའི་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་བྱེད་རྒྱུ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ནས་འབད་རྩོལ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འདི་ལོ་ཟླ་ ༧ པའི་ནང་བོད་མིའི་ངོ་རྒོལ་ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་དྲག་གནོན་བྱས་པར་རྒྱ་རིགས་མཁས་པ་ཚོས་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་སྐྱོན་བརྗོད་བྱས་པ་མ་ཟད། ཚོད་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཆེད་གྲོས་མོལ་བྱེད་དགོས་པ་བཤད་ཡོད། རྒྱ་རིགས་ཁྲིམས་རྩོད་པ་ཁག་ཅིག་གིས་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་བོད་མི་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ་རྣམས་ལ་ཁྲིམས་གཏུགས་མཐུན་འགྱུར་བྱེད་རྒྱུའི་དང་བླང་བྱས་ཡོད། ད་ལྟའི་ཆར་རྒྱ་རིགས་སྤུན་ཟླ་ཚོའི་ཁྲོད་བོད་མིའི་དཀའ་སྡུག་གནས་སྟངས་དང་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་མངོན་འདོད་ཁག་ལ་ཤེས་རྟོགས་དང་། ཤ་ཚ་རྒྱབ་སྐྱོར། གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་ཇེ་མང་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། དེ་ནི་སེམས་སྐུལ་ཐེབས་གཞི་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། ངས་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱུད་སྙིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་རྒྱ་རིགས་སྤུན་ཟླ་ཕོ་མོ་ཚོས་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་འཚེ་བ་དང་བྲལ་བའི་བོད་ཀྱི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་ལ་མུ་མཐུད་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐུགས་ཁུར་གནང་བར་ངས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཁྱེད་ཚོའི་ཤ་ཚ་དང་། རྒྱབ་སྐྱོར། གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་གནང་བ་རྣམས་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་བོད་མི་ཚོའི་སེམས་སྐྱུལ་ཐེབས་གཞི་ཆགས་ཡོད། ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་འཐུས་མི་རྣམས་ལའང་ངས་དམིགས་བསལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཁྱེད་ཚོས་བོད་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་དེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་དོན་ཙམ་མ་ཡིན་པར་སེམས་གཏིང་གི་ལས་དོན་ཞིག་ལ་བརྩིས་ཡོད། ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་བོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གྲོས་ཆོད་སྔ་རྗེས་བཞག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མང་ཚོགས་དང་། ཡུ་རོབ་ཀྱི་སྲིད་གཞུང་ཁག དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་ཁྱོན་ཡོངས་བཅས་ལ་བོད་མིའི་དཀའ་སྡུག་ཤེས་རྟོགས་དང་བོད་དོན་དྲིལ་བསྒྲགས་ལ་ཕན་ཐོགས་རླབས་ཆེན་བྱུང་ཡོད།

ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་ཀྱིས་མུ་མཐུད་བོད་དོན་ཐོག་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བ་རྣམས་ལ་རྒྱ་ནག་གིས་དོ་སྣང་མ་བྱུང་བ་མ་རེད། དེའི་དབང་གིས་ཡུ་རོབ་དང་རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་གཉིས་བར་གྱི་འབྲེལ་བར་དོ་ཕོག་བྱུང་བར་བློ་ཕམ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངས་རྣམ་པ་ཚོར་ཞུ་འདོད་པ་ཞིག་ལ་ད་ལྟའི་ཆར་བོད་ནང་གི་ཡ་ང་བའི་གནས་སྟངས་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་དང་ངའི་ངོ་ཚབ་ཚོའི་དབར་གྱི་འབྲེལ་མོལ་ལ་གྲུབ་འབྲས་བྱུང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་

པར་བོད་དང་རྒྱ་ནག་གཉིས་མ་འོངས་པར་དྭོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ལས་བཏུལ་ནས་ཐུན་མོང་གི་ཁེ་ཕན་ཆེད་ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་དང་བརྩི་འཇོག་བྱེད་པའི་འབྲེལ་ལམ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པར་ངོས་ནས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་རེ་བ་དང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁྱེད་ཚོའི་སེམས་ཚོར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་སྨུ་མཐུད་གནང་བས་མ་འོངས་བོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་བར་དགོས་ངེས་ཚབ་སྲིད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་བསྐྲུན་ཆེད་ཤུགས་རྐྱེན་བཟང་པོ་ཐེབས་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད། དེར་བརྟེན་ཁྱེད་ཚོས་རྒྱབ་སྐྱོར་སྨུ་མཐུད་གནང་རྒྱུ་ཏ་ཙང་གནད་འགག་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད།

ཁྱེད་ཚོས་ངོས་ལ་བསམ་ཚུལ་བཤད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་འདི་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

སྤྲར་སིལ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༩

མཆན། རྩ་བ་དབྱིན་ཡིག་ནས་ཕབ་བསྒྱུར་ཞུས་པ་ཡིན་པས་ཐེ་ཚོམ་བྱུང་རིགས་དབྱིན་ཡིག་ལ་རྩ་འཛིན་གནང་དགོས།

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་དེ་ལླཱིར་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་དབང་དང་། གལ་ཆེའི་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་ལ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་འགྲེལ་བརྗོད་སྐོར་བཀའ་ཁྲིམས་གཏམ་བཤད་ཞུས་པའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཚན་རགས་ཟིན།

བོད། སྔོན་བྱུང་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས།

“བོད” ནི་ “གངས་རིའི་རྭ་བས་བསྐོར་བའི་ཞིང་ཁམས” ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར་འཛམ་གླིང་ཡང་ཐོག་ཏུ་ས་མཐོར་ཆགས་ཤིང་ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་སོགས་ཕྱོགས་ཀུན་ནས་གངས་རིས་བསྐོར་བའི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ “བྷོཊ” ཞེས་པ་ “བོད” ཅེས་པ་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ལེགས་སྦྱར་ནས་ཟུར་ཆག་སྟེ་ “བོད” དུ་གྱུར་པ་ཇི་ལྟར་ཡང་སྲྙ་མཚུངས་ཤིག་ཡོད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དུ་ “བྱང་ཕྱོགས་ཁ་བའི་ལྗོངས” ཞེས་འབོད་ཅིང་། རིག་བྱེད་པའི་དྲང་སྲོང་རྣམས་ཀྱིས་ “ཏྲིབིཥྚཔ” སྟེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་ཡིན་པར་ཡང་བཤད། གང་ལྟར་ས་མཐོ་རླུང་གཙང་། ཤར་གླིང་གི་ཆུ་རྒྱུན་ཕལ་མོ་ཆེའི་འབྱུང་ཁུངས་སུ་གནས། ས་ཁྲོན་ཆེ་ཞིང་མི་འབོར་ཉུང་བ་དང་། དགོས་མཁོ་ལ་བརྟེན་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་མི་ཕོངས་པར་ཡོད།

ཆེས་གནའ་དུས་ནས་མིའི་སྡེ་ཚོགས་ཡོད་པ་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་

དངོས་ཟས་སྙིང་པའི་དན་རྟགས་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་ (civilisation) ནི་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དྲུག་པ་ཙམ་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒྱད་པའི་ནང་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྩེ་མོར་སོན་ཞིང་། དབུས་ཤར་གླིང་གི་དམག་ཤུགས་ཆེ་བའི་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཏུའང་གྱུར།

བོད་མིའི་རུས་ནི་ཤར་གླིང་གི་ཁྲིམ་མཚེས་གཞན་གྱི་རུས་ལས་ཁྱད་ཐོན་པའི་ལུས་དབྱིབས་འཕགས་རིགས་དང་སོག་རིགས་ (ཨརྱན་དང་མོང་གོལ་) འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད།

བོད་རིགས་ཡོངས་ཀྱི་སྐད་གཅིག་རང་ཡིན་པ་དང་། ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་ཁ་སྐད་འདྲ་མིན་ཡོད་ཀྱང་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་ནང་ཡིག་གཟུགས་དང་བརྡ་སྤྲོད་དར་རྗེས་དབྱངས་བཞི་དང་། གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུ་ལས་གྲུབ་པའི་སྐད་ཡིག་གཅིག་གྱུར་དུ་གནས། སྐད་ཡིག་དེ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཐ་སྙད་ཡོངས་རྫོགས་ཇི་བཞིན་སྟོན་ཐུབ་པའི་ཕྱུག་ཚད་མཐོ་བ་དང་། སྒྲ་སྦྱོར་དང་རང་རྩོམ་གཉིས་ཀའི་ཐོག་དུས་ཡུན་དང་མི་འབོར་ལ་ལྟོས་ཏེ་འཛམ་གླིང་གི་སྐད་ཡིག་ཚང་མའི་ནང་ནས་རྩོམ་རིག་མང་ཤོས་དང་། རྩོམ་སྤུས་བཟང་ཤོས་ཤིག་ཡིན། ལྷག་པར་རྒྱ་གར་གྱི་གནའ་བོའི་གཞུང་ལུགས་ཆེས་མང་པོ་ད་ལྟ་བོད་སྐད་ཁྲུང་པར་བཞུགས། ཡིག་གཟུགས་དང་བརྡ་སྤྲོད་ལེགས་སྦྱར་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྱུར་བས་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ཡིག་གི་

ཁྲིམས་ཚང་དུ་གཏོགས་པ་ཡིན།

དུས་རབས་བདུན་པ་ནས་ནང་ཆོས་དར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་ལེགས་བྱང་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་འཕེལ་རྒྱས་སྤུར་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱུང་བ་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྐབས་དེའི་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་ལེགས་བྱང་ལས་བྱུང་བ་ཤ་སྟག་ཡིན།

དུས་རབས་དགུ་པའི་དཀྱིལ་གྱི་བར་སྟོབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ངོ་བོར་གནས་ཀྱང་དེ་ནས་སིལ་བུར་གྱེར་ཏེ་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོའམ་གཞུང་མེད་པར་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་གསུམ་ཙམ་གནས་རུང་། ཆོས་དང་ལེགས་བྱང་། རིག་གནས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་ལ་འགོག་རྐྱེན་ཆེ་བ་མ་བྱུང་། བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་པའི་འགོ་སྟོད་ཙམ་ནས་ཛིང་གླིས་ཁྲན་གྱི་བཙན་འོག་ཏུ་ཚུད་དེ་ལོ་ལྔ་བཅུ་ལྷག་གི་རིང་བོད་སོག་པོས་བཟུང་ཞིང་། རེ་ཞིག་ནས་རྒྱ་ནག་ཀྱང་སོག་པོའི་འོག་ཏུ་ཚུད།

བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་པའི་ལོ་རབས་དྲུག་ཅུའི་ནང་རྒྱ་ནག་སོག་པོའི་གོང་མ་ཀུབ་ལེའི་ཁྲུན་གྱིས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པར་ཕུལ་ཏེ་བོད་ཀྱི་མངའ་དབང་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་ཕྱི་ལོ་ ༡༦༩༠ ཙམ་བར་ས་སྐྱ་དང་། ཕག་གྲུ། རིན་སྤུངས། གཙང་པ་བཅས་

ནང་ཁྲུལ་མངའ་དབང་འཕྲོག་རེས་བྱུང་ཡང་ཕྱིའི་བཙན་འཛུལ་བྱུང་མེད། བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་བདུན་པའི་ལོ་རབས་བཞི་བཅུའི་ནང་སོག་པོའི་སྡེ་དཔོན་སྒོ་ཁྲི་ཁྲུང་གིས་དཔུང་འཛུག་གིས་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་བཟུང་རྗེས་ ༡༧༩༣ ལོར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པར་མངའ་དབང་ཕུལ་ཏེ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་གཞུང་དབུ་བརྙེས་ནས་ད་ལྟ་ ༢༠༠༨ བར་ལོ་ ༣༧༧ སོང་། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་གཞུང་ཚུགས་ཏེ་དུས་ཡུན་གང་མཚམས་ནས་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་སྲུང་སྐྱོབ་མ་ཐུབ་པར་རིམ་བཞིན་རྒྱ་མིས་བོད་ས་རིམ་བཟས་ཀྱིས་བོད་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་གྱེས།

ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ནས་བཟུང་བོད་རྒྱ་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཚུགས་རྗེས་ནས་འབྲེལ་བ་དར་རྒྱུད་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཡང་འབྲེལ་བའི་ཕྱི་སྒྲོམ་ཙམ་རྒྱུན་གནས་ཡོད་པ་དང་། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་གཞུང་ཚུགས་རྗེས་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་མན་ཇུ་གོང་མས་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་ཞུ་བྱས་པ་ནས་སླར་ཡང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཟབ་ཏུ་ཕྱིན། འབྲེལ་བ་འདི་མཆོད་གནས་བླ་མ་དང་། ཡོན་བདག་སློབ་མའི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག་མ་གཏོགས་སྲིད་དབང་དང་འབྲེལ་བ་གཏན་ནས་མེད་ཀྱང་། ཕྱིས་སུ་དེ་ལ་སྲིད་དོན་གྱི་ཁེ་ཕན་ཆེད་གོ་བ་ལོག་སྒྲུབ་སྣ་ཚོགས་བྱས། རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་དང་བདུན་པའི་སྐབས་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནང་ཁྲུལ་མཐུན་མིན་དང་། སོག་པོའི་ཐེ་བྱུས་སོགས་ཀྱིས་རྐྱེན་པས་ཡང་ཡང་རྒྱ་ནག་གོང་མར་རོགས་

སྐྱོར་ཞུ་དགོས་བྱུང་བ་དང་། ལྷག་པར་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་བདུན་པའི་མཇུག་མཚམས་སུ་གོར་བོད་དམག་འཁྲུག་སྐབས་མན་ཇུའི་དཔུང་རོགས་ཞུ་དགོས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བའི་ནང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐེ་བྱུས་ཚུད་པ་ལྟ་བུའི་གནས་སྟངས་མི་ལེགས་པ་ཇེ་མང་བྱུང་།

བར་སྐབས་ཀྱི་འགྱུར་བ།

བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་དབྱིན་གཞུང་གིས་གཡོ་འཕྲུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བོད་ལ་རྒྱ་ནག་བརྒྱུད་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཐབས་སྤྱི་རྗེས་བྱས་པ་ལམ་ལྡོང་མ་བྱུང་སྐབས་མཐའ་མ་ ༡༩༠༩ ལོར་དཔུང་འཇུག་དང་། དམག་མཚམས་འཛོག་པའི་ཆིངས་ཡིག་བཞག་པ་དང་། དེ་རྗེས་རྒྱ་མིས་བོད་ལ་དཔུང་འཇུག་བྱས་པའང་བོད་མི་རང་གིས་མཐར་སྐྲོད་བྱས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༣།༡༩ ལོར་སིམ་ལའི་ཚོགས་འདུ་དང་ཆོད་དོན་བཅས་སྤྱི་རྗེས་བྱུང་རིམ་ཚང་མའི་ནང་དབྱིན་གཞུང་གི་ཁ་ཕན་ལ་ཐུག་སྐབས་བོད་དང་ཐད་ཀར་ཆིངས་འཛོག་དང་། བོད་ཀྱི་ཁ་ཕན་ལ་ཐུག་སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་མིང་ཙམ་གྱི་མངའ་དབང་བོད་པའི་ཐོག་ཡོད་པར་བཤད་པ་སོགས་རང་ཆིག་མི་མཐུན་པའི་བྱེད་ཕྱོགས་དབང་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་གསལ་ཁ་མེད་པ་བཟོས་ཡོད། འོན་ཀྱང་འཕགས་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ད་ལྟ་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ཇ་འཛིན་གནང་བཞིན་པ་འདི་ནི་དབྱིན་བོད་གཉིས་དབར་ཐད་ཀར་ཆིངས་འཛོག་བྱུང་བ་ཞིག་ལས་རྒྱ་ནག་གི་ཐེ་བྱུས་མེད།

གཞི་རྐང་བོད་པའི་དབུ་ཁྲིད་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་ཀྱི་མངའ་དབང་གསལ་སྟོན་དང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་སོགས་སུ་ཚ་ཤས་བླངས་མ་ཐུབ་པ་ནི་བོད་མི་རང་གི་ཞན་ཆ་ཞིག་ཡིན་རུང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་མགོ་རྫོངས་དགོས་པའི་འཁྲིག་བཤད་རྒྱ་ནག་དང་དབྱིན་ཇི་གཉིས་ཀས་མཉམ་རུབ་ཀྱིས་བྱས་འདུག ཡིག་ཚགས་གཞི་འདི་དག་བསལ་ཆེད་༧གོང་ས་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༣ ལོར་བོད་རང་བཙན་གྱི་གནས་བབ་བསྒྲར་བརྗོད་གནང་།

རྒྱ་ནག་གསར་བརྗེའི་རྗེས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་ནག་ཏུ་དམར་པོའི་སྲིད་གཞུང་འཛུགས་ཟིན་འཕྲལ་བོད་དང་ཐའི་ལྷན་བཅིངས་གྲོལ་གཏོང་རྒྱུ་ཇ་དྲག་ཆེ་ཤོས་སུ་བརྩིས་ཏེ་འཕྲལ་དུ་བོད་སར་བཙན་འཛུལ་བྱེད་འགོ་ཚུགས། ལོ་གཅིག་ཙམ་ནང་ཆབ་མདོ་མན་ཆད་བཙན་བཟུང་གིས་དེ་ལ་དྲག་པོའི་བཅིངས་གྲོལ་ཞེས་བཏགས། དེ་རྗེས་དམག་ལོག་འཛིན་བཟུང་སོང་བའི་ཆབ་མདོའི་ས་དབང་ང་ཕོད་ངོ་ལས་དང་བོད་ནས་བཏང་བའི་སྐུ་ཚབ་བཅས་མཉམ་གྲོས་མོལ་བྱེད་ཁྲུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཙམ་བསྟན་ཏེ་མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ ལ་བཙན་ལོག་མིང་རྟགས་འགོད་དུ་བཙུག་སྟེ་བོད་རྒྱ་ནག་གི་དབང་འོག་ཏུ་བཙུག དེ་ལ་ཞི་བའི་བཅིངས་གྲོལ་དུ་བཏགས། ཐུང་རིམ་འདི་དག་ནི་ཀླཀྐྲེས་ཧིནྡ་སྭརཱཛ་ནང་རྒྱ་གར་དབྱིན་

ཇེ་ར་ཇི་ལྷར་ཤོར་བའི་སྐོར་གསུངས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན།

སྐབས་དེར་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་གི་གནས་བབ་གང་ཐད་ནས་གྲོས་མཐུན་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ་ལས་གདམ་ཁ་གཞན་མེད་སྟབས་༧གོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་གིས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་གྲོས་མཐུན་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་འབད་བརྩོན་གནང་ཞིང་། ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤།༥༥ ལོར་༧གོང་ས་མཆོག་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཆིབས་བསྒྱུར་གྱིས་མའོ་ཙེ་ཏུང་གཙོས་པའི་རྒྱ་དམར་གྱི་ཏང་སྲིད་དམག་གསུམ་གྱི་མགོ་རིམ་རྣམས་དང་མཇལ་མོལ་བཀའ་བསྟུར་ཞིབ་གནང་གིས་ཁོ་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་དང་བརྗོད་བབ་ལ་ཡིད་ཆེས་གནང་སྟེ་དགའ་སྤྲོབས་དང་བཅས་ཕྱིར་ཕེབས་གནང་། འོན་ཀྱང་ ༡༩༥༦ ཙམ་ནས་མདོ་སྟོད་སྨད་དུ་ཟིང་འཁྲུག་འགོ་ཚུགས་པ་མ་ཟད། པེ་ཅིང་ནས་ལྷ་སའི་བར་འཁོར་ལམ་ཐོན་ཏེ་དམག་དཔུང་དང་དམག་ཆས་སྟབས་བདེས་འབྱོར་ཐུབ་པ་བྱུང་མཚམས་སུ་བོད་སྡོད་རྒྱ་དཔོན་ཚོས་བསམ་བཞིན་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ཁག་ལ་བརྡལ་བཤིག་གིས་ཛ་དྲག་ཇེ་ཆེར་སོང་། མའོ་གཙོས་པའི་དབུས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་ཞུ་བསྐུལ་མཛད་ཀྱང་ལན་མེད་དུ་སོང་བ་བཅས་མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཕྱུར་ཉེན་ཚབས་བྱུང་རྐྱེན་ལྷ་སའི་ཁྲུལ་གྱི་བོད་རིགས་ཡོངས་ནས་ཞི་རྒོལ་གྱིན་ལངས་བྱ་དགོས་བྱུང་བ་དང་། ཟླ་བ་དེའི་ཚེས་ ༡༧ མཚན་མོ་༧གོང་ས་མཆོག་

ནོར་གླིང་ཕོ་བྲང་ནས་ཡིབ་བྲོས་ཀྱིས་མི་རིང་བར་རྒྱ་གར་དུ་སྐྱབས་བཅོལ་བཞེས་དགོས་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣༡ ཉིན་༧གོང་ས་མཆོག་རྒྱ་གར་ས་མཚམས་ནང་འཛུལ་ཞུགས་ཐོག་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་སྐྱབས་བཅོལ་ཕུལ་ཏེ་ཞབས་ལེན་གནང་། ལོ་དེའི་ཕྱི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཏེཛཔུར་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་གསར་འགོད་པ་དང་མཇལ་འཕྲད་ཐོག་མ་བྱུང་སྐབས་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ བཙན་འོག་ཏུ་བཞག་པ་དང་། རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གིས་དོན་ཚན་ཚང་མ་བསམ་བཞིན་བརྡལ་བཤིག་བཏང་བ་བཅས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་རྩིས་མེད་དུ་གཏང་རྒྱུ་དང་། དེ་ཉིན་ནས་བཟུང་བོད་རང་བཙན་བསྐྱར་གསོ་ཐབས་འཚོལ་གནང་རྒྱུའི་གསལ་བསྒྲགས་བསྐྱངས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཡི་བར་སྲིད་བྱུས་དེ་ཉིད་རྩ་འཛིན་གནང་།

བོད་མིའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ངོ་བོ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་༧གོང་ས་མཆོག་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་པ་ནས་བཟུང་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལས་འགུལ་ཞིག་རྒྱ་ཁྱབ་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་སྤེལ་ཡོད་ཀྱང་། བོད་མིའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྟངས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད།

ཀ། སྲིད་དོན་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་མིན་པ།

ད་ལྟའི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རྩོད་གཞི་ནི་འགའ་ཤས་ཀྱིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་མི་མཐུན་པའི་རྩོད་གཞི་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠།༦༠ ཡི་ནང་བོད་མིའི་འཐབ་རྩོད་ནི་དམར་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་རྒོལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་བཤད་དེ། དེའི་དབང་གིས་མཐུན་གྲོགས་བྱེད་མཁན་ཡང་བྱུང་ཡོད། དེ་ནི་དངོས་བདེན་མིན། བོད་མིར་བདེ་སྐྱིད་བྱུང་ན་སྲིད་དོན་གྱི་ལྟ་བ་ཇི་འཛིན་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། ༧གོང་ས་མཆོག་ནི་མར་ཁེ་སིའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྒྱུན་དུ་ཐུགས་མོས་གནང་གི་ཡོད།

ཁ། མི་རིགས་ཕན་ཚུན་དབར་གྱི་འཐབ་རྩོད་མིན་པ།

ཡང་རེ་འགས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་དབར་མ་མཐུན་པའི་འཐབ་རྩོད་ཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཁན་དང་། དེ་འདྲའི་ངོ་བོར་སྒྱུར་ཐབས་བྱེད་མཁན་ཡང་མང་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་གཉིས་ནི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་ཁྱིམ་མཚེས་སུ་གནས་ཏེ་སྤྲུན་ཟླ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་གཅིག་ཕན་གཅིག་གྲོགས་བྱེད་དེ་གནས་ཡོད། ལྷག་པར་དུས་རབས་ ༡༧ པ་ནས་རྒྱ་བོད་མཆོད་ཡོན་དུ་འབྲེལ་བའི་རྗེས་རྒྱ་རིགས་ནང་པ་ཕལ་མོ་ཆེ་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་གྱི་སློབ་རྒྱུད་དུ་གྱུར་ཡོད། བོད་རྒྱའི་དབར་དམག་འཐབ་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་རེ་ཟུང་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་དུས་ཡུན་ཐུང་ངུ་དང་སྐབས་རེ་ཙམ་ལས་དུས་ཡུན་མང་ཤོས་མཛའ་

གྲོགས་སུ་གནས་པ་མ་ཟད། ད་ལྟའང་བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་དབར་འཁོན་རྗོད་གང་ཡང་མེད།

ག ཆབ་སྲིད་དབང་ཆའི་འཐབ་རྩོད་མིན་པ།

ཡང་རེ་ཟུང་གིས་སྲིད་དོན་གྱི་དབང་ཆའི་འཐབ་རྩོད་མིན་ནམ་སྙམ་པ་ཡོང་གི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་སྲིད་གཞུང་རྙིང་པ་རོ་ལངས་བརྒྱབ་རྒྱུའི་འབད་རྩོལ་ཡིན་ཚུལ་དྲིལ་བསྒྲགས་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་དངོས་དོན་དང་གཏན་ནས་མི་མཐུན་པ་ཞིག་སྟེ། ༧གོང་ས་མཆོག་དང་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གིས་བོད་དུ་སྲིད་དབང་བསྐྱར་འཛིན་བྱེད་རྒྱུའི་རེ་བ་སྨི་ལམ་དུའང་མེད།

བོད་དོན་འཁྲིག་ཆགས་བྱུང་མཚམས་སུ་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་ཆབ་སྲིད་དང་སྲིག་འཛུགས་ཀྱི་མཛད་འགན་བཞེས་རྒྱུ་མིན་པ་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་སྣེ་མོ་བ་ཚོས་ཀྱང་ཡུལ་མི་དཀྱུས་མའི་འཚོ་ཐབས་བསྐྱེན་རྒྱུ་ལས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་དབང་གི་རེ་འདུན་བྱེད་རྒྱུ་མིན་པའི་གསལ་བསྒྲགས་ལན་མང་གནང་ཟིན། ང་ཚོའི་རྩོད་གཞི་ནི་ཆབ་སྲིད་སྐྱོང་སྟངས་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་དབང་འཛིན་སུ་ཡིན་གྱི་གླེང་གཞི་གཏན་ནས་མེད།

ང འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོ་མ།

འོ་ན་བོད་ཀྱི་རྩོད་གླེང་ངོ་མ་གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ནི་བདེན་པ་དང་རྫུན་པའི་དབར་གྱི་རྩོད་གླེང་དང་། ཁྲིམས་མཐུན་དང་ཁྲིམས་མཐུན་མིན་པའི་དབར་གྱི་རྩོད་གླེང་། ཡང་ན་ལས་འགན་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩོད་གླེང་ཞིག་རེད། བོད་མི་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆེད་དུ་རྩོད་གླེང་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར། བོད་མི་རིགས་ལ་དམིགས་བསལ་དུ་འཁྲི་བའི་འཛིག་རྟེན་སྤྱིའི་འགན་ཁུར་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྩོད་གླེང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། གཱནྡྷིས་ཧིནྡ་སྭ་རཱཛ་ནང་གསུངས་པའི་ ''སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན'' སྐོར་ཞིབ་ཏུ་གཟིགས་ན་བོད་མིའི་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོ་མ་ངོས་ཟིན་ཐུབ། འཕགས་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་ཐེག་པ་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིས་བསྡུས་པའི་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱལ་བསྟན་གྱི་ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་རྩ་ཆེ་ད་ལྟ་རྒྱལ་ཁམས་གཞན་གང་དུ་འང་མེད་ཅིང་འགྲོ་བ་སྤྱི་ཡོངས་ལ་དགོས་མཁོ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེ་རྩ་བརླག་ཏུ་མ་འགྲོ་བའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་བཙལ་རྒྱུ་དེ་ང་ཚོའི་རྩོད་གླེང་ངོ་མ་ཡིན།

ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་དེ་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་མཁན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་ཡིན་དགོས་པ་དང་། དེ་འདྲའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཡུལ་ཡང་འཚེ་བ་མེད་པའི་ཁོར་ཡུག་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས། རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཡུལ་འཚེ་བ་མེད་པའི་བཀྲི་གནས་སུ་

བསྒྱུར་རྒྱུའི་རླབས་ཆེའི་དགོངས་འཆར་བསྐྱལ་བ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་ཕྱོགས་མཐུན་དགོས་པ་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། གྷནྡྷིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་བྱེད་མཐུན་པ་དགོས་པར་བཞེད་པ་ལྟར་བོད་མིས་ཀྱང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་འཚེ་མེད་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་རྒྱུའི་འབད་རྩོལ་བྱེད་པ་བཞིན། ད་ཆ་བོད་མིའི་ལས་འགུལ་འཚེ་བ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཡོད།

ལྷག་པར་ད་ལྟ་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཕྱོགས་ནས་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བལྟ་ཕྱོགས་དངོས་འགལ་དུ་ཡོད་པ་ནི་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ང་ཚོར་དགྲ་བོའི་འདུ་ཤེས་དང་། འཐབ་རྩོད་ནི་ཁྱོད་ཤི་ང་གསོན་ནམ། རང་རྒྱལ་གཞན་ཕམ་གྱི་ངོ་བོར་བལྟ་ཞིང་། བོད་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་ནག་དབང་འཛིན་པ་ཚོར་འབྱུང་འགྱུར་གྲོགས་པོའི་འདུ་ཤེས་དང་། འཐབ་རྩོད་ནི་རྒྱལ་ཕམ་མེད་པར་ཁྱོད་ཁེ་ང་ཁེ་གཉིས་སྨན་གྱི་ངོ་བོར་ལྟ་བཞིན་ཡོད།

བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་ནི་རྒྱལ་ཁབ་དང་། གླིང་ཕྲན། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་བཅས་ཀྱི་དབར་དེང་རབས་དབང་ཤུགས་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་འཐབ་རྩོད་ལས་རིམ་གྱི་དངོས་འབྲས་ཤིག་ཡིན་པ་སློས་མེད་ལ་བརྟེན། ང་ཚོའི་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཡང་རྒྱ་ཆེའི་འཐབ་རྩོད་དེ་དག་ལས་ཟུར་དུ་འཛོག་རྒྱུ་དཀའ་མོད། ༧སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཡང་དག་པའི་དབུ་ཁྲིད་ལམ་སྟོན་ལ་བརྟེན་ནས་ད་བར་སྟོབས་ཆེན་གཞན་གྱི་ལག་ཆར་མ་འགྲོ་བར་གནས་ཐུབ་པ་ནི་དགའ་སྤྲོབས་བྱ་ཡུལ་ཞིག་ཡིན།

དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྔ་བཤད།

དབུ་མའི་ལམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་པོའི་ནང་ཐོག་མ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་དབུས་མ་ལ་གོ་དགོས། ཐ་སྙད་དེ་ཐོག་མ་སྦྱོད་པ་ལ་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་རྗེས་སུ་ལྟ་བའི་ཐ་སྙད་གཙོ་ཆེ་བར་གྱུར། མཐའ་ལ་ལྷུང་ན་བདེན་པ་ལས་གོལ་བས་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་ཡང་མཐའ་སྤངས་ཏེ་དབུས་སུ་གནས་པ་ཞིག་དགོས།

འདིར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་སྦྱར་སྐབས་བོད་རྒྱ་ནག་ལས་ཁ་བྲལ་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་མཐའ་གཅིག་དང་། བོད་མི་རྣམས་ད་ལྟའི་གནས་བབ་འོག་བསྡད་རྒྱུ་དེ་མཐའ་གཅིག་ཡིན། མཐའ་དེ་གཉིས་ལས་ལྡོག་སྟེ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཐོབ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་དེ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྙིང་དོན་ཡིན།

དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་བཟུང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན།

བོད་ནི་ཡུན་རིང་རང་བཙན་དུ་གནས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་སྟབས། ད་ཆ་རང་བཙན་བསྐྱར་གསོའི་འབད་རྩོལ་མི་བྱེད་པར་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་འཛིན་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན།

ཀ ད་ལྟའི་འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་སྲིད་བྱུས་གང་ཡང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའམ། དངོས་དོན་རིང་ལུགས་ལྟར་མ་འཛིན་ཐབས་མེད་ཀྱི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་།

ཁ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཁྲིམ་མཚེས་སུ་རང་བཙན་ཟླུར་བསྡད་བྱེད་ཀྱང་སྲིད་དོན་དང་། དཔལ་འབྱོར། སྤྱི་ཚོགས་གང་ཅིའི་ཐོག་ འོས་འཚམས་མིན་པའི་ཐེ་བྱུས་སྣ་ཚོགས་ལོག་མེད་དུ་ཡོང་རྒྱུ།

ག ལྷག་པར་བོད་ནི་སྐམ་སས་བསྐོར་བའི་མཐོ་ས་ཞིག་ཡིན་སྟབས་དགོས་མཁོ་མང་པོ་གཞན་བརྟེན་དགོས་པ།

ང སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་དེང་རབས་དངོས་པོའི་ཡར་རྒྱས་ལ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་དུ་གནས་ན་ཁེ་ཕན་མང་བ།

ཅ དེང་སྐབས་འཛམ་གླིང་ནང་མི་རིགས་རྒྱལ་ཁབ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་རིམ་གྱིས་གུ་ཡངས་སུ་ཕྱིན་ནས་མཉམ་རུབ་བྱེད་བཞིན་པ་ནི་ཡུ་རོབ་མཉམ་འབྲེལ་ལྟ་བུ་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ།

ཆ རྒྱ་གར་གྱིས་མཚོན་མཐུན་ཕྱོགས་ཚོ་ལའང་རོགས་སྐྱོར་གནང་རྒྱུ་མཛད་དཀའ་མི་ཡོང་བ།

ཇ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པར་བརྟེན་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་མངོན་འདོད་ཡིན་པས་བསྒྲུབ་ཐུབ་ངེས་ཡིན་པ།

ཉ ཁྱད་པར་དུ་མདོ་སྟོད་སྨད་ཀྱི་ས་ཁྲོན་མང་པོ་རིམ་བཞིན་བོད་ཀྱི་

མངའ་དབང་ནས་ཟུར་དུ་ཕྱིན་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་བོད་རང་བཙན་ཤོར་བའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་ནི་ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཟེར་བ་དེ་ཙམ་ལས་མེད་པར་གྱུར་ཟིན་སྐབས། རང་བཙན་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་ཡང་ས་ཁྱོན་དེ་ཙམ་ལས་ཡོང་རེ་བྲལ་བས་བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་ལྔ་བཅུ་ལྷག་ཅིག་དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཡོད་སྐབས་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ཆིག་བསྒྲིལ་ཡོང་ཐབས་དཀའ་བ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ཡོད།

གོང་གསལ་གྱི་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་༧སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་རང་སྐྱོང་གི་དམིགས་ཡུལ་བཟུང་གནང་མཛད་པ་ནི་གཱནྡྷིས་ ‘‘རང་བཙན་’’ གྱི་ཚབ་ཏུ་ ‘‘རང་དབང་’’ ཧིནྡ་སྭརཱཛ་བཏམས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༨ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་བཏོན་པའི་གཱནྡྷིའི་གསུང་རྩོམ་ ‘‘རང་བཙན་དང་རང་དབང་།’’ ཞེས་པའི་ནང་གསུངས་པ་རྣམས་ངེད་ཅག་ལ་ལམ་སྟོན་གྱི་སྒྲོན་མེ་བླ་མེད་ཅིག་ཏུ་གྱུར།

དབུ་མའི་ལམ་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་མཁན་ཚོས་བོད་མིའི་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཐོབ་ཐང་བློས་བཏང་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་བསམ་ཚུལ་ཡོང་སྲིད་ཀྱང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གཱནྡྷིས་ཧིནྡ་སྭརཱཛ་ལེའུ་བཞི་པ། སྭརཱཛ་གང་རེད། ཅེས་པའི་ནང་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་གཟིགས་ན་ང་ཚོའི་མངོན་འདོད་ཇི་ཡིན་གསལ་བར་མངོན་ཐུབ། ཚིག་ཚོགས་བསྐྱུང་སྐད་འདིར་ལུང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་མིན།

དབུ་མའི་ལམ་གྱི་བྱུང་རིམ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༨ ཙམ་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གང་གི་ཆ་ནས་བོད་རང་བཙན་བསྐྱར་གསོ་ཡོང་ཐབས་དཀའ་བར་གཟིགས་ཏེ་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་ཚུལ་བྱུང་བ་བཞིན་ཞིབ་འཇུག་དང་གོ་བསྡུར་རིམ་གནང་ཐོག ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༠ ལོ་དཀྱིལ་ཙམ་ནས་སྐབས་དེའི་བཀའ་ཤག་དང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་སྤྲེལ་པོ་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ལ་བཀའ་བསྡུར་བསྐྱངས་ཏེ་ནམ་ཞིག་རྒྱ་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་གནང་བའི་གོ་སྐབས་ཤིག་ཤར་ཚེ་རང་བཙན་ཅོད་གླེང་མ་གནང་བར་རང་སྐྱོང་དོན་ལྡན་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་གསར་པ་ཞིག་བསྐྱང་རྒྱུའི་ནང་དོན་གོ་སྒྲིག་གནང་སྟེ་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་གཞི་རྩ་བསྐྲུན།

རྒྱ་ནག་ནང་མདུན་མཆོངས་ཆེན་པོ་དང་། རིག་གནས་གསར་བརྗེ་སོགས་ཀྱི་ཟིང་ཆ་ཡལ་ཞིང་། མའོ་ཙེ་ཏུང་འདས་རྗེས་ཆབ་སྲིད་འགྱུར་བ་གང་འཚམས་ཕྱིན་བརྟེན་སྐབས་དེའི་དབུ་ཁྲིད་དེང་ཞའོ་ཕིང་གིས་ཧོང་ཀོང་དུ་བཞུགས་པའི་སྐུའི་གཅེན་པོ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཆོག་བརྒྱུད་༧གོང་ས་མཆོག་རང་རྒྱལ་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་གནང་རྒྱུའི་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་པ་དང་། རང་བཙན་མ་གཏོགས་གནད་དོན་གཞན་ཚང་མ་གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ནས་ཐག་གཅོད་བྱ་འཐུས་གསུངས་པ་བཞིན་བོད་རྒྱའི་དབར་འབྲེལ་བ་གསར་

པ་ཞིག་ཚུགས་པ་དང་། སྐབས་དེར་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་འོག་གྲབས་ཡོད་བཞིན་པར་བརྟེན་དེང་ཞོའོ་ཕིང་གི་བསམ་འཆར་ལ་འཕྲལ་དུ་ངོས་བཞེས་དང་བཀའ་ལན་གནང་བདེ་བྱུང་ཡོད།

འོན་ཀྱང་དངོས་སུ་འབྲེལ་ཐུག་རྗེས་ཞི་མོལ་དོན་ལྡན་མ་བྱུང་བར་ནར་འགྱངས་དང་། རྒྱ་ནག་གི་དབུ་ཁྲིད་ཚོའི་དགོངས་ཚུལ་ཡང་རིམ་འགྱུར་བྱུང་བར་བརྟེན་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་བོད་རྒྱ་ཞི་མོལ་གྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་དང་སྒྲོམ་གཞི་གསལ་བཟོའི་ཆེད་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ལོར་ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྔ་དང་། ༡༩༨༨ ལོར་སི་ཏྲས་སྦྲག་གི་གསུང་བཤད་ཀྱི་ནང་རང་སྐྱོང་གི་སྒྲོམ་གཞི་རྒྱས་པ་ཞིག་འཆར་འགོད་གནང་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ཕྱེད་རང་བཙན་དང་། མངོན་པར་མི་གསལ་བའམ་རྣམ་པ་འགྱུར་བའི་རང་བཙན་གྱི་འཆར་གཞི་རེད་ཅེས་ངོས་ལེན་མ་བྱས་སྐབས། དེའི་ཐོག་ཞིབ་ཕྲའི་བགྲོ་གླེང་མ་བྱུང་བས་རིམ་གྱིས་ནུས་མེད་ལྟ་བུར་གྱུར་ཅིང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༣ ནས་བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་མོལ་ཆད།

དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ དང་ ༡༩༩༧ ལོར་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གང་ལེགས་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་བསྡུའི་ལམ་ནས་གཏན་འབེབས་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་ཕེབས་པ་བཞིན་སྔོན་འགྲོའི་བསམ་ཤོག་བསྡུ་ལེན་སྐབས་

བསམ་ཤོག་བརྒྱ་ཆ་ ༧༩ བརྟལ་བས་མང་མོས་ཐག་གཅོད་འོས་བསྡུ་མ་དགོས་པར་དབུ་མའི་ལམ་དང་། ཡང་ན་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་དང་བསྟུན། དུས་ནས་དུས་སུ་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ཐག་གཅོད་གང་གནང་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། བོད་མི་མང་སྤྱི་མཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ༡༩༩༧ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་ཀྱི་ལམ་ནས་སྣན་གསན་ཞུས་པར། ༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ ''བོད་དོན་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་སུ་དབུ་མའི་ལམ་འདི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་ཞིང་། ལག་ལེན་འཁེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་ནས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལམ་ཕྱོགས་འདིའི་ཐོག་ནས་བོད་མི་རིགས་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཐོབ་ཐང་ཁག་ཡོང་བ་དང་། རྒྱ་ནག་གིས་གལ་ཆེར་ལྟ་བའི་གཅིག་གྱུར་དང་བརྟན་ཞིང་ལའང་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ངེས་ཡིན་པར་བརྟེན། ངོས་ནས་ལམ་ཕྱོགས་འདིའི་ཐོག་ནས་མུ་མཐུད་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོར་འབྲེལ་མཐུད་ཐུབ་པའི་འབད་བརྩོན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།'' ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབུ་མའི་ལམ་ནི་༧གོང་ས་མཆོག་གི་ལམ་སྟོན་ལ། གཞིས་བྱེས་མི་མང་གི་བསམ་འཆར་དང་། གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་བཅས་མང་གཙོའི་བརྒྱུད་ལམ་མཐར་ཐུག་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་ཡིན།

འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ནས་བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་རྗེས་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྔ་དང་། སི་ཧྲུས་སྲུག་གི་གསུང་བཤད་ཀྱི་སྒྲོན་གླེང་སོགས་ལ་བསྟུད་དེ་དོགས་པ་རྣམ་རྟོག་ཤུགས་ཆེར་བྱུས་སྟབས་དོགས་གཞི་དེ་དག་སེལ་སླད་ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྔ་ནི་བོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་བྱུང་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་རྒྱས་དབུས་འཛིག་རྟེན་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་སྨན་པའི་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་འཆར་སྣང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སི་ཧྲུས་སྲུག་གསུང་བཤད་ཀྱི་སྒྲོན་གླེང་དང་འབྲེལ་བརྗོད་སོགས་ནི་གྲོས་གཞིའི་ཆ་ཤས་མིན་པ། དེར་གསལ་རང་སྐྱོང་གི་སྒྲོམ་གཞི་ཁག་ཀུང་གྲོས་གཞི་ཙམ་ལས་མཐའ་མའི་གཏན་འབེབས་མིན་པ་འབྲེལ་བརྗོད་བྱས་ཡོད། འབྱུང་འགྱུར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ནས་དོགས་གཞི་མི་འབྱུང་ཆེད་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཡོངས་རྫོགས་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་ཞེས་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པས་ཚིག་ཚོགས་བསྐྱངས་ཏེ་འབྲེལ་བརྗོད་བྱས་ཡོད། གནད་དོན་དེ་‘སྤྱི་ནོར་གོང་ས་‘སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་རྒྱ་ཁྲབ་ཏུ་ལན་མང་བཀའ་གནང་ཡོད་པའི་ནང་ནས་རེ་ཟུང་དྲངས་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་འཛམ་གླིང་གྲོས་ཚོགས་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་དུ་‘གོང་ས་མཆོག་གིས་ ‘‘ཀུན་གྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། ང་ཚོས་རང་བཙན་ཐབས་འཚོལ་བྱེད་ཀྱི་མེད། ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་

སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ནས་དོན་དང་ལྡན་པའི་རང་སྐྱོང་ཚད་ལྡན་ཡོང་བའི་ཐབས་འཚོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།'' ཅེས་དང་། སླར་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོའི་གསུམ་བཅུའི་དུས་དྲན་གསུང་འཕྲིན་ནང་ ''ངོས་ནས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཇི་ལྟར་ཡང་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་མདུན་ལམ་ཁ་བྲལ་མིན་པར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ནས་འཚོལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ཕྱི་ནང་གང་སར་རྒྱ་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན་སྟབས། རང་ཁྲིམས་རང་བདག་གི་གནས་བབ་དོན་དམ་པའི་སྒོ་ནས་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་སྐོར་དགོས་འདུན་གང་འདྲ་ཞིག་བཏོན་ཡང་ཁ་བྲལ་གྱི་ཕྱོགས་སུ་མི་འགྲོ་བ་ནི་དྭོགས་པས་བདེན་དོན་མ་བསྒྲིབ་ན་སུས་ཀྱང་གསལ་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་རེད།'' ཅེས་གསུངས་ཡོད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཁག

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་བཀོད་དགོས་དོན་རྒྱ་ནག་ནི་མི་རིགས་དུ་མ་འདུས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་སྟབས། ཧན་གྱི་མི་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་དང་། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་མ་དོར་ན་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་མི་རིགས་ཆིག་སྒྲིལ་ཡོང་

ཐབས་མེད་པ་དང་། འདས་པའི་གོང་མ་ཁག་དང་། གུང་མིན་ཏང་གཞུང་གིས་མི་རིགས་གཉའ་གནོན་རིང་ལུགས་ལག་བསྟར་བྱེད་པའི་དབང་གིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་བཤུ་གཞོག་དང་། མི་རིགས་ཁ་བྲལ་འགྲོ་ཉེན་བཟོ་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་ཀྱིས་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་དང་མཐུན་པར་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་མི་རིགས་ཆིག་སྒྲིལ་གྱི་གཞི་རྩ་བརྟན་ལྷིང་ཡོང་ཆེད་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལམ་སྲོལ་གཏོད་ཚུལ་བཤད་ཀྱི་ཡོད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྔོན་བརྗོད་དུ་‘‘ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་གསར་དུ་བསྐྲུན་པའི་གཅིག་གྱུར་གྱི་མི་རིགས་མང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། འདྲ་མཉམ་དང་། མཐུན་སྒྲིལ། རོགས་རེས་བཅས་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་རིགས་འབྲེལ་བ་ཚུགས་ཟིན་པར་མ་ཟད། མུ་མཐུད་དེ་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་ངེས་ཡིན། མི་རིགས་ཀྱི་མཐུན་སྒྲིལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ནང་དུ་མི་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གཙོ་བོ་རྒྱ་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་དགོས་ལ། ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ལའང་ངོ་རྒོལ་བྱེད་དགོས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་ཐུན་མོང་དུ་དར་རྒྱས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོང་

བར་བསྐྱལ་འདེད་བྱེད་ངེས་ཡིན།'' ཞེས་འཁོད་ཡོད།

དེ་བཞིན་རྩ་ཁྲིམས་ལེའུ་དང་པོ་སྤྱིའི་རྩ་འཛིན་དོན་ཚན་བཞི་པར་ ''ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གི་ཁྲིམས་མཐུན་ཁེ་དབང་དང་ཁེ་ཕན་འགན་སྲུང་དང་། མི་རིགས་ཁག་བར་གྱི་འདྲ་མཉམ་དང་། མཐུན་སྒྲིལ། རོགས་རེས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྲུང་སྐྱོང་དང་གོང་འཕེལ་གཏོང་། མི་རིགས་གང་ཞིག་ལ་འང་མཐོང་ཆུང་དང་གཉའ་གནོན་བྱེད་རིགས་བཀག་སྡོམ་བྱེད་རྒྱུ། མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་གཏོར་བཤིག་གཏོང་བ་དང་མི་རིགས་ཁ་ཕྲལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་བཀག་སྡོམ་བྱེད་རྒྱུ།

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གི་ཁྱད་ཆོས་དང་དགོས་མཁོ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་འཕེལ་ཚད་ཇེ་མགྱོགས་སུ་གཏོང་རོགས་བྱེད་རྒྱུ།

གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་གནས་སོ་སོར་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་ལག་ལེན་བསྟར་ཏེ་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་འཛུགས་རྒྱུ་དང་རང་སྐྱོང་དབང་ཆ་སྤྱོད་རྒྱུ། མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཁག་ཚང་མ་ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁ་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན།

མི་རིགས་ཁག་ཚང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་སྤྱོད་པ་དང་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་རང་དབང་ཡོད་པ་དང་། ཚང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས་ཉར་འཛོག་གམ་བསྒྱུར་བཅོས་གང་བྱེད་ཀྱི་རང་དབང་ཡོད།'' ཅེས་བཀོད་ཡོད།

རྒྱ་ཁྲིམས་ས་བཅད་དྲུག་པ་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་སྐོར་དོན་ཚན་ ༡༡༢ ནས་ ༡༢༢ བར་ཞིབ་བཀོད་ཡོད་ཅིང་།

དོན་ཚན་ ༡༡༦ པའི་ནང་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ལ་ས་གནས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པའི་ཁྲིམས་བཟོའི་དབང་ཚད་སྤྲད་ཡོད་པ་དང་།

དོན་ཚན་ ༡༡༧ དང་ ༡༡༨ པའི་ནང་དཔལ་འབྱོར་དང་། ནོར་སྲིད་འཛུགས་སྐྲུན་བཅས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན།

དོན་ཚན་ ༡༡༩ པའི་ནང་ཤེས་ཡོན་དང་ཚན་རིག ལེགས་བྱང་། འཕྲོད་བསྟེན། ལུས་རྩལ་སོགས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན།

དོན་ཚན་ ༡༢༠ པའི་ནང་ས་གནས་བདེ་སྲུང་དང་། སྐོར་རྒྱུག་པ་ཟུར་བཙུགས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་དང་།

དོན་ཚན་ ༡༣༡ པའི་ནང་མི་རིགས་སོ་སོའི་སྐད་ཡིག་གཞུང་སྐད་དུ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་བཅས་བསྐྲུན་ཡོད་པ་མ་ཟད།

རྩ་ཁྲིམས་ས་བཅད་བདུན་པའི་ཁྲིམས་ཁང་གི་ཆ་རྐྱེན་འོག་དོན་ཚན་ ༡༣༩ པའི་འོག་ཁྲིམས་ཁང་ཁག་ཏུ་མི་རིགས་སོ་སོའི་སྐད་ཡིག་ཐོག་གཏུགས་བཤེར་བྱེད་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་བཅས་བསྐྲུན་ཡོད།

དེ་བཞིན་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྙིང་གཞིའི་ནང་“མི་རིགས་ཀྱི་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་ཞེས་པ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་གཅིག་གྱུར་གྱི་འགོ་ཁྲིད་བྱས་འོག་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་འདུས་སྡོད་བྱེད་སར་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱས་ནས་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་བཙུགས་ཏེ་རང་སྐྱོང་བྱེད་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་རྒྱུ་དེ་ཡིན། མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱེད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གིས་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་བདག་སྐྱོང་བྱེད་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པར་བརྩི་འཇོག་དང་འགན་སྲུང་ལེགས་པར་བྱེད་པའི་དགོངས་དོན་མཚོན་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་བར་འདྲ་མཉམ་དང་མཐུན་སྒྲིལ་ཡོང་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་ཅིང་། མི་རིགས་ཁག་ལྷན་དུ་དར་རྒྱས་ཕུན་སུམ་ཇེ་ཚོགས་ཡོང་བ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་རྩ་དོན་མཚོན་ཡོད།” ཅེས་དང་།

ལེའུ་དང་པོའི་སྤྱིའི་རྩ་འཛིན་དོན་ཚན་ ༡༠ པའི་ནང་སྐད་ཡིག་དང་། སྲོལ་རྒྱུན་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་རང་དབང་།

དོན་ཚན་ ༡༡ པའི་ནང་ཆོས་དད་རང་དབང་བཅས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་གསལ་པོ་བསྟུན་ཡོད།

དེ་བཞིན་ལེའུ་གསུམ་པའི་དོན་ཚན་ ༡༩ པའི་ནང་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་ཁྲིམས་བཟོའི་དབང་ཚད་དང་།

དོན་ཚན་ ༣༠ པའི་ནང་གོང་རིམ་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གི་གྲོས་ཆོད་དང་། ཆོད་དོན། བཀའ་རྒྱ། མཛུབ་སྟོན་བཅས་ས་གནས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་རིགས་ལག་བསྟར་མི་དགོས་པའི་བཀའ་འཁྲོལ་ཞུ་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་བསྟུན་ཡོད།

དོན་ཚན་ ༤༣ པའི་ནང་ཕྱོགས་མིའི་སྐོར་གྱི་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས་བཟོ་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་ངེས་ཅན་ཡོད།

དེ་བཞིན་ལེགས་བྱང་དང་། རིག་གནས། དཔལ་འབྱོར། རང་བྱུང་ཐོན་སྐྱེད་པེད་སྤྱོད། ཁྲལ་འབབ་བསྡུ་ལེན་དང་ཆག་ཡང་། ཚོང་འབྲེལ།

འཕྲོད་བསྟེན། ས་གནས་བདེ་སྲུང་སོགས་དང་ལྷག་པར་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོའི་ལམ་སྲོལ་བཅས་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་ངེས་ཅན་ཡོད། དེ་ཙམ་མ་ཟད་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༣༡ པའི་ནང་དགོས་གལ་བྱུང་ན་དམིགས་བསལ་འཛིན་སྐྱོང་ས་ཁུལ་བསྐྲུན་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་ཡང་བཀོད་ཡོད། དེ་དག་གི་ནང་དོན་མདོར་བསྡུས་ན་ཕྱི་འབྲེལ་དང་རྒྱལ་སྲུང་ཙམ་ལས་གནད་དོན་གཞན་རྣམས་རང་སྐྱོང་སྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁུངས་སུ་བཞག་ཡོད།

གོང་གསལ་གྱི་ཆ་རྐྱེན་དེ་དག་རྩ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲུ་དོན་གཞིར་བཟུང་ལག་བསྟར་བྱུང་བ་ཡིན་ན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བདེ་དོན་དང་། རང་གི་ཐུན་མིན་ཆོས་དང་། ལུགས་བྱུང་། རིག་གཞུང་། སྲོལ་རྒྱུན་གོམས་གཤིས་བཅས། དེ་དག་གི་གཞི་རྩ་རྩ་ཆེའི་སྐད་ཡིག་བཅས་སྲུང་སྐྱོབ་རྒྱུན་འཛིན་ཐུབ་རྒྱུ་དང་། བོད་མི་སོ་སོར་འཁྲི་བའི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་འགན་ཁུར་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཡོང་ངེས་ཡིན། འོན་ཀྱང་སྐབས་ཉེས་པ་ཞིག་ལ་ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་། རང་སྐྱོང་ཁུལ། རང་སྐྱོང་རྫོང་སོགས་ཚང་མའི་ནང་གོང་གསལ་ཁྲིམས་སྒྲིག་གི་འབྲུ་དོན་སྣེ་གཅིག་ལག་བསྟར་བྱས་མེད་པ་ནི་ཀུན་གྱིས་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད།

བོད་མི་རྣམས་གདོད་མ་ནས་ཆོས་དང་ལུགས་བྱུང་། སྐད་ཡིག་གོམས་

གཞིས། ས་ཁམས་ཁོར་ཡུག སྐྱེ་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་གང་གི་ཆ་ནས་གཅིག་གྱུར་གྱི་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་གནས་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཀུང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ ༥༥ ནང་ནས་གཅིག་རང་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལ་ཕྱི་ནང་དང་། ཆེ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དུ་མེད། དེ་འདྲའི་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་གི་འོག་རང་ཁྲིམ་རང་བདག་དང་། རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སེམས་འཚབ་དང་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་གཙོ་བོ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ནས་ད་བར་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་དྲུག་བྱུང་རིང་ང་ཚོའི་མངོན་འདོད་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་འགྲེལ་བརྗོད་གསལ་པོ་ཡང་ཡང་བྱས་ཟིན་ཡང་། གོ་བརྡ་མ་འཕྲོད་པའམ་གོ་བརྡ་འཕྲོད་འདོད་མེད་པའི་འགལ་ཟླ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཙོ་ཆེ་བ་འགལ་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་བབས་ཡོད། ༡། བྱུང་རབས་ལ་ལྟ་ཕྱོགས་དང་། ༢། བོད་རིགས་ཚིག་བསྡིལ་གྱི་སྐོར་ཡིན།

རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་༧གོང་ས་མཆོག་ལ་བོད་ཀྱི་འདས་པའི་བྱུང་རབས་ཀྱི་ཐོག

ནས་རྒྱ་ནག་གི་ཆ་ཤས་ཡིན་པར་ངོས་བཞེས་དགོས་པའི་ཨུ་ཚུགས་བྱེད་ཅིང་། བོད་ཕྱོགས་ནས་དེ་ནི་བདེན་དོན་ཞིག་མིན་པས་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་ངོས་བཞེས་གནང་རེ་བྲལ་ཚུལ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་འཚབ་ནི་བོད་དེ་བྱུང་རབས་ནས་རྒྱ་མིའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་མ་བྱུང་ཚེ་ ༡༩༥༡ ལོའི་བཅིངས་གྲོལ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་བཙན་འཛུལ་དང་། ད་ལྟའི་གནས་བབ་བཙན་བཟུང་མ་ཡིན་པ་བསྒྲུབ་དཀའ་ཞིང་། ད་ལྟའི་དབང་སྒྱུར་ཁྲིམས་མཐུན་ཆགས་མི་ཐུབ་པར་མངོན་གྱི་ཡོད། ༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ད་ལྟའི་གནས་བབ་འདས་པའི་བྱུང་རབས་དང་མཐུན་པ་མེད་ཅིང་། དེའི་དབང་གིས་ད་ལྟའི་གནས་བབ་ཁྲིམས་མཐུན་མིན་པ་ཆགས་ཀྱི་མེད། བོད་མི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་འབྱུང་འགྱུར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་བསྡད་རྒྱུ་རང་འདོད་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་མཚམས་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཆ་ཤས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་འགྱུར་རྒྱུ་མ་ཟད། དེ་འདྲ་ཡོང་རྒྱུར་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་འབད་རྩོལ་གནང་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་ཡང་ཡང་གནང་ཡོད།

དེ་བཞིན་བོད་རིགས་ཚིག་བསྒྲིལ་ནི་བྱུང་རབས་སུ་མེད་པ་དང་། ལྷག་པར་ད་ལྟའི་མངའ་སྡེ་ཁག་གི་ས་ཁྲུལ་འགྱུར་བ་གཏོང་ཐབས་མེད་པ་བཅས་རྒྱུ་མཚན་དུ་དྲངས་ནས་ཡོང་ཐབས་མེད་པར་བཤད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལ་ང་ཚོས་བོད་མི་རིགས་ནི་ཐོག་མ་ནས་ཁ་བྲོར་མ་ཡིན་པར་མཉམ་སྡོད་བྱེད་

མཁན་ཡིན་པ་དང་། སྟོན་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དང་། དེ་བཞིན་ས་སྐྱའི་དབང་སྒྱུར་གྱི་འགོ་སྟོད་བཅས་བྱུང་རབས་ཀྱི་དུས་ཡུན་མང་ཆེ་བར་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་མངའ་དབང་གཅིག་གི་འོག་ཏུ་གནས། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཀྱང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལྔ་བཅུ་ང་ལྔའི་ནང་གཅིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ཡིན་པས། རང་སྐྱོང་སྒྲིག་འཛུགས་གཅིག་གི་འོག་མ་བྱུང་ན། དེ་སྟོན་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་‘དུམ་བུར་བགོས་ནས་དབང་སྒྱུར་བྱེད་” ཅེས་པ་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྲོ་ལྷག་པར་དེ་ནི་དགོས་འདུན་གསར་པ་ཞིག་མིན་པར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་འཛོག་སྐབས་སུའང་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པས་བོད་རིགས་ཆིག་སྒྲིལ་དགོས་ཚུལ་བརྗོད་སྐབས། དེ་ནི་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ད་ལྷ་འཕྲུལ་དུ་ཡོང་ཐབས་དཀའ་བས་རིམ་བཞིན་བྱེད་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་ཡོད་པ་ལྟར། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གྲ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་གསར་འཛུགས་སྐབས་བསྐྱར་དུ་གླེང་སློང་བྱས་ཏེ། དེའི་བྱེད་ཕྱོགས་འཆར་འགོད་སླད་ཏང་མི་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འགོ་ཁྲིད་པའི་ཚོགས་ཆུང་བཙུགས་ཏེ་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས། གཡོན་ཐལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་བརྟེན་ནས་ལག་བསྟར་མ་བྱུང་། དེ་བཞིན་ཞིང་ཆེན་ཁག་གི་ས་མཚམས་དགོས་མཁོར་བསྟུན་ནས་འགྱུར་བ་མང་པོ་བཏང་སྲོང་ཡོད་པ་ལྟར། མ་འོངས་པར་ཡང་གཏོང་ཆོག་རྒྱུའི་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་ཡོད།

གང་ལྟར་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་༧གོང་ས་ཆེན་པོས་བོད་ཆེན་པོ་དང་། ཚད་མཐོའི་རང་སྐྱོང་གི་དགོས་འདུན་གནང་གི་ཡོད་ཚུལ་བདེན་པ་མིན་པའི་དྲིལ་བསྒྲགས་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་དངོས་དོན་དུ་བོད་མི་རིགས་ནི་མི་རིགས་གཅིག་རང་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། ཆེ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དུ་མེད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཡོངས་རྫོགས་ལག་བསྟར་དགོས་རྒྱུ་མ་གཏོགས། དེ་ལས་བརྒལ་བའི་ཚད་མཐོ་དམན་གྱི་དགོས་འདུན་གང་ཡང་བཏོན་གྱི་མེད། ལྟ་ཚུལ་མ་མཐུན་པ་དེ་དག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚོད་སེམས་ཞིག་ཡོད་ན་དངོས་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་སེལ་མི་ཐུབ་པ་གང་ཡང་མེད་པར་མཐོང་གི་ཡོད།

༄༅། །བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས‘‘བོད་ཆེན་པོའི’’སྐོར་གླེང་སྟེགས་སྐོར་མོའི་བགྲོ་གླེང་ཐོག་གནང་བའི་གསུང་བཤད།

རྒྱ་གར་རྒྱལ་ས་དིལླི། ༢༠༠༩།༨།༢༧

ངོ་སྤྲོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ནས་བཟུང་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་ཁ་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གནས་རྒྱུའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་འཛུག་ངོགས་བཟུང་སྟེ། བོད་མིའི་ཆོས་དང་། ལེགས་བྱང་། མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཅས་པ་རྒྱུན་འཛིན་དང་གོང་འཕེལ་ཆེད་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་ལག་བསྟར་དགོས་པའི་རེ་སྐུལ་ཡང་ཡང་གནང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ བཀའ་བསྡུར་སྐབས་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་དགོས་པའི་བོད་མིའི་མངོན་འདོད་བཏོན་པ་དེ་ར་ད་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་ཕྱིན་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་མཉམ་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་རྗེས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་དང་། རྒྱ་ནག་

མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་དབུ་ཁྲིད་ཚོའི་དབར་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་བརྒྱད་དང་། ནང་ལུགས་བཀའ་བསྡུར་ཐེངས་གཅིག་བཅས་བསྐྱངས་རིང་། ང་ཚོས་རྩ་ཁྲིམས་དང་། རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་གཞིར་བཟུང་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་ཇི་ལྟར་ཡོང་ཐབས་དང་། དེར་ཁེ་ཕན་ཇི་ཡོད་བཅས་གསལ་བཤད་འཕར་སྣོན་ཞུས་ཡོད།

འོན་ཀྱང་བློ་ཕམ་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དབུ་ཁྲིད་ཚོས་༧གོང་ས་མཆོག་ནས‘‘བོད་ཆེན་པོའི་’’དགོས་འདུན་འདོན་ཚུལ་གྱི་འཁྲོག་བཤད་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། ང་ཚོས‘‘བོད་ཆེན་པོ་’’ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ནམ་ཡང་བེད་སྤྱོད་བྱས་མེད་ཀྱང་། གནད་དོན་ཆ་ཚང་མི་ཤེས་མཁན་ཚོའི་སེམས་ནང་འདི་ལྟ་བུའི་དཀྲིག་གཏམ་གྱིས་ཐེ་ཚོམ་དང་། ལོག་རྟོག་བསྐྲུན་སྲིད།

དེར་བརྟེན་ད་རེས་བོད་དོན་སློབ་སྦྱོང་མཐུན་ཚོགས་ནས་གླེང་སྟེགས་སྒོར་མོའི་བགྲོ་གླེང་འདི་གོ་སྒྲིག་གིས་ཁོ་བོར་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཞིབ་བཤད་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གནང་བར་ཡི་རངས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

དང་པོ། ‘‘བོད་ཆེན་པོ་’’ཞེས་པའི་ཚིག་བརྗོད་ཀྱི་གོ་དོན་དང་། བེད་སྤྱོད།

‘‘བོད་ཆེན་པོ་’’ ཞེས་པའི་བརྗོད་སྒྲོལ་འདི་གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་

པ་ཚོས་བོད་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ས་བབ་ཀྱི་ཆ་ནས་རྒྱ་གར་དང་རྒྱང་ཐག་ཇེ་ཅམ་དུ་གནས་པ་སྟོན་བྱེད་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་རྒྱ་གར་གྱིས་མཚམས་སུ་འཁེལ་བའམ། ཡང་ན་དེ་དང་ཉེ་བ་ལ་"བོད"(བྷོ་ཊ་) དང་། རྒྱ་གར་ནས་ཐག་རིང་དུ་གནས་པ་ལ་"བོད་ཆེན་པོ" (མཧཱབྷོ་ཊ་) ཞེས་འབོད་སྲོལ་འདུག

སཾསྐྲྀཏའི་སྐད་ནང་ས་བབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱང་ཐག་རིང་བའི་ས་ཆ་ཁག་སྟོན་བྱེད་དུ་ "ཆེན་པོ" ཞེས་པའི་ཁྱད་ཚོས་སྦྱར་སྲོལ་ཡོད་པ། དཔེར་ན། གྲོང་དང་ཉེ་བའི་ནགས་ལ་"ནགས"(ཨཪྻ་)དང་། དེ་ནས་རིང་དུ་གནས་པའི་ནགས་ལ་"ནགས་ཆེན་པོ"(མཧཱཨཪྻ་)ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ།། དོན་དུ་བརྗོད་སྲོལ་འདི་རྒྱང་ཐག་ལས། རྒྱ་ཁྱོན་དང་ཁྱད་ཚོས་ལ་མི་གོ

གནའ་བོའི་དུས་སུ་བོད་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་སྐབས་རེ་ཕན་ཚུན་ལ་ཆེ་བསྟོད་མཚོན་སླད་"རྒྱ་ཆེན་པོ"དང་། "བོད་ཆེན་པོ"ཅེས་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་བྱུང་ཡང་། དེ་དག་ནི་ས་ཁྱོན་གྱི་ཆ་ཤས་གསལ་ཕྱིར་མིན་པར་རྒྱ་ནག་ཡོངས་ཁྱབ་དང་། བོད་ཡོངས་ཁྱབ་ལ་གོ་བའི་དོན་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། བོད་རྒྱའི་དབར་ཕྱི་ལོ་ ༨༢༡།༨༢༢ ལོར་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་ནང་དུའང་"བོད་ཆེན་པོ"དང་། "རྒྱ་ཆེན་པོ"ཞེས་པའི་ཚིག་བེད་སྤྱོད

བྱུས་ཡོད། རྗེས་སུ་རྒྱ་ནག་གིས་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཚིག་བརྗོད་"ཆེན་པོ་བོད་"དེ་"མཐོ་བའི་བོད་"ཅེས་པར་བསྒྱུར་བ་དེས་མཐོ་སྒང་མ་གདོགས་ཆེན་པོའི་ངོ་བོ་མི་སྟོན། རྒྱ་ནག་གི་མིང་དང་མན་ཇུའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་མཚོན་བྱེད་དུ་ཚིག་འདྲ་མིན་གསར་བཟོ་བྱས་པ་དཔེར་ན་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་རྒྱ་ནག་དང་ས་མཚམས་འཁེལ་བ་ལ་"རྒྱུས་མངའ་ཡོད་པའི་བོད་པ"(སྦྲུའུ་བོད་)དང་། རྒྱ་ནག་དང་ཐག་རིང་གནས་པ་ལ་"རྒྱུས་མངའ་མེད་པའི་བོད་པ"(སྲིང་བོད་)ཞེས་དབྱེ་བ་ཕྱེ་ཡོད།

འོན་ཀྱང་བོད་མི་རང་ངོས་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གང་ཞིག་དབྱེ་འབྱེད་ཆེད་"བོད་ཆེན་པོ"ཞེས་པའི་ཚིག་ནམ་ཡང་བེད་སྤྱོད་བྱས་སྲོང་མེད། དེ་སྔ་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་དཔེར་ན་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་མམ། དབུས་གཙང་དང་། ཁམས། ཨ་མདོ། ཡང་ན་ཆོལ་ཁ་གསུམ་སོགས་སུ་དབྱེ་བ་ཡོད་མུས་རེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ཡོན་དུ་རྒྱ་ནག་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་སོག་པོ་ལ་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བཞིན་བོད་ལའང་"བོད་ནང་མ"དང་། "བོད་ཕྱི་མ"ཞེས་དབྱེ་བ་ཕྱེ་ཡོད། "བོད་ནང་མ"ནི་སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་མངའ་འོག་ཏུ་གནས་པའི་ས་ཁུལ་ཁག་དང་། "བོད་ཕྱི་མ"ནི་རང་བཙན་ནམ། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སུ་གནས་པའི་བོད་ལ་ཟེར།

ཐ་སྙད་འདི་དག་ཕྱོགས་གསུམ་གྱིས་བཞག་པའི་སིམ་ལའི་ཚིངས་ཡིག་（༡༩༡༣།༡༩）གི་ཡིག་ཆའི་ནང་ཡང་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།

གཉིས་པ། “བོད་ཆེན་པོའི”སྐོར་གྱི་དཀྲིག་གཏམ།

ཉེ་དུས་（ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ རྗེས་）སུ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས“བོད་ཆེན་པོ”ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདི་གསར་བཟོས་ཀྱིས་བོད་རིགས་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་དང་ལྷའི་ཆར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་། བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དང་རྫོང་བཅས་སུ་དབྱེ་བ་ཚང་མར་འཛུག་ཆེད་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

དོན་དངོས་ཐོག་བོད་ནི་གཅིག་རང་ལས། དེ་ལ“ཆེན་པོ”དང་། “ཆུང་ངུ”ཡི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དུ་མེད། བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ ༥༥ ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་རེད།

རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྲོན་གྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཟིན་པའི“བོད་ཆེན་པོའི”དགོས་འདུན་བཏོན་གྱི་འདུག་ཅེས་བཤད་དེ། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོགས་ལོག་ལམ་དུ་འཁྲིད་ཐབས་བྱེད་ཅིང་། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་རེ་འདུན་རྒྱུ་མཚན་མི་ལྡན་

པ་སྟོན་ཐབས་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཁ་བྲལ་རྫོང་ཀྱི་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་དུ་ངོས་འཛིན་མ་བྱས་པའི་ས་ཁུལ་འཕར་མ་དགོས་ཚུལ་གསུངས་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་གོ་ལོག་སླུ་ཐབས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།

དོན་དངོས་ཐོག་༧གོང་ས་མཆོག་ནས‘‘བོད་ཆེན་པོ’’ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ཡིག་ངག་གཉིས་ཐོག་ནས་གང་དུ་འང་བེད་སྤྱོད་གནང་སྐྱོང་མེད། གལ་ཏེ་སུ་ཞིག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཚུན་གྱི་བོད་མིའི་གནས་འབྲེལ་དང་། བསྒྲགས་གཏམ། ཡིག་ཆ་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཀྱང་། ‘‘བོད་ཆེན་པོ’’ཞེས་པའི་ཚིག་བེད་སྤྱོད་བྱས་པ་གཅིག་ཀྱང་མི་རྙེད། འདི་ནི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚིག་ཅིག་ཡིན་རུང་། ཁོང་ཚོས་དེ་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུར་སྟོན་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་འདུག

ལྟག་པར་ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་བོད་སྐད་དང་རྒྱ་སྐད་གཉིས་ཀར་ ‘‘ཆེན་པོ’’ ཞེས་པའི་ཚིག་གཅིག་ལས་མེད་ཅིང་། དེའི་གོ་དོན་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཚིག་གམ། ཆེ་ཆུང་གི་ཚད་ལས་འཇུག་ཡུལ་གཞན་མེད། དབྱིན་སྐད་དུ་ ‘Great དང’ Greater’ ཞེས་པའི་ཚིག་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ‘Greater’ ཞེས་པ་དེ་ཡུལ་ལུང་ལ་སྦྱར་སྐབས་སྲིད་དོན་གྱི་ས་མཚམས་ལས་བརྒལ་ཏེ་སྐད་ཡིག་དང་། ལེགས་བྱང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་ལའང་གོ་སྲོལ་ཡོད་སྐབས།

དབྱིན་སྐད་སླ་བའི་ཉུབ་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པར་གོ་ཡོག་ཆེ་བ་ཐེབས་སྲིད། དེས་ན་དོན་གནད་འདི་ཧོལ་རྒྱུགས་མ་ཡིན་པར་དབྱེ་ཞིབ་ནན་པོ་དགོས་གལ་ཆེ།

གསུམ་པ། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་ཐུགས་རེ་གང་ཡིན་ནམ།

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བཏོན་པའི་རེ་འདུན་ནི། བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་དགོས་པ་དང་། རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་རྣམས་ཡང་དག་པར་ལག་བསྟར་དགོས་པ་བཅས་ཡིན།

རེ་འདུན་འདི་དག་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་། རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་གཞིར་བཟུང་འདོན་གནང་མཛད་ཡོད།

ཀ རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤ པའི་ནང་།

''ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གི་ཁྲིམས་མཐུན་ཁེ་དབང་དང་ཁེ་ཕན་འགན་སྲུང་དང་། མི་རིགས་ཁག་བར་གྱི་འདྲ་

མཉམ་དང་། མཐུན་སྒྲིལ། རིགས་རེས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྲུང་སྐྱོང་དང་གོང་དུ་སྤེལ་རྒྱུ། མི་རིགས་གང་ཞིག་ལ་འདང་མཐོང་ཆུང་དང་མཉའ་གནོན་བྱེད་རིགས་བཀག་སྡོམ་བྱེད་རྒྱུ། མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་གཏོར་བཤིག་གཏོང་བ་དང་མི་རིགས་ཁ་ཕྲལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་བཀག་སྡོམ་བྱེད་རྒྱུ།

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གི་ཁྱད་ཆོས་དང་དགོས་མཁོ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས་འཕེལ་ཚད་ཇེ་མགྱོགས་སུ་གཏོང་རོགས་བྱེད་རྒྱུ།

གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་གནས་སོ་སོར་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་ལག་ལེན་བསྟར་ཏེ་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་འཛུགས་རྒྱུ་དང་རང་སྐྱོང་དབང་ཆ་སྤྲོད་རྒྱུ། མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཁག་ཚང་མ་ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁ་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན།

མི་རིགས་ཁག་ཚང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་སྤྱོད་པ་དང་གོང་དུ་སྤེལ་བའི་རང་དབང་ཡོད་པ་དང་། ཚང་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས་ཉར་འཛོག་གམ་བསྒྱུར་བཅོས་གང་བྱེད་ཀྱི་རང་དབང་ཡོད།’’ ཅེས་དང་།

ཁ མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྔོན་གཞིའི་ནང་།

''མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་ཞེས་པ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་གཅིག་གྱུར་འོག་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་འདུས་སྡོད་བྱེད་སར་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱས་ནས་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་བཙུགས་ཏེ་རང་སྐྱོང་བྱེད་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་རྒྱུ་དེ་ཡིན། མི་རིགས་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱེད་པ་དེའི་ཐོག་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་གིས་མི་རིགས་སོ་སོའི་ནང་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་བདག་སྐྱོང་བྱེད་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པར་བརྩི་འཇོག་དང་འགན་སྲུང་ལེགས་པར་བྱེད་པའི་དགོངས་དོན་མཚོན་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་བར་འདྲ་མཉམ་དང་མཐུན་སྒྲིལ་ཡོང་བ་མཐའ་འཁྱོངས་དང་། མི་རིགས་ཁག་ལྷན་དུ་དར་རྒྱས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཡོང་བ་མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་པའི་རྩ་དོན་མཚོན་ཡོད།''

ཅེས་དང་།

ག རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༧ པའི་ནང་།

''གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སོ་སོ་འདུས་སྡོད་བྱེད་སའི་ས་གནས་ཁག་ཏུ་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་དངོས་སུ་བྱ་རྒྱུ། མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་རྣམས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་། རང་སྐྱོང་ཁུལ། རང་སྐྱོང་རྫོང་བཅས་སུ་དབྱེ་རྒྱུ། མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཁག་ཚང་མ་ཀྱང་ཏུ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན།'' ཅེས་གསལ་ཡོད།

ང	གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱས་པ་རྣམས་དུམ་བུར་གཏོང་བ་ནི་གོང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རྩ་ཁྲིམས་ལ་དངོས་སུ་རྗོག་རོལ་བཏང་ཡོད། དེ་ནི་‘‘དུམ་བུར་བཏང་ནས་དབང་སྒྱུར’’བྱེད་ཅེས་པ་དེ་སྔ་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པ་ཚོས་ལག་བསྟར་བྱས་པའི་སྲིད་བྱུས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་སོ་སོ་ནང་ཁུལ་དུ་ཚིག་བསྒྲིལ་མ་བཟོས་པ་དེ་སྲིད་དུ་མི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་ཚིག་བསྒྲིལ་ག་ལ་ཡོང་ཐུབ།

འདིའི་ཐད་གུང་ཁྲན་ཏང་མི་ཏན་གྲས་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་དོན། ‘‘‘དུམ་བུར་བཟོས་ནས་དབང་བསྒྱུར་བྱེད’’པའི་‘བོད་སྐྱོང་བྱེད་ཕྱོགས’’ཟེར་བའི་ཐད་ཀྱི་ནོར་འཛོལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིད་ཤིན་ཏུ་སྐྱོ་དགོས་པའི་བསླབ་བྱ་ཞིག་རེད། མི་རིགས་ཁག་ཐོག་འཛིན་པའི་ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་དེའི་འོག་‘དུམ་བུར་བཟོས་ནས་དབང་བསྒྱུར’’ཟེར་བ་མི་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་དོར་ན། ས་གནས་འཛིན་སྐྱོང་བྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་བསྒྱུར་བཅོས་དང་ས་མཚམས་སྐྱིམ་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་ཡོད་པ་མ་རེད།’’ ཅེས་གསུངས་ཡོད།

ཅ རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྙིང་གཞིའི་ནང་།

‘‘ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་གསར་དུ་བསྐྲུན་པའི་གཅིག་གྱུར་གྱི་མི་རིགས་

མང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། འདྲ་མཉམ་དང་། མཐུན་སྒྲིལ། རོགས་རེས་བཅས་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་རིགས་འབྲེལ་བ་ཚུགས་ཟིན་པར་མ་ཟད། སྔ་མཐུད་དེ་ཤུགས་ཆེ་རུ་འགྲོ་ངེས་ཡིན། མི་རིགས་ཀྱི་མཐུན་སྒྲིལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་འཐབ་རྩོད་ནང་དུ་མི་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གཙོ་བོ་རྒྱ་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་དགོས་ལ། ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ལའང་ངོ་རྒོལ་བྱེད་དགོས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་ཐུན་མོང་དུ་དར་རྒྱས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡོང་བར་བསྐུལ་འདེད་བྱེད་ངེས་ཡིན།'' ཅེས་གསལ་ཡོད།

གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མཁྱེན་རྟོགས་ཡོང་སླད་ངས་གཤམ་དུ་ས་ཁྲ་ཁ་ཤས་ཞིག་འབུལ་ལམ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ནང་ཁུལ་འཛིན་སྐྱོང་ས་ཁུལ་དབྱེ་སྟངས་གསལ་རྟོགས་ཐུབ་ཐབས་ཁོ་ནའི་ཆེད་ས་ཁྲ་འདི་དག་ཁུངས་འདྲ་མིན་ནས་ཟུར་འདོན་བྱས་པ་ཡིན་སྟབས། ས་ཁྲའི་ནང་གསལ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ས་མཚམས་ཁག་ཚད་ལྡན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། ངོ་བདག་གཏམ་གླེང་བྱེད་པོའི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཁུངས་པའང་མེད།

༡ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་ས་ཁུལ་དབྱེ་བགོས་ས་ཁྲ།

༢ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་དབྱེ་བགོས་ས་ཁྲ།

༣ མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ས་བབས་ཆགས་སྟངས་སྟོན་པའི་ས་ཁྲ།

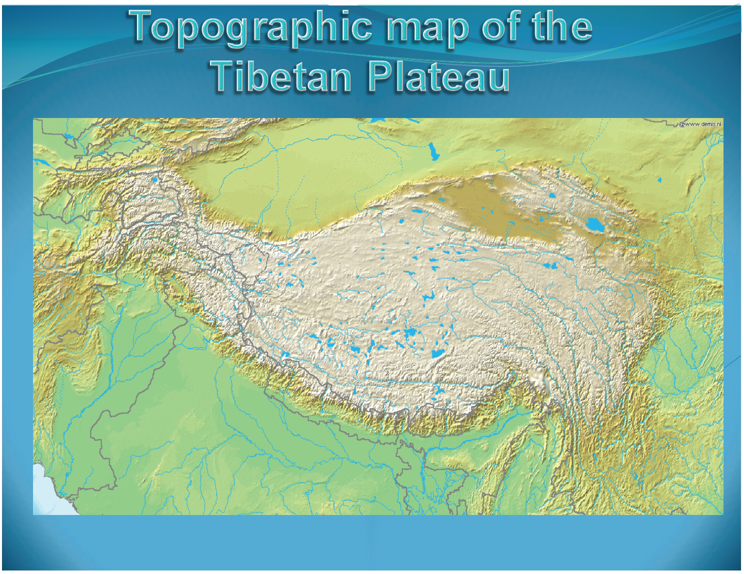

༤ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་དང་། དེ་དག་གི་འཛུགས་ལོ།

Administrative Division of Tibet under PRC & Creation Year

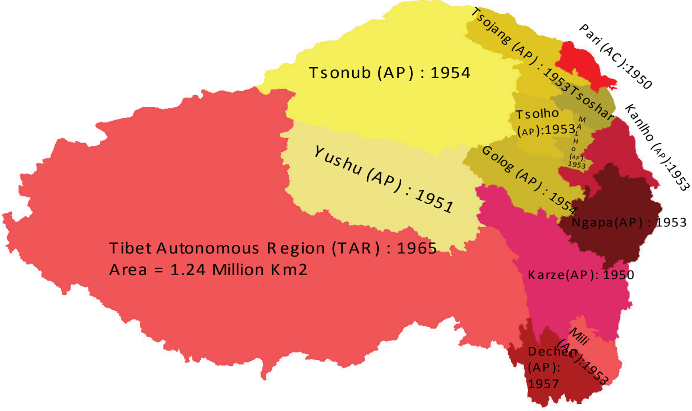

བཞི་པ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཀག་བྱ་དང་བོད་མིའི་ལངས་ཕྱོགས།

འདི་ར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་དཀག་བྱ་བྱེད་གཞི་ཁག་ལ་ང་ཚོའི་ལྟ་ཕྱོགས་ནས་ལན་འདེབས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

ཀ། ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྱོན།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་འདུག་མི་ཐུབ། གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་ས་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཟིན་གྱི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད།

བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཟིན་གྱི་ཡོད་པ་དངོས་བདེན་ཡིན་ནའང་། དེ་ནི་ང་ཚོས་བཟོས་པ་མ་ཡིན་པར་གནའ་སྔ་མོ་ནས་བཟུང་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ད་ལྟའི་ཆར་དེ་ལ་སུས་ཀྱང་འགྱུར་བ་གཏོང་མི་ཐུབ། ལྷག་པར་དུ་བོད་མི་རྣམས་ས་ཁུལ་འདི་དག་ནང་ཉེ་དུས་གནས་སྡོད་བྱས་པ་ཞིག་མིན། བོད་དུ་མིའི་འགྲོ་བ་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་འཚོ་སྡོད་བྱེད་མུས་རེད། བྱུང་རབས་རྗེས་ཐོག་བོད་རིགས་རྣམས་ས་ཁུལ་འདི་དག་ཏུ་གདོད་མ་ནས་གནས་སྡོད་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ཁ ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་རྟོད་གཞི་མིན།

བོད་ཀྱི་ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྱོན་དེ་ཆེན་པོར་མངོན་སྲིད་ཀྱང་། ང་ཚོས་ཁ་བྲལ་མ་ཡིན་པར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཞིག་གི་ངོ་བོར་གནས་རྒྱུའི་འདུན་པ་འཆང་གི་ཡོད་སྐབས། ས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་བོད་དེ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁོངས་སུ་གནས་རྒྱུ་རེད། རྒྱ་ནག་ནང་ཤིང་ཅང་ཡུ་གུར་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་། ནང་སོག་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྟ་བུ་རང་སྐྱོང་གི་གནས་བབ་ལྡན་པའི་ས་ཁུལ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ཡོད། ཤིང་ཅང་ཡུ་གུར་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལ་མཚོན་ན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་གྱི་དྲུག་ཆ་གཅིག་ཙམ་དང་། ནང་སོག་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལ་མཚོན་ན་བརྒྱད་ཆ་གཅིག་ཙམ་ཟིན་གྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་མི་རིགས་གཅིག་པ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཅིག་བཟོ་རྒྱུར་ས་ཁྱོན་གྱི་ཐོག་ནས་འགོག་རྐྱེན་འཕྲད་དགོས་དོན་མེད།

དོན་དངོས་ཐོག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་སྤྱིའི་བརྒྱ་ཆ་ ༦༤་༣ གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ ༥༥ གནས་སའི་རང་སྐྱོང་གི་ས་ཁུལ་ཁག་ ༡༥༥ ཡི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁྱོན་བསྡོམས་པས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་འབོར་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༨་༤༦ ཙམ་ལས་ཟིན་གྱི་མེད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་རང་གི་མངའ་ཁོངས་ས་ཁྱོན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༦༤་༣ ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་དུ་བཟོས་པ་ཉེ། ས་ཁུལ་དེ་དག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁོངས་སུ་གནས་ཡོད་པས་ཡིན། རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༤ པའི་ནང་ ‘‘"མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཁག་ཚང་མ་ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁ་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན།’’ ཞེས་འཁོད་ཡོད། འགག་རྩ་ནི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ནང་བཞག་ཀྱང་རུང་། མང་པོའི་ནང་བཞག་ཀྱང་རུང་། དེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་ཁྱོན་ལ་ཁྱད་པར་མི་བཟོས་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱིའི་རྒྱ་ཁྱོན་ལའང་ཁྱད་པར་མི་འགྲོ

དེ་མཚུངས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་མ་བཞག་པས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཁག་གི་རྒྱ་ཁྱོན་ཆུང་དུ་མི་འགྲོ གང་ལྟར་ཡང་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཁག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁྱོན་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་བཞི་ཆ་གཅིག་ཟིན་གྱི་ཡོད།

དེར་བརྟེན་བོད་རིགས་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གམ་མང་པོའི་འོག་འཇོག་རྒྱུ་དེ་དང་ས་ཆའི་རྒྱ་ཁྱོན་གཉིས་ཀྱི་བར་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད།

ག མི་རིགས་ལས་བྱུང་རབས་ཀྱི་གནད་དོན་མིན།

༡ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་བྱུང་རབས་ནང་བོད་རིགས་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་གནས་མྱོང་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི་དངོས་བདེན་མིན། བོད་མི་རྣམས་དུས་རབས་ ༨ པའི་དཀྱིལ་ཙམ་བར་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་གནས་ཡོད། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༨༠ ལོར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་སླར་ཡང་བོད་རིགས་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་ཆིག་བསྒྲིལ་མཛད་ཅིང་། དེ་ཡང་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོ་ཀུབ་ལེ་ཁན་གྱིས་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པར་ཕུལ་བ་ཞིག་ཡིན་པས། དེའི་ནང་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་མཚམས་དངོས་སུ་དབྱེ་གསལ་གནང་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གྱུར་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༣༠ པའི་བར་མུ་མཐུད་གནས་ཡོད། དབུས་གཙང་དམག་འཁྲུག་རྗེས་བོད་དུ་མན་ཇུའི་དབང་ཤུགས་སླེབས་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། གོང་མ་ཡུང་ཀྲང་གི་སྐབས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཆ་ཤས་ཟི་ཁྲིན་དང་། ཀན་སུའུ། ཡུའུ་ནན་ཞིང་ཆེན་བཅས་ཀྱི་ནང་ཟླ་བསྒྲིལ་བཏང་།

༢ ལྷག་པར་དུ་ང་ཚོས་བྱུང་རབས་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་དགོས་འདུན་འདོན་གྱི་མེད། ཚང་མས་ཤེས་གསལ་ལྟར་བྱུང་རབས་ནི་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་རྒྱ་ནག་ཐེ་བའི་འཛམ་གླིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་ད་ལྟའི་གནས་བབ་བཞིན་བྱུང་རབས་ནང་འགྱུར་བ་མེད་པར་

གནས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༨༩༨ གོང་དུ་རྒྱ་ནག་ནང་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་དབང་སྒྱུར་བྱས་པའི་བྱུང་རབས་མེད་ནའང་། དེས་འདས་པའི་ལོ་ ༧༠ རིང་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་རྒྱ་ནག་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱེད་པར་འགོག་རྐྱེན་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད།

༣ ང་ཚོའི་དགོས་འདུན་གྱི་གཞི་རྩ་འཛོག་ཡུལ་ནི་མར་ཁེ་སི་དང་། ལེ་ནིན། མའོ་བཙས་ཀྱིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཐོག་འཛིན་པའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་རེད། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་ནི་བྱུང་རབས་ལ་གཞི་བཅོལ་བ་མ་ཡིན་པར་གསར་བཟོའི་ལྟ་གྲུབ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

༤ ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་བྱེད་རྒྱུ་དེ་འགོག་རྐྱེན་མིན།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་རྒྱ་ནག་ནང་ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་ཐུབ་ཐབས་མེད་ལུགས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།

༡ འོན་ཀྱང་ང་ཚོས་དེ་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་པར་མཐོང་གི་ཡོད། གང་ཡིན་ཞེ་ན། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་དེ་ལྟར་ཆོག་པའི་ཆ་རྐྱེན་འཁོད་ཡོད།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༡༩ ནང་།
''མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་འཛུགས་རྒྱུ་དང་། ས་མཚམས་གཙོད་སྟངས། མཚོན་མིང་འདོགས་ལུགས་བཅས་ནི་གོང་རིམ་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ནས་ཁུངས་འབྲེལ་ས་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་དང་། དེ་འབྲེལ་མི་རིགས་ཀྱི་འཐུས་མི་དང་གྲོས་མོལ་ལེགས་པར་བྱས་ནས་འཆར་འགོད་བཟོས་ཐོག བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གོ་རིམ་ལྟར་སྙན་སེང་བཀའ་འཁྲོལ་ཞུ་རྒྱུ།

མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་བཙུགས་མཚམས་སུ་ཁྲིམས་འཁོད་གོ་རིམ་མ་བརྒྱུད་ན། མེད་པར་བཟོ་བའམ་ཟླ་སྒྲིལ་བཏང་མི་ཆོག མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་ས་མཚམས་གཏན་ཁེལ་མཚམས་སུ་ཁྲིམས་འཁོད་གོ་རིམ་མ་བརྒྱུད་ན། གང་བྱུང་དུ་བསྒྱུར་བཅོས་བྱས་མི་ཆོག མེད་པར་བཟོ་དགོས་པ་དང་ཟླ་སྒྲིལ་བྱ་དགོས་པའམ་བསྒྱུར་དགོས་བྱུང་ཚེ་གོང་རིམ་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཁག་དང་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གྲོས་མོལ་ལེགས་པར་བྱས་ཏེ་འཆར་འགོད་བཟོས་རྗེས་ཁྲིམས་འཁོད་གོ་རིམ་ལྟར་སྙན་སེང་བཀའ་འཁྲོལ་ཞུ་རྒྱུ།'' ཞེས་གསལ་ཡོད།

ང ང་ཚོས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ནང་ས་ཆ་འཕར་སྣོན་དགོས་པའི་རེ་འདུན་འདོན་གྱི་མེད། འཛིན་སྐྱོང་ཁོན་འགྱུར་བ་བཏང་སྟེ། རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་མང་པོའི་ཚབ་ཏུ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་འཛུགས་དགོས་པ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱེད་པས་རྒྱ་ནག་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དབར་གྱི་ས་མཚམས་ལ་ཉེ་བག་མི་འགྲོ་ལ། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་གྱི་རང་སྐྱོང་དང་རང་སྐྱོང་མིན་པའི་ས་མཚམས་ལའང་ཉེ་བག་མི་འགྲོ་ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གི་ས་ཁྲོན་ཆིག་བསྒྲིལ་ལ་དེ་བས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མི་འགྲོ

ཅ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་བྱས་པའི་ལམ་སྲོལ།

དེ་སྔ་རྒྱ་ནག་ནང་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཁག་དང་། ཞིང་ཆེན་བཅས་པའི་ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་བྱས་མྱོང་ཡོད། འདིར་དཔེ་མཚོན་འགའ་ཤས་བཀོད་ན།

༡ ནང་སོག་རང་སྐྱོང་ལྗོངས།

ནང་སོག་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ལོར་རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་སོ་ཝེ་ཏའི་མི་རིགས་སྲིད་བྱུས་གཞིར་བཟུང་གསར་འཛུགས་བྱས་ཤིང་། ཐོག་མར་དེའི་ནང་ཏུའུ་ལུན་པུའུར་ས་ཁུལ་ཙམ་ཚུད་ཡོད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྙེས་རྗེས་ལོ་བཅུ་ཕྲག་

གཅིག་ཙམ་ནང་ནང་སོག་དེ་ཉིད་ནུབ་ངོས་སུ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས་ཏེ་ཚོ་ཤོག་དྲུག་ཏུ་གྲགས་པའི་སོག་པོའི་མི་རྒྱུད་ཐོག་མ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ལྷ་དེའི་ཁོངས་སུ་ཟླ་བསྒྲིལ་བཏང་། དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་སོག་རིགས་མི་འབོར་མང་ཙམ་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་དེའི་ཁོངས་ཟླ་བསྒྲིལ་བཏང་བར་བརྟེན་ད་ཡོད་ནང་སོག་གི་ས་ཁྱོན་དང་ས་ཁྲའི་བཟོ་དབྱིབས་ནར་མོ་ཅན་དེ་བྱུང་།

རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར་ནང་སོག་གི་ས་ཆ་མང་ཆེ་བ་ཉེ་འགྲམ་གྱི་ཞིང་ཆེན་གཞན་ཚོའི་ནང་ཟླ་བསྒྲིལ་བཏང་ཡང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་སླར་ཡང་ས་ཆ་དེ་དག་ནང་སོག་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ནང་བཀོད་སྒྲིག་བྱས།

༢ ཀོང་ཞི་ཀྲོང་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས།

ཀོང་ཞི་ཀྲོང་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོར་ཀོང་ཞི་ཞིང་ཆེན་ཕྱིར་བསྡུས་ཀྱིས་ཀྲོང་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སུ་བསྒྱུར།

ཀོང་ཞི་ནས་རྒྱ་མཚོར་ཐད་ཀར་འགྲོ་བསྐྱོད་ཐུབ་སླད་ཀོང་ཏུང་གི་མཚོ་མཐའི་ས་ཆ་ཆུང་ངུ་ཞིག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༢ ལོར་ཀོང་ཞིའི་ཁོངས་སུ་བཅུག་པ་དེ་དག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ཕྱིར་ལོག་བྱས་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༥ ལོར་

སྐར་ཡང་ཀོང་ཞིའི་ཁོངས་སུ་རང་འཇགས་བཙུག་ཡོད།

༨ ཧའི་ནན་ཞིང་ཆེན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ལོར་ཧའི་ནན་མཚོ་གླིང་དེ་བཞིན་ཀོང་ཏུང་ནས་ཁ་ཕྲལ་ཏེ་ཞིང་ཆེན་གྱི་ངོ་བོར་གསར་འཛུགས་བྱས་ཡོད།

༩ ཁྲོང་ཅིང་ཐད་སྐྱོང་གྲོང་ཁྱེར།

ཁྲོང་ཅིང་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་ཟེ་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ནས་འཐེན་ཏེ་དབུས་གཞུང་གིས་ཐད་འཛིན་བྱེད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ངོ་བོར་གསར་འཛུགས་བྱས་ཡོད།

ཟུར་པ། ཡུན་རིང་ལུས་པ་ཞིག་ལས། རེ་འདུན་གསར་པ་མིན།

བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་འཛོག་རྒྱུ་དེ་བསམ་བཏང་དྲན་སྐྱེད་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་དགོས་འདུན་གསར་པ་བཏོན་པ་གང་ཡང་མིན་ཞིང་།

༡ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ བཞག་སྐབས་གནད་དོན་འདི་གླེང་སློང་བྱས་ཡོད། ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ཀྱིས་དབུ་ཁྲིད་པའི་བོད་མིའི་སྐུ་ཚབ་ཚོས་སྙན་ཞུ་ཕུལ་བར་སྲིད་བློན་ཀྲོའུ་ཨེན་ལའི་ཡིས་ངག་ཐོག་ནས་ལན་འདེབས་གནང་དོན། བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་

གཅིག་གྱུར་བྱེད་རྒྱུའི་བསམ་ཚུལ་དེ་འོས་ཤིང་འཚམས་པ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་དུས་ལ་བབས་མེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་གིས་རྒྱ་དཔོན་ཀྲང་ཅིང་ཨུ་ལ་དོན་ཚན་གསུམ་འཁོད་པའི་བསམ་འཆར་བཏོན་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནང་གི་དོན་ཚན་དང་པོ་ནི་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་འཛོག་དགོས་པ་དེ་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མི་དམངས་བཅིངས་བཀྲོལ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་གཙོ་འཛིན་གཞོན་པ་སྡེ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་སོགས་ཀྱིས་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་འཛོག་དགོས་པའི་རེ་འདུན་བཏོན་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གྲ་སྒྲིག་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དབུ་འཛུགས་སྐབས་ལྷ་སར་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཞིག་སྐོང་ཚོགས་བྱས་པའི་ནང་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་བློན་གཞོན་པ་ཁྲིན་དབྱི་དང་། སྐུ་ཚབ་གཞན་ཚོས་ལྷ་ས་དབུས་སུ་བྱས་ནས་དེའི་ཁོངས་སུ་མཚོ་སྔོན་དང་། ཀན་སུའུ། ཟེ་ཁྲིན། ཡུའུ་ནན་སོགས་ཀྱི་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་ཟླ་བསྒྲིལ་བཏང་སྟེ་གཅིག་གྱུར་གྱི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཤིག་འཛུགས་

ཐུབ་ན། དེས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་དང་། རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གྱུར་དང་སྲ་བརྟན། བོད་རྒྱ་མི་རིགས་དབར་གྱི་མཐུན་བསྒྲིལ་བཅས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་གནས་བརྗོད་ཡོད།

དེ་རྗེས་གནས་ཚུལ་འདིའི་ཐོག་ཞིབ་ཆ་འཆར་འགོད་ཆེད་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་ཁྲིད་ཚོས་གུང་ཁྲན་ཏང་མི་རྟན་གྲས་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་（ཐེན་པའོ་）ཆེད་གཏོང་གིས་དམིགས་བསལ་ཚོགས་ཆུང་བཙུགས་ནས་ཞིང་ཆེན་ལྷུའི་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་ལྔ་བསྒྲིལ་བཟོ་ཐོགས་ལས་འཆར་བཟོ་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་། བོད་དུ་གཡོན་ཐལ་རིང་ལུགས་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཐོན་པར་བརྟེན་ལས་དོན་བྱེད་མ་ཐུབ།

༥ དེ་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་ཀུན་ལྡོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་བོད་རིགས་ཏང་ཡོན་ཁག་གཅིག་གིས་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་ལ་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་འོག་འདུག་དགོས་ས་རྟགས་འཁོད་པའི་སྙན་ཞུ་ཕུལ་ཡོད།

༦ སྐབས་དེའི་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཚོགས་གཞོན་པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་ ༡༠ པ་མཆོག་གིས་བོད་རིགས་རོགས་སྐྱོར་ཐེབས་རྩ་གསར་འཛུགས་སྐབས། "བོད་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་འཛུགས་རྒྱུའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ནི་འོས་ཤིང་འཚམས་པ་དང་། ཁྲིམས་

དང་མཐུན་པ། རྒྱ་ཆེའི་བོད་མིའི་བསམ་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད། ཆ་རྐྱེན་སྨིན་མ་སྨིན་གྱི་གནད་དོན་ཙམ་ལས་ཕྱི་བཤོལ་དང་། ལོག་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་མ་རེད།'' ཅེས་བཀའ་གནང་ཡོད།

༧ དེ་བཞིན་གུང་ཁྲན་ཏང་མི་རྒན་གྲས་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་། ''བོད་ཁུལ་གཅིག་གྱུར་རང་སྐྱོང་གི་རེ་འདུན་དེ་སྔ་ས་ལོ་རབས་ལྔ་བཅུ་པའི་ནང་ཀྲུང་དབྱང་དང་འབྲེལ་ཡོད་དབུ་ཁྲིད་ཀྱིས་རྩ་དོན་ཐོག་ནས་ཀྱང་མོས་མཐུན་གནང་མྱོང་ཡོད།'' ཅེས་གསུངས་ཡོད།

དྲུག་པ། བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ཁེ་ཕན་ཁག དབུས་གཞུང་ལ་ཁེ་ཕན་ཇི་ཡོད།

༡ རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་དབར་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་། གཅིག་སྒྲིལ་མངོན་གྱུར་ཡོང་བར་ཕན་རྒྱུ།

༢ གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སྤྱི་དང་། ཁྱེ་བྲག་ཏུ་བོད་མི་ཚོའི་ཁྲིད་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་ལ་གདེངས་འཛོག་དང་། ཡིད་ཆེས་བློས་འགེལ་བསྐྲུན་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ།

༣ ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཚོད་འཛིན་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ།

༤ རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆིག་སྒྲིལ་དང་། བརྟན་ལྷིང་འཇགས་སྲུང་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ།

༥ བོད་རིགས་དང་། མི་རིགས་གཞན་དག་ཚང་མའི་དབར་ཞི་བདེ་མཉམ་

གནས་ཐུབ་པ་དང་། མཐུན་འབྲེལ་དམ་གཙང་ཡོང་རྒྱུ།

༦ རྒྱ་ནག་གིས་གཙིགས་ཆེར་འཛིན་པའི་''འཆམ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས''དང་། ''ཞི་བའི་སྒོ་ནས་འཕེལ་རྒྱས'' ཞེས་པའི་རྩ་དོན་རྣམས་མངོན་གྱུར་ཐུབ་པར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ངེས་བཅས།

བོད་མིར་ཁེ་ཕན་ཅི་ཡོད།

༡ འགྲོ་བ་མི་རིགས་ཡོངས་ལ་དོན་དང་ལྡན་པའི་ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་བྱང་དང་། ངོ་བོ་བཅས་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ།

༢ བོད་རིགས་འདི་བཞིན་རྒྱ་མི་རིགས་ཆེན་པོའི་ནང་ཐིམ་ཉེན་དང་། མི་རིགས་རྩ་བརླག་འགྲོ་གཞི་ལས་སྲུང་སྐྱོབ་ཐུབ་རྒྱུ།

༣ ཨེ་ཤ་ཡའི་གླིང་ཆེན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་དང་འབྲེལ་ལྟོས་ཆེ་བའི་བོད་ཀྱི་གཉོད་ཆུང་བའི་ཁོར་ཡུག་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་ཐུབ་རྒྱུ།

༤ སྤྱི་ཚོགས་དང་། དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ངེས་བཅས།

རང་སྐྱོང་སྲིད་གཞུང་ལ་ཁེ་ཕན་ཅི་ཡོད།

༡ འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་བདེ་ཡོང་རྒྱུ།

༢ འཛིན་སྐྱོང་གི་འགྲོ་གྲོན་ཆུང་དུ་འགྲོ་རྒྱུ།

༣ སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རང་བྱུང་འཐོན་ཁུངས་པེད་སྤྱོད་དང་།

གཅིག་བསྡུས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཁག་ཚད་ལྡན་བཟོ་ཐུབ་རྒྱུ།

༤ ཤེས་ཡོན་དང་། འཕྲོད་བསྟེན། ཁོར་ཡུག སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་བཅས་ཀྱི་ཐོག་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྲིད་བྱུས་གཏན་འབེབས་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ།

༥ དབུས་གཞུང་དང་། ཞིང་ཆེན་ཁག དེ་བཞིན་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་གཞན་དག་གི་དབར་མཐུན་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་གཏོང་ཐུབ་པ་ཡོང་རྒྱུ།

༦ བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཏན་འབེབས་བྱུས་པའི་དབུས་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་། ལམ་སྟོན་ཁག་ལག་བསྟར་ཕན་ནུས་ལྡན་པ་ཡོང་རྒྱུ་བཅས།

བདུན་པ། མཐའ་བསྡོམས།

དེང་གི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་སྲུང་སྐྱོབ་དང་། གོང་འཕེལ་གཏོང་ཆེད་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་ཡོང་རེ་བྱེད་པའི་གཞི་རྩའི་མངོན་འདོད་དེ་ནི། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་དང་། དེ་འབྲེལ་ཁྲིམས་སྒྲིག་ཁག་གིས་སྤྲད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་ཡིན། གོང་དུ་གསལ་བའི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཁག་ལ་གཞིགས་ན། བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཚང་མ་རང་སྐྱོང་གི་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་ཏུ་བཟོ་རྒྱུ་དེ་ནི་འོས་འཚམས་མ་ཟད། བདེ་བླག་ཏུ་བསྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན། དེའི་ཆེད་དུ་རྩ་ཁྲིམས་ལ་བསྐྱར་བཅོས་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་མེད་ཅིང་། རྒྱ་ནག་གི་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཆོད་སེམས་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་བསྒྲུབ་ཐུབ།། །།

༄། །བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས“ས་གནས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་སྲིད་གཞུང་དང་། ལེགས་བྱུང་སྲུང་སྐྱོབ། མི་རིགས་མཐུན་བསྒྲིལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་བོད་མིའི་ཉམས་མྱོང་” ཞེས་པའི་བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་འགྲེམས་སྤེལ་ཞུས་པའི་ཆེད་རྩོམ།

ཏེ་རེན་ཏོ་རང་སྐྱོང་ཞིང་ཆེན། ཨི་ཏ་ལི། ༢༠༠༨།༡༡།༡༦ དང་ ༡༧

བཀུར་འོས་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་དང་། མཁས་དབང་རྣམ་པ། འདིར་ཞུགས་པའི་སྐུ་སྐྱེ་མ་དང་སྐུ་ཞབས་རྣམ་པ།

ཐོག་མར་ངས་ཏེ་རེན་ཏོ་རང་སྐྱོང་ཞིང་ཆེན་གྱིས་མནར་གཅོད་མྱོང་བཞིན་པའི་བོད་མི་དང་བོད་དོན་ལ་མུ་མཐུད་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། ཁྱད་པར་ཚོགས་འདུ་གལ་ཆེན་འདི་བསྐོང་ཚོགས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། ཚོགས་འདུའི་བགྲོ་གླེང་གིས་རང་སྐྱོང་ངམ་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་གོ་རྟོགས་གཏིང་ཟབ་ཡོང་བར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ངེས་རེད། ངོས་ལ་ “བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་” སྐོར་གསལ་བཤད་བྱེད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། འོན་ཀྱང་སྟབས་ཉེས་པ་ཞིག་ལ་ཁྱད་མཁས་མི་སྣའི་ཚོགས་འདུ་འདི་ལྟ་བུའི་ནང་འགྲེམས་འོས་པའི་

ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ཆེད་རྩོམ་སྤྱིལ་རྒྱུ་མེད་ནུང་། དངོས་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཆེད་རྩོམ་འདི་འབུལ་ལམ་ཞུས་པ་ཡིན།

བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ནང་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་གསལ་བ་རྣམས་ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་ཞིབ་ཕྲ་འཁོད་ཡོད་ཅིང་། ''བསམ་འཆར''གྱི་ནང་དོན་ཁ་གསལ་གོ་བདེ་ཡིན་སྟབས་འགྲེལ་བརྗོད་དམིགས་བསལ་དགོས་གལ་མི་སྣང་ཡང་། རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་ངམ་རང་སྐྱོང་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་གི་རྒྱབ་ལྗོངས། ''བསམ་འཆར''ལ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་འགྲེལ་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

རང་སྐྱོང་ངམ་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་གི་ལོ་རྒྱུས།

རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཁུལ་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་དབར་གྱི་འགལ་ཟླ་ནི་བྱུང་རབས་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་འབྱུང་རྐྱེན་ཆགས་ཡོད། སྤྱོད་གཞི་དེའི་ཁྲོད་ནས་མི་རིགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ནུང་། ད་ལྟའི་ཆར་ཡང་འཛམ་གླིང་གང་སར་མི་རིགས་མང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་

པོ་ཡོད། དབང་ཆ་གཅིག་བསྡུས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ནང་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་ནའང་མི་རིགས་དང་། སྐད་ཡིག ཆོས་ལུགས་དུ་མ་ཡོད་པ་རྣམས་འཆམ་མཐུན་དང་གནས་ཐབས་མེད། འཆམ་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་བསྐྲུན་པར་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག མི་རིགས། ཆོས་ལུགས། ལེགས་བྱུང་གི་ངོས་འཛིན་སྲུང་སྐྱོབ་དང་སྤེལ་བྱེད་རྒྱུའི་ནང་གི་རང་དབང་དང་། མི་རིགས་ཆེན་པོའི་ནང་སེམས་ཡལ་དུ་མི་འགྲོ་བའི་རང་དབང་དགོས་པ་ཡིན། ཁྱད་པར་གྲངས་མང་མི་རིགས་དང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་སའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་རང་དབང་དེ་དག་དེ་བས་ཀྱང་མེད་ཐབས་མེད་པ་ཡིན།

དུས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་འགོ་ཁྲིད་མི་སྣ་དང་བསམ་ཞིབ་པ་མང་པོས་སྤྱིར་འཛམ་གླིང་ཡོངས་དང་། ཁྱད་པར་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཐོག་གྲངས་མང་མི་རིགས་ཀྱི་གཉའ་གནོན་ཡོད་སའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་གདོང་ལེན་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་སྣ་ཚོགས་གསར་གཏོད་བྱུང་ཡོད། མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་ནང་ཐབས་ལམ་ཡག་ཤོས་ནི་མི་རིགས་སོ་སོའི་སྐད་ཡིག་གམ་ཆོས་ལུགས་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་རྒྱུའི་ནང་གི་རང་སྐྱོང་གནང་ངེས་སྤྲོད་རྒྱུ་དེ་རེད། ལམ་ལུགས་འདི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའི་ནང་རང་སྐྱོང་གི་གནས་སྟངས་འདྲ་མིན་འོག་གྲུབ་འབྲས་གཟེངས་སུ་འཐོན་པ་བྱུང་ཡོད། ཨི་ཊ་ལིའི་རང་སྐྱོང་ཞིང་ཆེན་ཁག་ནི་དཔེ་མཚོན་ཡག་ཤོས་གྲས་རེད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་དང་། དེ་དག་གི་འཕེལ་རིམ།

མར་ཁེ་སེས་མི་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདྲ་མཉམ་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་བཤད་ཡོད། མར་ཁེ་སིས་གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་གཉིས་ནང་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་སྟེ། གྲལ་རིམ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁ་བྲལ་བྱེད་རྒྱུ་ཁྲིམས་མཐུན་དང་ཡང་དག་པར་བརྩིས་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་གྲངས་མང་མི་རིགས་ཀྱི་གཉའ་གནོན་འོག་འདྲ་མཉམ་གྱི་གནས་བབ་མེད་པས་ཡིན། འདྲ་མཉམ་མེད་ཕྱིན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཉའ་གནོན་ཅན་གྱི་སྲིད་བྱུས་གདོང་ལེན་བྱེད་པར་ཁ་བྲལ་འགྲོ་རྒྱུ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་པ་རེད། ལེ་ནིན་གྱིས་དེའི་སྟེང་ཕར་སྐྱོན་གྱིས ‘‘རྒྱལ་ནང་གི་ཡུལ་མིའི་འཚོ་བའི་གོམས་གཤིས་དང་མི་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་མི་འདྲ་བའི་ས་ཁུལ་ཡིན་ཕྱིན་ཚང་མས་རྒྱ་ཁྱབ་ཀྱི་བདག་དབང་དང་རང་སྐྱོང་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་ཆོག’’ ཅེས་གསུངས་ཡོད། ཁོང་གིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁ་བྲལ་རྩོད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཐེ་བའི་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་དར་སྤེལ་བྱས་རུང་། ཨུ་རུ་སུའི་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པར་རང་ཐག་རང་གཅོད་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུ་འཚམས་པོ་མེད་པར་བཤད་ནས་དེའི་ཚབ་ཏུ་རྒྱལ་ཕྲན་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་རེད།

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་ལྟ་བ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐད་པའི་ཕྱོགས་ཚང་མའི་ཐོག་འདྲ་མཉམ་དགོས་པ་དེ་ཡིན། ཁོང་གིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཡར་རྒྱས་དང་འདྲ་མཉམ་ཡོང་ཆེད་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གལ་ཆེན་ཡིན་པའི་ནན་བརྗོད་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་ལེ་ནིན་གྱིས་"སྲུས་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་སྐད་རིགས་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་མཐའ་འཁྱོངས་མི་བྱེད་པ། སྲུས་མི་རིགས་གཉའ་གནོན་ནམ་འདྲ་མཉམ་མིན་པར་འཐབ་རྩོད་མ་བྱས་ན། དེ་ནི་མར་ཀེ་སི་རིང་ལུགས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ལ་ཐ་ན་དམངས་གཙོ་རིང་ལུགས་པ་ཙམ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི་ཐེ་ཚོམ་གྱི་དོགས་པ་སྲ་ཙམ་ཡང་བྱེད་མི་དགོས།" ཞེས་དང་། སི་ཏ་ལིན་གྱིས "མི་རིགས་རང་གི་སྐད་རིགས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། མི་དམངས་མང་ཚོགས་ཁྲི་སྟོང་མང་པོས་རང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་རིགས་དེ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ན་གཞི་ནས་རིག་གནས་དང་། ཆབ་སྲིད། དཔལ་འབྱོར་བཅས་དར་སྤེལ་གྱི་ཕྱོགས་སུ་མདུན་སྐྱོད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ།" ཅེས་ཀྱང་བཤད་འདུག ལྟ་གྲུབ་དེ་དག་གཞི་བཟུང་ཁ་བྲལ་འགྲོ་རྒྱུ་དང་སྐད་ཡིག་གི་ཐོབ་ཐང་སོགས་ཆ་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་སུའུ་ལྷའེ་ཨེད་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་གནའ་འབྲེལ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གསར་འཛུགས་བྱུང་བ་རེད།

རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་ཚོགས་པས་ཀྱང་དང་ཐོག་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁ་

ཁྲལ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་དང་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པའི་ལྟ་གྲུབ་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༡ ཟླ་ ༡༡ པའི་ནང་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཀུང་ཏྲ་སུའུ་ཝའི་ཨེན་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་ཁྱབ་བསྒྲགས་འདི་ལྟར་བྱས་ཡོད།

''ཀུང་ཏྲ་སུའུ་ཝའི་ཨེན་སྲིད་གཞུང་གིས་ཀུང་གོའི་རྒྱལ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཚང་མར་རང་ཐག་རང་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཁས་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་མ་ཟད། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་རྣམས་རྒྱ་ནག་ནས་ཐ་དད་འགྲོ་རྒྱུའམ། རང་བཙན་བྱེད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ཡོད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་གི་ས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་སོག་རིགས་དང་། ཁ་ཆེའི་རིགས། བོད་རིགས། ཀོ་རི་ཡ་རིགས་རྣམས་ལ་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ཆ་ཚང་ཡོད་པས། ཀུང་ཏྲ་སུའུ་ཝའི་ཨེན་གནའ་འབྲེལ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཛུལ་ཞུགས་བྱེད་དང་། ཡང་ན་ལོགས་སུ་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་འཛུགས་མིན་སོ་སོའི་འདོད་མོས་རེད།'' ཅེས་བཤད་ཡོད།

འདི་ནི་གུང་མིན་ཏང་སྲིད་གཞུང་གིས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་པའི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་དང་ཡོངས་སུ་མི་མཐུན་པ་རེད། གུང་མིན་ཏང་གིས་རང་ཐག་རང་གཅོད་དང་རྒྱལ་ཕྲན་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་ཉེས་པར་དམར་ཤོག་ཚོགས་

པའི་གོང་འཁོད་སྲིད་བྱུས་རྣམས་མུ་མཐུད་གནས་མེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ནས་བཟུང་ཁོ་ཚོ་སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་མཉམ་དུ་བསམ་ཚུལ་འདི་དག་ཡོངས་སུ་དོར་བ་རེད། མའོ་ཀྲུའུ་ཞིས་དེ་འཕྲུལ་རང་ཐག་རང་གཅོད་དང་ཁ་བྲལ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་ངོས་ལེན་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པར།

༡ སོག་པོ་རང་བཙན་ཡོང་ཆེད་ཉི་ཧོང་གིས་ལེ་ནན་གྱི་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་བེད་སྤྱད་ཚུལ་དང་།

༢ རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ནི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་མི་སེར་སྤྱིལ་བའི་རིང་ལུགས་ཀྱིས་དབང་བསྒྱུར་འོག་མི་མང་གཉའ་གནོན་མྱོང་མཁན་རྣམས་ཁོ་ནར་སྤྲད་ཚོག་པ།

༣ རྒྱ་ནག་ལ་དེ་འཚམས་པོ་མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་དབར་འདྲེས་འདྲེས་ཆེ་བས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་ཚུལ་དུ་གནས་པ།

༤ མི་རིགས་ཁག་གིས་མཉམ་རུབ་ཐོག་གསར་བརྗེའི་འཐབ་རྩོད་བྱས་པ་དང་། རང་མོས་ཐོག་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་ལན་གཅིག་སྤྱད་ཟིན་ཚུལ་བཅས་བཤད་ཡོད།

རྒྱུ་མཚན་འདི་དག་ནི་ཁག་དགྲི་གཞག་ས་ཙམ་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་སྟ་

ཕྱི་མི་མཐུན་པ་དང་། སྐབས་འཚོལ་རིང་ལུགས་པའི་བྱེད་སྟངས་དམར་ཤོགས་ཚོགས་པའི་ལྷ་གྲུབ་རིམ་འཕེལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ཁོ་ཚོས་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་གྲལ་རིམ་གྱི་གནད་དོན་ཡིན་པས། གྲལ་རིམ་འཐབ་རྩོད་མེད་པར་གྱུར་པ་དང་མཉམ་དུ་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཡང་མེད་པར་ཆགས་འགྲོ་བ་འདོད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཚང་མ་ཧན་མི་རིགས་ནང་སིམ་ཡལ་དང་། མི་རིགས་རང་གི་ངོ་བོ་དང་། སྐད་ཡིག ལུགས་བྱུང་། མཚོན་དོན་རྣམས་རྩ་མེད་བཟོ་རྒྱུ་དེ་རེད།

བསམ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་མ་བཞག་མཐུ་མེད་བྱུང་བ་ནི། ནང་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་གཟུགས་བརྙན་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཆེད་དུའང་རེད། དེར་བརྟེན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སྟེ་ཕྱི་རིམ་པའི་ནང་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་ཡོད། དབུ་ཁྲིད་ཚོའི་དགོངས་པར་ཆ་རྐྱེན་འདི་དག་བསྒྲུན་པའི་སྒོ་ནས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་མངོན་འདོད་རྣམས་གནས་སྐབས་རིང་བསྐང་ཐུབ་པ་དང་། ཕུགས་སུ་བསམ་བློ་བསྒྱུར་བཅོས་དང་དྲག་གནོན་གྱི་ལམ་ནས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་རྣམས་སིམ་ཡལ་གཏོང་ཐུབ་བསམ་གྱི་ཡོད།

གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་མང་དག་ཅིག་ནི་སིམ་ཡལ་དུ་གྱུར་ཟིན་པ་རེད། མན་ཇུ་ནི་དེའི་ཁོངས་ནས་གཅིག་རེད།

གལ་སྲིད་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་རྣམས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཐོག་ལག་བསྟར་བྱེད་ན་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། ལེགས་བྱང་། ཐུན་མིན་ངོས་འཛིན་བཅས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་གདེང་ངེས་ཡོད། དཀའ་ངལ་གྱི་གཞི་རྩ་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་བྱེད་མིན་ལ་ཐུག་ཡོད། ཁོང་ཚོར་རྩ་ཁྲིམས་དང་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུའི་ཚོད་སེམས་མེད་པ་རེད། དེར་བརྟེན‘‘བསམ་འཆར་’’ནང་ཆ་རྐྱེན་དེ་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་ངེས་ཡིན་པ་དང་། ལག་བསྟར་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་ཞིབ་ཕྲ་གསལ་བ་མ་ཟད། ལག་བསྟར་བྱེད་སྐབས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་འགལ་རྐྱེན་ཁག་ཅིག་ཀྱང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

རང་སྐྱོང་ངམ་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་ཅིའི་ཕྱིར།

མི་ཚོས་ང་ཚོར་རང་བཙན་གྱི་ཚབ་ཏུ་རང་སྐྱོང་གདམ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ཡིན་སྐད་ཆ་འདྲི་མཁན་ཡང་ཡང་ཡོང་གི་འདུག གཅིག་བྱེད་ན་ཁོ་ཚོས་ང་ཚོ་འུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་གྱུར་པའམ་དེ་ལས་གཞན་པའི་གདམ་ཁ་མེད་པར་བསམ་སྲིད། དངོས་དོན་རིང་ལུགས་ཅན་གྱི་ད་ལྟའི་

འཛམ་གླིང་ནང་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཡིན་སྲིད་ཀྱང་། ང་ཚོར་རྒྱུ་མཚན་དེ་བས་ཀྱང་མང་བ་ཡོད། མཁས་པ་དང་གནས་ཚུལ་དཔྱད་ཞིབ་པ་མང་པོས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བའི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཆ་ཚང་ལག་བསྟར་ཡོང་རེ་བྱེད་པ་ནི་ཡོང་མི་སྲིད་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་ཡིན་ནའང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དེ་ལྟར་མིན་སྟབས། རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་ལག་བསྟར་ཡོང་རེ་བྱེད་པ་དང་རང་བཙན་ཚོད་པ་གཉིས་དབར་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་གཉིས་ཀ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ཡིན་པ་མཚུངས་པས་རེད། བསམ་ཚུལ་འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་རུང་། ང་ཚོས་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་ལག་བསྟར་དགོས་ཚུལ་ཞུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཁག་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན།

ཀ བོད་མིའི་རང་དབང་འཐབ་རྩོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ནམ་དབང་ཆའི་ཆེད་མིན། དེ་ནི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་ལ་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ཁྱབ་ཀྱི་ལས་འགན་ཞིག་འཁྲི་བ་དེ་དག་རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་ཆེད་རེད། དེ་ནི་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་ཐོག་ལག་བསྟར་བྱེད་ན་ཡོང་རེ་ཡོད།

ཁ དེང་གི་གོ་ལ་གཅིག་བསྒྱུར་གྱི་འཛམ་གླིང་ནང་རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་དབར་ལྟོས་ཤུགས་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་མང་པོས་རང་སོས་ཀྱི་

སྒོ་ནས་སོ་སོའི་བདག་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་དང་དབང་ཆ་རྣམས་ བློས་བཏང་ནས་ཚོགས་སྡེ་ཆེ་བའི་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་ཚོ་དེ་ལྟར་མ་བྱེད་མཐུ་མེད་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

ག ཨེ་ཤི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་ཆེན་གཉིས་དབར་རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་རང་བཙན་ཆགས་རུང་དངོས་སུ་དོན་སྙིང་ལྡན་དཀའ།

ང སས་བསྐོར་བའི་བོད་ཀྱི་དངོས་པོའི་ཡར་རྒྱས་དང་འཐོན་ཁུངས་གཞན་རྣམས་ཁྲིམ་མཆོས་ཚོར་མ་བརྟེན་ཐབས་མེད་ལ་སོང་། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ནང་མཉམ་གནས་བྱེད་ན་ཁེ་ཕན་ཆེ་བ་ཡོད།

ཅ ལྟག་དོན་སྐད་དང་ལེགས་བྱང་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པའི་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་པོ་གཅིག་གྱུར་ཐོག་མཉམ་གནས་བྱེད་རྒྱུའི་འདུན་པ་ཟློག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་རང་བཙན་རྩོད་ན་མངོན་འགྱུར་ཡོང་ཐབས་མེད། རང་བཙན་བསྒྱུར་གསོ་བྱེད་ན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པའི་ས་ཁྲོན་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་ཡོང་རེ་མེད།

གོང་ཞུས་རྣམས་དངོས་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་འབའ་ཞིག་ཡིན། ཁྱད་པར་རང་སྐྱོང་(Autonomy)གི་གོ་དོན་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་(Self-rule) དང་ཐག་ཉེ་བ་ཡོད་པས། རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་ནི་རང་བཙན་ལས་གལ་ཆེ་

བ་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་དུ་སྭ་རཱཛ་(Swaraj)དང་དོན་མཚུངས། རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་གི་གོ་དོན་མི་གཞན་ཞིག་རང་གིས་སྐྱོང་བར་ཟེར་གྱི་མེད། རང་གིས་རང་སྐྱོང་བར་གོ་དགོས། ང་ཚོའི་དགོས་འདུན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་མཐར་ཐུག་དེ་རང་ཡིན། ཀླརྐིས་ "སྭ་རཱཛ་ནི་དུས་ཀུན་ཏུ་དོན་ཐམས་ཅད་སྟེར་བའི་བསྐྱབ་བྱ་རེད།" ཅེས་དང་། "དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་གནོན་ནས་རང་དབང་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་པ་ལས་རང་བཙན་གྱི་དོན་དུ་ངས་འབད་རྩོལ་བྱེད་ཀྱི་མེད། རང་བཙན་གྱི་གོ་དོན་ངས་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག" ཅེས་ཀྱང་གསུངས་ཡོད།

བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར།

ཕྱི་ལོ་ ༡༨༥༨ ལོར་དབྱི་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་གཏན་འབེབས་གནང་བ་ནས་བཟུང་ང་ཚོའི་རང་སྐྱོང་གི་གོ་དོན་རིམ་བཞིན་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ཡོད། དེ་སྔོན་ ༡༨༡༣།༡༩ ལོར་བཞག་པའི་སིམ་ལའི་ཆིངས་ཡིག་སྐབས་སུའང་རང་སྐྱོང་གི་ཐ་སྙད་བེད་སྤྱོད་བྱུས་ཡོད། རྒྱ་གར་དབྱིན་གཞུང་གིས་བཙན་ཐབས་ཐོག་བོད་མིས་རྒྱ་ནག་གི་མིང་ཙམ་གྱི་བདག་དབང་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། རྒྱ་ནག་གིས་བོད་མིའི་ནང་གི་རང་སྐྱོང་ཁས་ལེན་ཡོང་ཐབས་བྱུས་ཡོད། རང་སྐྱོང་དེ་ནི་དོན་དུ་རང་བཙན་ཡིན་པ་ལོ་རྒྱུས་སླ་བ་དང་ཁྲིམས་དོན་མཁས་པ་མང་པོས་བཤད། དེ་མཚུངས་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་

འགྲོལ་གཏོང་ཐབས་ཀྱི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ཟེར་བའི་ནང་འཁོད་པའི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༣ ནས་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༣ བར་ལག་བསྟར་བྱས་པའི་རང་སྐྱོང་ནི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་གཞན་ཞིག་རེད། དེ་ནི་དོན་དུ་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་ལམ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ལག་ལེན་བྱས་པ་ཐོག་མ་དེ་ཆགས་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའི་ཐུན་མོང་རྩ་འཛིན་ཐེ་བའི་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་སྔ་ཕྱི་དང་། ༡༩༨༢ ལོར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ད་ཡོད་རྩ་ཁྲིམས་བཅས་ཚང་མའི་ནང་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་ལ་དེ་མཚུངས་ཀྱི་འགྱུར་བ་མང་པོ་ཕྱིན་ཡོད། ད་ལྟའི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་རང་སྐྱོང་གྲོང་ཁྱེར་འཛུགས་རྒྱུ་ནས་དམིགས་བསལ་འཛིན་སྐྱོང་ས་ཁུལ་འཛུགས་རྒྱུའི་བར་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་མང་དག་ཅིག་གསལ་ཡོད། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རང་སྐྱོང་གི་འགྲེལ་བརྗོད་ཞིབ་ཕྲ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ བར་བྱས་མེད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ལོར་འདོན་གནང་མཛད་པའི་སི་ཏྲུས་སྦྲག་གི་གྲོས་འཆར་ནང་ ༧གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་ལ་གཞི་རྩའི་ཁྲིམས་ཐ་དད་དང་། མང་གཙོའི་ལམ་ལུགས་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་རེ་འདུན་བཏོན་ཡོད། འོན་ཀྱང་ ༢༠༠༣ ལོར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཉམ་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་ཕྱོགས་གཉིས་དབར་གྲོས་བསྡུར་སྔ་རྗེས་རིམ་པ་བྱས་འབྲས་སུ། རྩ་ཁྲིམས་དང་རང་སྐྱོང་

བཅའ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བའི་ཆ་རྐྱེན་ཁག་ལག་བསྟར་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་གྲོས་འཆར་བཏོན་ཡོད། དེ་ལས་ཉུང་བའམ་མང་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་གཅིག་ཞུས་མེད། གྲོས་འཆར་དེའི་ནང་དོན་ཞིབ་ཕྲ་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་ནང་བཀོད་ཡོད་ཅིང་། དོན་ཚན་བདུན་ཡོད་པ་ནས་དང་པོ་ངོ་སྤྲོད་དང་། གཉིས་པ་བོད་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ངོ་བོར་བརྩི་བཀུར་དགོས་པ། གསུམ་པ་བོད་མིའི་མངོན་འདོད། བཞི་པ་བོད་མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུའི་གནད་དོན་ཁག་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པ་ནི། ༡ སྐད་ཡིག ༢ ལེགས་བྱུང་། ༣ ཆོས་ལུགས། ༤ ཤེས་ཡོན། ༥ ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ། ༦ རང་བྱུང་ཐོན་ཁུངས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཕྱོགས། ༧ དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་དང་ཚོང་འབྲེལ། ༨ མང་ཚོགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན། ༩ མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས། ༡༠ ཕྱོགས་མི་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིག ༡༡ རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་མཉམ་ལེགས་བྱུང་དང་། སློབ་གསོ། ཚན་རིག ཆོས་ལུགས་ཐད་ཕན་ཚུན་བརྗེ་ལེན་བྱེད་ཆོག་པ་བཅས་རེད། གནད་དོན་རེ་རེ་བཞིན་རྩ་ཁྲིམས་དང་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་དོན་ཚན་ཁུངས་སུ་དྲངས་ནས་བཀོད་ཡོད་སྟབས། ཁྲིམས་ཀྱི་ལུང་ཁུངས་བཙན་པ་མ་ཟད། བོད་མིའི་མངོན་འདོད་དེ་དག་རྩ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་དོན་ཚན་ཁག་གི་དགོངས་དོན་དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་ཡིན་པའང་གསལ་པོ་རེད།

ལྔ་པ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་རྣམས་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་དགོས་པ་དང་། དྲུག་པ་རང་སྐྱོང་གི་ངོ་བོ་དང་སྒྲིམ་གཞི། བདུན་པ་འམ་མཐའ་མ་མ་འོངས་མདུན་བསྐྱོད་བྱེད་ཐབས་བཅས་རེད། ང་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་བྱེད་ན‘‘བསམ་འཆར’’ནང་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་པའི་ད་ཡོད་ལམ་ལུགས་སམ་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆ་རྐྱེན་དང་འགལ་བའི་ཚིག་གཅིག་ཞུས་མེད།

རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སེམས་འཚབ།

‘‘བསམ་འཆར’’ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་དེ་མ་ཐག་བྱས་པའི་ལན་འདེབས་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་སྤེལ་བའི་བསྒྲགས་གཏམ་བཅས་ཀྱི་ནང་སེམས་འཚབ་ཁ་ཤས་བཤད་ཡོད། སེམས་འཚབ་དེ་དག་བསམ་འཆར་གྱི་ནང་དོན་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པ་སུ་འདྲ་ཞིག་གིས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ནའང་ཤེས་ཐུབ། མང་ཆེ་བ་སོ་སོའི་རྣམ་རྟོག་གིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་རེད། མདོར་བསྡུས་ཐོག་འགྲེལ་བརྗོད་ཞུས་ན་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན།

ཀ ང་ཚོས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་དབང་དང་ས་ཁྲོན་གཅིག་གྱུར་ལ་ཆ་འཛིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྩ་ཁྲིམས་དང་། རྒྱུན་འཁྱོངས་གསུམ། དབུས་གཞུང་གི་དབང་ཚད་དང་གོ་རིམ་བཅས་ལ་ཆ་འཛིན་ཡོད་པ‘‘བསམ་འཆར’’ནང་གསལ་པོ་བཀོད་

ཡོད། དེའི་ནང་སྨྲས་པའི་ལས་འཆར་གང་ཡང་མེད།

ཁ གཞམ་གསལ་“བསམ་འཆར”ཀྱི་དོན་ཚན་ཁག་གི་ཐོག་མ་རྟོགས་པའམ་ལོག་པར་རྟོགས་པས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་འདུག

༡ མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཛུགས།

“བསམ་འཆར”ནང་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༡༣༠ དང་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༣༩ གཞི་བཟུང་མང་ཚོགས་ནང་ཁུལ་གྱི་སྒྲིག་ལམ་དང་བདེ་འཛུགས་སྐོར་འཁོད་ཡོད། དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་སྲུང་ལ་གོ་ནོར་ཐེབས་རྒྱུ་མེད། ༧གོང་ས་མཆོག་གིས་སྔོན་མ་ནས་ཞལ་གསལ་ཐོག་རྒྱལ་སྲུང་དང་ཕྱི་འབྲེལ་ནི་དབུས་གཞུང་གི་ལས་འགན་ཡིན་པ་ཡང་ཡང་གསུངས་ཡོད།

༢ སྐད་ཡིག

“བསམ་འཆར”ནང་ང་ཚོས་བོད་སྐད་ཡིག་དེ་སྐད་ཡིག་གཙོ་བོ་འམ་ཨ་མ་ཡིན་དགོས་པ་འཁོད་ཡོད། དེ་ནི་ང་ཚོས་རྒྱ་སྐད་དང་བོད་སྐད་གཉིས་ཀ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ནན་བརྗོད་བྱེད་ཆེད་རེད། རྒྱ་སྐད་ཀྱིས་བོད་སྐད་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་མི་རུང་བར་བཤད་པ་དེ་རྒྱ་སྐད་ཕྱིར་འབུད་གཏོང་བ་ལྟ་བུར་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་རྒྱུ་མེད།

༣ ཕྱོགས་མི་ཉོ་དམ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིག

“བསམ་འཆར”ནང་བོད་རིགས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་གཞིས་ཆགས་པའམ་ཡོང་མི་ཆོག་པ་ནམ་ཡང་བཤད་མེད། ང་ཚོའི་

རྩོད་གཞི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༩༣ ནང་གསལ་བའི་ཆ་རྐྱེན་གཞི་བཟུང་ཕྱོགས་མི་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས་གཏན་འབེབས་དགོས་པ་དེ་རེད། ཕྱོགས་མི་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིག་མེད་ཕྱིན་མི་འབོར་གྱི་གནས་བབ་ལ་དོ་ཡོག་ཚབས་ཆེན་ཐེབས་ཤིང་། མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་དོན་སྙིང་མེད་པ་ཆགས་ཀྱིན་ཡོད།

༤ ཆོས་ལུགས།

''བསམ་འཆར་''ནང་རྩ་ཁྲིམས་དོན་ ༣༨ གཞི་བཟུང་ཆོས་དད་རང་དབང་ཡོང་ཐབས་གསལ་བ་ལས། དགོན་པ་གྲྭ་ཚང་ཁག་ནང་ཁྲིམས་མེད་ལུང་མེད་བྱེད་རྒྱུའི་བསམ་ཚུལ་ནམ་ཡང་གསལ་མེད། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་སྲིད་ཀྱི་སྒྲིག་འཛུགས་གཉིས་ཐ་དད་དབྱེ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་ཡིན་མཁན་རྒྱལ་མང་པོས་ངོས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁྱད་པར་ཆོས་མེད་སྨྲ་བ་རྒྱ་ནག་དམར་པོའི་སྲིད་གཞུང་གིས་མི་སྡེར་གྱི་ཆོས་དད་ལ་དེ་བས་ཀྱང་ཐེ་བྱུས་བྱེད་མི་རུང་།

༥ རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག

བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་མངོན་འདོད་དེ་ཁྲིམས་འགལ་མ་ཡིན་པ་མ་ཟད། དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་དང་མི་འཚམས་པའང་མེད། དེ་ནི་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་དམིགས་ཡུལ་དང་མཐུན་པ་ཡིན། ང་ཚོས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་དུ་ངོས་འཛིན་མ་གནང་བ་ཞིག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནང་བཙུག་དགོས་པ་

བཤད་ཀྱི་མེད། ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིགས་ཀྱི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་། ཁུལ། རྫོང་བཅས་སུ་ངོས་འཛིན་གནང་བཞིན་པ་རྣམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་ཡོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེའི་ཆེད་ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་བཏང་དགོས་པའང་མེད། འདིའི་སྐོར་གནས་ཚུལ་རྒྱས་པ་མཁྱེན་འདོད་ན་ཁོ་བོའི་རྩོམ་ཡིག་ "བོད་ཆེན་པོ" ཞེས་པ་བོད་ཀྱི་དྲ་རྒྱའི་ནང་ཡོད་པས་གཟིགས་ཞིབ་ཡོང་བ་ཞུ།

ཟུར་ལྟའི་ཡིག་ཆ།

༡་ བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར།

༢་ བཀའ་ཁྲིའི་"བོད་ཆེན་པོའི་"སྐོར་གསུང་བཤད།

3. Baogang He's presentation in (Tibetan Autonomy and Self-Government: Myth or Reality? TPPRC, 2000)

༤་ "བོད་ཆེན་པོའི་"སྐོར་གསུང་བཤད་ལ་པི་ཡན་ཐའོ་ཡི་ཡིག་ཐོག་བཅར་འདྲི།

༥་ Multilingualism in China: The Politics of Writing Reforms for Minority Languages, 1949-2002. Minglang Zhou, 2003

༦་ ལེ་ཉིན་གྱི་གསུང་འབུམ་པོད་ ༣༠

༧་ ལེ་ཉིན་གྱི་གསུང་འབུམ་པོད་ ༢

མཆན། དབྱིན་སྐད་དུ་ལྷུགས་རྩོམ་གནང་བ་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ཡིན།

ཟུར་བཀོལ་དང་པོ།

༄༅། །བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་སྐུ་ཞབས་པི་ཡན་ཐའོ་ཡིས་“བོད་ཆེན་པོའི” སྐོར་ཡིག་ཐོག་བཅར་འདྲི།

སྐུ་ཞབས་པི་ཡན་ཐའོ། སྐུ་ཁམས་བཟང་། རྒྱལ་ནང་གི་རྒྱ་རིགས་ཚོས་དོ་སྣང་བྱེད་པའི་གནད་དོན་འགའི་ཐོག་སྐུ་ཉིད་ལ་བཀའ་འདྲི་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བར་ང་ཚང་དགའ་པོ་བྱུང་།

ངས་བོད་སྐོར་དོ་སྣང་བྱེད་སྐབས་“བོད་ཆེན་པོ”ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྐུ་ཉིད་ཀྱི་“བོད་ཆེན་པོའི”སྐོར་གྱི་གསུང་བཤད་(དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པའང་ཚུད།)དེ་ངས་བསྐྱར་སྐོར་ཡང་སྐོར་གྱིས་བཀླགས་པ་ཡིན། སྐུ་ཉིད་ཀྱིས་ “བོད་ནི་བོད་རང་རེད། དེ་ལ་ཆེན་པོ་དང་ཆུང་ངུའི་དབྱེ་བ་འབྱེད་དུ་མེད།” ཅེས་གསུངས་འདུག དོན་དངོས་ཐོག་༧གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་དང་པེ་ཅིང་དབར་འབྲེལ་མོལ་སྐབས་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་གཅིག་གི་འཛིན་སྐྱོང་སྐོར་གསུངས་ཡོད། དེ་ནི་ཟི་ཁྲིན་དང་། ཡུ་ནན། མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་བཅས་ནང་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་རྣམས་ད་ལྟའི་བོད་རང་སྐྱོང་

ལྗོངས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྒྲིལ་རྒྱུའི་རེ་འདུན་ཡིན་པ་སྨོས་མེད་རེད། འཛིན་སྐྱོང་རྒྱ་ཁྲོན་གྱི་ཚ་ནས་བཤད་ན་དེ་ནི་''བོད་ཆེན་པོ''ཆགས་ཡོད། དེའི་ཚ་ནས་པེ་ཅིང་གིས་''བོད་ཆེན་པོ''ཞེས་བཤད་པ་དེ་ནོར་མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ནི་ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་ལྟོས་ནས་བཤད་པ་རེད། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སྐུ་ཉིད་ཀྱིས་ ''བོད་ཆེན་པོ'' ཞེས་པའི་ ''ཆེན་པོ'' ལ་དགག་བྱ་གནང་གི་ཡོད་ཅིང་། ཕྱོགས་གཞན་ནས་ ''ཆེ་ཆུང་གིས་དོན་ལ་ཁྱད་པར་འགྲོ་གི་མེད།'' ཅེས་གསུངས་ཡོད། དེ་གཉིས་ནང་འགལ་མ་རེད་དམ།

བཀའ་ཁྲི་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག དྲི་བར་ལན་འདེབས་མ་བྱས་གོང་ རྗེས་སུ་ལུ་དང་པེ་ཅིང་དབར་ལྟ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཡོང་གཞིའི་གནད་དོན་གལ་ཆེ་གཉིས་གསལ་འདོན་བྱེད་འདོད་བྱུང་། དང་པོ་ནི། བོད་ཀྱི་གདམ་དཔེར་ ''བོད་རེ་བས་ཕུངས།། རྒྱ་དོགས་པས་ཕུངས།།'' ཞེས་པ་ལྟར་པེ་ཅིང་གི་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་ཡིད་ཆེས་དང་གདེང་ཚོད་མེད་པ་དེ་རེད། གནས་ཚུལ་ཚང་མར་དོགས་པའི་སློ་ནས་ལྟ་བ་དང་། རྗེས་སུ་ལུ་ནས་བཏོན་པའི་གྲོས་འཆར་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་དེ་ར་ལག་པ་འཆང་ན་མཇུག་འབྲས་ངན་པའམ། ངོ་ཚ་ཁ་སྐྱེངས་ཡོང་གཞིའི་འཇིགས་སྣང་ཁོ་ནས་དོན་དག་ཆུང་ཚགས་ཚུན་ཚང་མར་ཁ་བྲལ་གྱི་ཉེན་ཁའི་གཞི་རྩར་བལྟ་གི་ཡོད།

བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་དེ་འདྲའི་དབང་གིས་བོད་མིའི་ངོས་ནས་རྒྱ་ནག་མི་

དམངས་སྒྲི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་ཡིད་ཆེས་དང་། རྒྱ་མཚན་ལྡན་པའི་འོས་འཚམས་ཀྱི་རེ་འདུན་གང་འདྲ་ཞིག་བཏོན་རུང་ཡིད་ཆེས་བྱེད་ཀྱི་མེད།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་བོད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱུའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚོད་སེམས་མེད་པ་དེ་རེད། དབུ་ཁྲིད་ཚོ་བོད་དོན་ལ་ལག་པ་འཆང་ན་དཀའ་ངལ་ཆེ་རུ་འགྲོ་ཉེན་ནམ། བོད་ཐོག་དབང་ཆ་ཤོར་ཡོང་སྐྲམ་པའི་འཇིགས་སྣང་གིས་མནར་བཞིན་ཡོད། རྒྱུ་མཚན་འདི་འདྲའི་དབང་གིས་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་དབར་ལྷ་ཚུལ་ཡང་དག་པ་ཞིག་དང་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གོ་བསྡུར་སྤྲོད་བཤད་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་མེད།

ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་མེད་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་བསྒྲིལ་ཡོང་ཐབས་མེད། གལ་སྲིད་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་བོད་རིགས་ཐོག་འཛིན་པའི་བྱེད་ཐབས་རྣམས་ད་མུས་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པར་གནས་ན་རིམ་བཞིན་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་རྣམས་ཁ་བྲལ་ལམ། ཡང་ན་སེམ་ཡལ་དུ་འགྲོ་ཉེན་སྣང་། མཇུག་འབྲས་དེ་གཉིས་ཀ་སུ་ལའང་ཁེ་ཕན་མེད་པ་ཞིག་རེད། གལ་སྲིད་ཕྱོགས་གཉིས་དབར་ཡིད་ཆེས་དང་གདེང་ཚོད་ཡོད་ན་དཀའ་རྙོག་འདི་

བདེ་བླག་དང་མཛའ་མཐུན་དང་བསལ་ཐུབ་ཅིང་། དེ་ཉི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རེད།

དེ་མཚུངས་གནས་ཚུལ་ཚུང་ཚུང་གལ་ཆེ་གཞན་ཞིག་ནི་སྐད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྐོར་རེད། བོད་སྐད་དང་རྒྱ་སྐད་ནང་ 'Great' དང་ 'Greater' ཞེས་པའི་ཚིག་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་དབྱིན་སྐད་ནང་ཚིག་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ 'Great' ཞེས་པ་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་ནའང་ 'Greater' ཞེས་པའི་ཚིག་བེད་སྤྱོད་བཏང་སྐབས་གོ་ནོར་ཐེབས་ཉེན་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཚིག་དེའི་གོ་དོན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་མཚམས་སམ། སྐད་ཡིག་དང་ལུགས་སྲོལ་གྱི་ཁྱབ་ཚད་ལའང་གོ་སྲིད། དེར་བརྟེན་སྐབས་འདིར་ང་ཚོས་དབྱིན་སྐད་དུ་ 'Greater' ཞེས་པའི་ཚབ་ཏུ་ 'Great' ཞེས་བེད་སྤྱོད་བཏང་ན་འཚམས་པ་ཡོད།

དེ་ནས་དྲི་བ་དངོས་གཞིའི་ཐོག་ཞུ་རྒྱུར། ངས་བོད་ནི་བོད་རང་རེད་ཅེས་པའི་གོ་དོན་གང་རེད་ཅེ་ན། རྩ་ཁྲིམས་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་གསལ་བར་བོད་ཆེ་ཤོས་གི་དབྱེ་བ་མེད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ ༥༥ ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་བོད་རིགས་ནི་གཅིག་རེད། མི་རིགས་གཅིག་ཡིན་པ་དེ་ 'ཆུང་ངུ་དང་ཆེན་པོ་' ཡི་དྭམ་བུ་མང་པོར་བཏང་དགོས་དོན་

མེད། གལ་སྲིད་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཚང་མར་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་བཟོས་ན། དེ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་དུ་མའི་ནང་དབང་སྒྱུར་བྱེད་སྐབས་ལས་འཛིན་སྐྱོང་ས་ཁྲིན་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་གསལ་པོ་རེད། འོན་ཀྱང་དེས་བོད་མིའམ་བོད་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་མཚོན་གྱི་མེད། དེར་བརྟེན་ནང་འགལ་གང་ཡང་མེད།

ང་ཚོའི་སེམས་འཚབ་བྱེད་གཞི་གཙོ་བོ་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གནད་དོན་འདི་འཛམ་གླིང་ནང་འགྲེལ་བརྗོད་གང་འདྲ་བྱེད་མིན་དེ་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་བོད་མི་ཚོས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་རྣམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་ཡོང་བའི་རེ་འདུན་བཏོན་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེར་""བོད་ཆེན་པོ""རྩོད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་འུར་སྒྲ་བསྒྲགས་སྣང་ངས་ལ་བལྟས་ན་ཕལ་ཆེར་ཁ་བྲལ་རྩོད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་ས་མཚམས་བསྐྱར་སྒྲིག་དགོས་ཚུལ་བཤད་པ་ལྟར་བཤད་ཀྱི་ཡོད། བརྗོད་བབ་འདི་ཉེ་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་མི་རྣམས་མགོ་བོ་རྨོངས་སུ་འཇུག་ཐབས་ཤིག་ཏུ་སྣང་།

སྐུ་ཞབས་པེ་ཡན་ཐའོ། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་ནས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་རྣམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་རེ་འདུན་བཏོན་སོང་། མི་ཚོས་ཐ་སྙད་འདི་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་དུས་རྟོག་ཁྲ་ཚ་པོ་མཐོང་གི་ཡོད། ༧གོང་ས་མཆོག་གིས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་ཅེས་པའི་ཚབ་ཏུ་དེ་བས་ཁ་གསལ་བ་དང་

གོ་བདེ་བའི་ཚིག་གཞན་གསུང་རྒྱུའི་དགོས་གལ་གཟིགས་ཀྱི་ཡོད་དམ། པེ་ཅིང་གིས་ "བོད་ཆེན་པོ" ཞེས་བཤད་པ་ནི་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་བསམ་ཚུལ་ལ་མིང་ཞིག་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་རེད། མིང་ཚིག་ཉུང་བའི་དབང་དུ་བྱེད་ནའང་མཐུན་གྱི་ཡོད། གལ་སྲིད་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གིས་ཐོག་མ་ནས་མིང་ཚིག་གཅིག་བེད་སྤྱད་ཡོད་ན། པེ་ཅིང་གིས་དེ་ལ་སླར་ཡང་མིང་གཞན་བཏགས་དགོས་དོན་མེད། དེར་བརྟེན་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གིས་མིང་ཚིག་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་བེད་སྤྱོད་གནང་རྒྱུའི་གལ་འགངས་གཟིགས་ཀྱི་ཡོད་དམ། མ་འོངས་པར་གང་འདྲ་བྱས་ནས་ཡ་ལན་གནང་རྩིས་ཡོད།

བཀའ་ཁྲི་སྲིད་དབོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག རྩ་ཁྲིམས་ནང་ "གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་གནས་སོ་སོར་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་ལག་ལེན་བསྟར་ཏེ་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་འཛུགས་རྒྱུ་དང་རང་སྐྱོང་དབང་ཆ་སྤྲོད་རྒྱུའི་" ཆ་རྐྱེན་གསལ་ཡོད། ཆ་རྐྱེན་འདི་གཞི་བཟུང་བོད་རིགས་ནི་ས་ཁུལ་བྱེ་བྲག་གཅིག་ལ་སྨུ་འབྲེལ་ནས་འདུས་སྡོད་བྱས་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་གནས་གཞན་མང་པོར་ཁ་འཐོར་མེད་ཅིང་། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་རྣམས་བོད་རིགས་མ་ཡིན་པའི་མི་རིགས་གཞན་གྱིས་བར་དུ་འང་ཆོད་མེད།

དེར་བརྟེན་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་གཅིག་གིས་འཐུས་ངེས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་ལྟར་བྱེད་རྒྱུ་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྙིང་དོན་ཡང་རེད།

ང་ཚོའི་མངོན་འདོད་གསལ་བརྗོན་བྱེད་སྐབས་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གམ་སྲིད་གཞུང་གཅིག་ཅེས་པ་ལས་འོས་པའི་ཚིག་གཞན་མེད་པ་མ་ཟད། ཚིག་གཞན་ཞིག་བེད་སྤྱད་པས་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཚོས་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་རེད་བསམ་གྱི་མི་འདུག འོན་ཀྱང་གལ་སྲིད་སུ་ལའང་འོས་འཚམས་ཀྱི་ཚིག་གཞན་གསུང་རྒྱུ་ཡོད་ན་དགའ་བསུ་ཡོད།

འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་གཞི་རྩའི་མངོན་འདོད་དེ་ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་ཆེད་མ་ཡིན་པར། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཡིག་དང་། ལུགས་སྲོལ། ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་བཅས་སྲུང་སྐྱོབ་དར་སྤེལ་ཡོང་ཐབས་ཁོ་ནའི་ཆེད་རེད། འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་བྱུང་ན་ཤེས་ཡོན་དང་། ལུགས་སྲོལ་སོགས་ཀྱི་སྲིད་ཇུས་གཅིག་གྱུར་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུར་སྟབས་བདེའི་ཁྱད་པར་ཡོད།

སྐུ་ཞབས་པི་ཡན་ཐོའོ། སྐུ་ཉིད་ནས་ ''ང་ཚོས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་ནང་ས་ཆ་འཕར་སྣོན་དགོས་པའི་རེ་འདུན་འདོན་གྱི་མེད། འཛིན་སྐྱོང་ཁོ་ན་འགྱུར་བ་བཏང་སྟེ། རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་མང་པོའི་ཚབ་ཏུ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་འཛུགས་དགོས་པ་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་བྱེད་པས་རྒྱ་ནག་དང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དབར་གྱི་ས་མཚམས་ལ་

ཏེ་བག་མི་འགྲོ་ལ། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་གྱི་རང་སྐྱོང་དང་རང་སྐྱོང་མེན་པའི་ས་མཚམས་ལའང་ཏེ་བག་མི་འགྲོ ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་གི་ས་ཁྲོན་ཚིག་བསྒྲིལ་ལ་དེ་བས་ཀྱང་ཁྱད་པར་མི་འགྲོ'' ཞེས་གསུངས་འདུག ངའི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་ན་འབྲེལ་བཤད་དེས་ཐེ་ཚོམ་མང་བ་བཟོས་འདུག བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་བོད་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་བྱེད་རྒྱུའི་མངོན་འདོད་དེས་ཞིང་ཆེན་དང་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ས་མཚམས་ལ་འགྱུར་བ་གཏང་དགོས་པར་བཞེད་ཀྱི་ཡོད་དམ་མེད། མེད་ན་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་ལག་བསྟར་ཇི་ལྟར་བྱེད་དམ།

བཀའ་ཁྲི་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག ད་ལྟའི་ཆར་ཞིང་ཆེན་ཁག་གི་ནང་ཡོད་པའི་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་རྣམས་ཀྱི་ས་མཚམས་གཏན་འཁེལ་ཡོད་པ་དེ་དག་བཅོས་སྒྱུར་བཏང་དགོས་མེད་ཀྱང་འཛིན་སྐྱོང་འགྱུར་བ་གཏང་དགོས། རང་སྐྱོང་སྲིད་གཞུང་མང་པོའི་ཚབ་ཏུ་རང་སྐྱོང་སྲིད་གཞུང་གཅིག་བཙུགས་ནས་ཞིང་ཆེན་མང་པོའི་བདག་འཛིན་འོག་མ་ཡིན་པར་དབུས་གཞུང་གི་ཐད་ཀར་བདག་འཛིན་འོག་ཡོད་དགོས།

ཞིང་ཆེན་ཁག་ནང་ཡོད་པའི་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་རྣམས་རང་སྐྱོང་སྲིད་གཞུང་གཅིག་གི་འོག་བཞག་ན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ས་ཁྲོན་ཆུང་དུ་འགྲོ་ཉེན་གྱི་ཙོད་པ་བྱེད་སྲིད་པ་བདེན་ཡང་། གལ་སྲིད་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ཆ་རྐྱེན་རྣམས་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ལག་བསྟར་བྱེད་ན་རང་སྐྱོང་གི་

ས་ཁུལ་ནང་ཞིང་ཆེན་གྱིས་དེ་ཙམ་ཆ་ཤས་བླང་དགོས་གང་ཡང་མེད། དེར་བརྟེན་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་རྣམས་ཞིང་ཆེན་གང་ཡང་རུང་བའི་ཁོངས་སུ་བཙུག་པའམ་ཕྱིར་བཞག་པ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ཙམ་ཁྱད་པར་འགྲོ་གཞི་མེད།

སྨུ་ཞབས་པེ་ཡན་ཐོ། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་བྱས་པའི་ལམ་སྲོལ་ཡོད་པ་དངོས་བདེན་རེད། གལ་སྲིད་༧གོང་ས་མཆོག་གི་“བོད་ཆེན་པོའི་”རེ་འདུན་ལྟར་བྱེད་ན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབུ་བརྙེས་པའི་རྗེས་ཀྱི་ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཆགས་རྒྱུ་ཡིན་སྟབས། དེ་ནི་ཁེ་ཕན་བསྒྱུར་དུ་བགོ་འགྲེམས་བྱས་པ་ཡིན་པས་མང་ཚོགས་ཀྱི་སེམས་ཚོར་ལ་འབབ་མིན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ཞིག་རང་ཤུགས་ཀྱིས་ཆགས་ཡོད། ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་ད་ལྟའི་གནས་སྟངས་རང་འཇགས་སུ་མཐུད་བཞག་རྒྱུ་བཅོས་སྒྱུར་གཏོང་རྒྱུ་ལས་འགྲོ་སོང་ཆུང་བ་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཞིང་ཆེན་དང་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་གཏོང་བར་ཟློག་ཏུ་མེད་པའི་ཤུགས་རྐྱེན་ཡོད་དགོས། ང་རང་སྙེར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་ན་དབུས་གཞུང་གིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཉེན་འགན་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུ་འཁུར་མི་སྲིད་ཅིང་། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ཁོ་ནར་ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་བྱེད་རྒྱུའི་ནུས་ཤུགས་འདེང་ངེས་མེད། ༧གོང་ས་མཆོག་དང་རྣམ་པ་ཚོའི་ངོས་ནས་གནད་དོན་དེར་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་དཔག་གང་འདྲ་གནང་གི་ཡོད་དམ།

བཀའ་ཁྲི་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག གོང་དུ་དྲི་བ་གསུམ་པའི་ལན་དུ་ཞུས་ཟིན་པ་ལྟར་འཛིན་སྐྱོང་འགྱུར་བ་བཏང་བར་ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་གཏོང་དགོས་ངེས་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་མེད། དོན་དངོས་ཐོག་ཞིང་ཆེན་ཕན་ཚུན་ནམ་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཕན་ཚུན་དབར་གྱི་ས་མཚམས་ནི་དེ་ཙམ་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་མིན། གང་ལགས་ཤེ་ན་དེ་དག་ཚང་མ་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཆ་ཤས་ཡིན་པ་གཅིག་གྱུར་རེད།

འོན་ཀྱང་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ནས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་མ་ཡིན་པར་ས་མཚམས་བཅོས་སྒྱུར་བཏང་ན་འབྲེལ་ཡོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་ཞིང་ཆེན་ལ་ཕན་གནོད་འབྲེལ་གྱི་ཡོད་པ་དངོས་བདེན་ཡང་། ང་ཚོས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནང་བཙུག་དགོས་བཤད་ཀྱི་མེད།

ང་ཚོའི་མངོན་འདོད་ཀྱི་སྙིང་དོན་རང་སྐྱོང་གི་ས་ཁུལ་དུ་ངོས་འཛིན་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དང་རང་སྐྱོང་རྫོང་རྣམས་ལ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་དགོས་པ་དེ་རེད།

སྐུ་ཞབས་པེ་ཡན་ཐའོ། སྐུ་ཉིད་ནས་པེ་ཅིང་གིས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱས་པའི་ས་ཁུལ་རྣམས་དུམ་བུ་མང་པོར་བགོས་པ་རྩ་ཁྲིམས་དང་འགལ་ཚུལ་གསུངས་འདུག འོན་ཀྱང་རྩ་ཁྲིམས་ནང་ ''གྲངས་ཉུང་

མི་རིགས་འདུས་སྡོད་བྱེད་པའི་ས་གནས་སོ་སོར་ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་ལག་ལེན་བསྟར་ཏེ་རང་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་འཛུགས་རྒྱུ་དང་རང་སྐྱོང་དབང་ཆ་སྤྱོད་རྒྱུ།'' ཞེས་གསལ་འཁོད་ཡོད། དེའི་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཁག་ལ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་འཛུགས་དགོས་པའི་གསལ་ཁ་གང་ཡང་མི་འདུག ལྷག་དོན་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་གཉིས་པར་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་རྣམས་ལས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་། རང་སྐྱོང་ཁུལ། རང་སྐྱོང་རྫོང་བཅས་སུ་དབྱེ་རྒྱུ་ཞེས་གདན་འབེབས་བྱས་ཡོད། དེར་བརྟེན་ད་ལྟའི་དབུས་གཞུང་གི་བྱེད་ཕྱོགས་ནི་རྩ་ཁྲིམས་དང་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པ་ཡིན། སྐུ་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་ཁྲིམས་དང་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ལ་གོ་བ་ལྷང་སྣང་དེ་སུ་དང་ཡང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་འདུག ཁྱད་པར་འདི་གང་འདྲ་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་སམ།

བཀའ་ཁྲི་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གཞི་རྩའི་དམིགས་ཡུལ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་སྲུང་སྐྱོབ་དར་སྤེལ་ཡོང་ཆེད་རེད། དེ་ཡོང་བར་ས་ཁད་ཀྱི་ཆ་ནས་ཡོང་ཐབས་མེད་ན་མ་གཏོགས་མི་རིགས་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གྱུར་ཡོད་དགོས། རྩ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་བཞི་པའི་ནང་ ''མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་གཏོར་བཤིག་གཏོང་བ་དང་མི་རིགས་ཁ་ཕྲལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་བཀག་སྡོམ་བྱེད་རྒྱུ'' ཞེས་འཁོད་ཡོད།

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་ས་གནས་རྣམས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་། ཁུལ། རྫོང་བཅས་སུ་དབྱེ་དགོས་འཁོད་མོད། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་འཛུགས་ཕྱོགས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་འདུས་སྡོད་ས་ཁུལ་དང་མཐུན་པར་མི་རིགས་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་ས་ཁྱོན་དང་མི་འབོར་གཞི་བཟུང་ཐག་གཅོད་དགོས། དཔེར་ན་ཞིན་ཅང་ཡུ་གུར་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་། ནང་སོག་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྟ་བུ་རེད། མི་རིགས་གཅིག་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དང་རང་སྐྱོང་རྫོང་མང་པོ་བཙུགས་ནས་དུམ་བུར་བཏང་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད།

ལོ་ངོ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོའི་རིང་བོད་རིགས་རྣམས་ཕ་མེས་ནས་ས་ཁུལ་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ཏུ་བར་མཚམས་མེད་པར་མུ་འབྲེལ་ནས་འདུས་སྡོད་ཡོད་པར་ལྟོས་མེད་ཀྱིས་དུམ་བུ་མང་པོར་བཏང་བ་ནི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་འགལ་བར་བསམ་གྱི་ཡོད། དེ་ནི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་“དུམ་བུར་བགོས་ནས་དབང་བསྒྱུར་བའི” བྱེད་ཕྱོགས་ཤིག་ཡིན། གལ་སྲིད་གྲངས་མི་རིགས་གཅིག་ནང་ཁུལ་དུ་ཆིག་བསྒྲིལ་བཟོ་མ་ཐུབ་ན་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དང་མཉམ་ཆིག་བསྒྲིལ་དེ་བས་ཀྱང་ཡོང་དཀའ། བསམ་བློའི་ཆིག་བསྒྲིལ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཆིག་བསྒྲིལ་འགན་སྲུང་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྐྱ་ཡིན།

སྐུ་ཞབས་པེ་ཡན་ཐོ། གཞལ་སྲིད་བོད་ལ་རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་ལག་བསྟར་བྱེད་ན་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་གཞན་ཚོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་རྩོད་ཚོག་པ་ཡོང་གྱུ། དེ་ནི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཐོག་འཛིན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་བྱུས་མགོ་རྩིང་སློག་པ་དང་ད་ཡོད་དབུས་གཞུང་གིས་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་ཁག་ལ་འབྲེལ་ལམ་བྱེད་ཕྱོགས་དང་ཁྱད་པར་ཤུགས་ཆེ་འགྲོ་ངེས་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་བོད་རིགས་དང་འདྲ་བར་རྒྱ་རིགས་རྣམས་ཀྱང་ཞིང་ཆེན་དང་། རང་སྐྱོང་ལྗོངས། ཐད་གཏོགས་གྲོང་ཁྱེར་སོགས་གང་དུ་གནས་ཡོད་ནའང་དེ་དང་དེའི་འཛིན་སྐྱོང་འོག་གནས་ཀྱི་ཡོད། འདིའི་ཆ་ནས་བོད་རིགས་དང་རྒྱ་རིགས་གཉིས་འདྲ་མཉམ་རེད། གཞལ་སྲིད་རྒྱ་རིགས་རྣམས་ད་མུས་བཞིན་བཞག་ནས་བོད་རིགས་རྣམས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་ནང་ཡོགས་སུ་བཟོས་ན་དེ་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་མ་ཡིན་པ་ཆགས་ཀྱི་མེད་དམ། དེར་སྐྱུ་ཉིད་ནས་གང་འདྲ་གཟིགས་ཀྱི་ཡོད་དམ།

བཀའ་ཁྲི་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག མི་རིགས་ཕན་ཚུན་དབར་འདྲ་མཉམ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་བྱེད་རྒྱུ་མར་ཁེ་སིའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་ལྟ་གྲུབ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ད་ལྟའི་ཆར་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ཀྱང་བརྩི་བཀུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་འདྲ་མཉམ་ཡོང་ཐབས་དང་མི་རིགས་ཆེན་པོའི་རིང་ལུགས་འགོག་ཆེད་མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་ལྟ་གྲུབ་བྱུང་བ་རེད། དེར་བརྟེན་རང་སྐྱོང་གི་

གོ་སྐབས་ནི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཚང་མར་དགོས་ངེས་ཅན་རེད།

རང་སྐྱོང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་དང་མང་པོའི་སྐོར་དེ་མི་རིགས་སོ་སོ་འདུས་སྡོད་ཡོད་སའི་ས་ཁུལ་ལ་གཞིགས་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས། བོད་རིགས་དང་སོག་རིགས་ལྟ་བུ་ས་ཁུལ་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ལ་བར་མཚམས་མེད་པར་མུ་འབྲེལ་ནས་གནས་པ་རྣམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་དང་། ས་ཁུལ་གཅིག་ལ་མི་གནས་མཁན་རྣམས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་མང་པོ་བཟོས་ཆོག དེ་ལྟར་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱུ་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ལྟ་གྲུབ་དང་འགལ་བ་མེད། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ས་ཁྲོན་དང་མི་འབོར་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཚང་མར་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་བསྒྲུན་ཐུབ།

སྐུ་ཞབས་པི་ཡན་ཐའོ། ༧གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་ནས་པེ་ཅིང་ལ་སྤྲད་པའི་“བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར”ནང་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་གྱི་མང་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་སྐོར་གླེང་སློང་བྱས་འདུག སྐུ་ཉིད་ཀྱིས་ལྡེ་ལི་གསར་པར་“བོད་ཆེན་པོའི”སྐོར་གྱི་གསུང་བཤད་ནང་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་བྱུང་ན་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་བཀག་འགོག་ཐུབ་པ་དང་། རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བརྟན་ལྷིང་འགན་སྲུང་ཐུབ་པའི་དགེ་ཕན་ཡོད་ཅེས་གསུངས་འདུག ངའི་བསམ་པར་གནད་དོན་འདིར་ལྟ་

ཕྱོགས་སམ་ཡངས་ཕྱོགས་ཁ་ཤས་འདུག་སྐམ། དབུས་གཞུང་གི་ངོས་ནས་‘བོད་ཆེན་པོའི་’འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་འཛུགས་རྒྱུའི་ཕན་གནོད་ཁྲོན་ཡོངས་ནས་ཞིབ་རྟོགས་བྱེད་སྲིད་པས། དེ་སྐབས་དབུས་གཞུང་གིས་‘བོད་ཆེན་པོའི་’འཛིན་སྐྱོང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཇི་ཙམ་བྱེད་མིན་དེ་འགག་རྩའི་གནད་དོན་རེད། ངའི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་ན་ད་ལྟའི་ཆར་དབུས་གཞུང་གིས་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་བཟོས་པས་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་བཀག་འགོག་དང་། རྒྱ་ནག་གི་བརྟན་ལྷིང་དང་ཆིག་བསྒྲིལ་འགན་སྲུང་ཡོང་རྒྱུར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་དཀའ་སྐམ། གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་སྲ་ཞིང་མཁྲེགས་པའི་འཁྲུག་རྩོམ་དེ་གཏོལ་ཐུབ་བམ།

བཀའ་ཁྲི་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག དྲི་བ་འདི་ར་ལན་འདེབས་བྱེད་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་དེ་ཉི་དངོས་དོན་དང་ལྟ་གྲུབ་བཅས་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཅིང་རྒྱ་ནག་གི་ད་ལྟའི་དབུ་ཁྲིད་ཚོའི་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད།

རྒྱ་མཚན་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱེད་ནའང་གལ་སྲིད་སེམས་ཀྱི་ཆིག་སྒྲིལ་དང་ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྟན་ལྷིང་ཡོང་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ན་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གིས་ཆིག་སྒྲིལ་ཡོང་བར་ཕན་ཐོགས་ངེས་ཅན་ཡོད། དྲག་གནོན་གྱི་ལམ་ནས་ཆིག་སྒྲིལ་དང་བརྟན་ལྷིང་བསྐྲུན་རྒྱུར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ནའང་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གྱུར་ཡོད་ན་དྲག་གནོན་བྱེད་སླ་བ་ཡོད།

ང་ཚོར་འཁྲུག་རྙོམ་གཏོལ་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་སྣབས་བདེ་གང་ཡང་འདོན་རྒྱུ་མེད། འོན་ཀྱང་འཁྲུག་རྙོམ་དེ་གཏོལ་ཐུབ་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ང་ཚོའི་མངོན་འདོད་དང་བསམ་ཚུལ་རྣམས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་གསལ་འདོན་བྱེད་དགོས། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལམ་ཁ་མེད།

སྐུ་ཞབས་པི་ཡན་ཐོའོ། ‘བོད་ཆེན་པོ་’ནི་རྒྱལ་ནང་གི་རྒྱ་རིགས་ཚོས་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་བར་འགོག་རྐྱེན་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད་སྙམ། དེ་ལས་གཞན་པའི་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་སེམས་འཚབ་དཔེར་ན། ཆོས་དད་རང་དབང་དང་། དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས། སློབ་གསོ་དར་སྤེལ། བོད་མིའི་ལུགས་བྱུང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུ་སོགས་ལ་བསམ་ཤེས་བྱེད་ཐུབ་ཅིང་། རྒྱབ་སྐྱོར་ཡང་བྱེད་ཀྱི་རེད་སྙམ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟའི་ཆར་‘བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་’བྱེད་རྒྱུ་དེ་པེ་ཅིང་དང་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་དབར་གྱི་མི་མཐུན་ས་ཆེ་ཤོས་སུ་སྣང་། གལ་སྲིད་འབྲེལ་མོལ་མདུན་སྐྱོད་མ་ཐུབ་ན་མ་འོངས་པར་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གིས་‘བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་’གི་ལངས་ཕྱོགས་དེར་འགྱུར་བ་གཏོང་སྲིད་དམ། འདིའི་ཐད་༸གོང་ས་མཆོག་གི་འབྲེལ་མོལ་བྱེད་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐབས་བྱུས་ལ་འགྱུར་བ་ཡོང་སྲིད་དམ།

བཀའ་ཁྲི་སློབ་དཔོན་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག ད་ལྟའི་ཆར་དྲི་བ་འདི་ལ་ལན་འདེབས་བྱེད་ཐབས་བྲལ་བ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་གནམ་ཁ་

གཞན་གང་ཡང་མདུན་དུ་མེད།

ང་ཚོའི་ཕྱོགས་ནས་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གཅིག་གི་དགོས་འདུན་དེ་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་ཞིང་། རྩ་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པ་མ་ཟད། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྲིམས་མཐུན་ཐོབ་ཐང་ཡིན་པར་བསམ་གྱི་ཡོད། གལ་སྲིད་རྒྱ་ནག་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚོད་སེམས་ཡོད་ན་དེ་དག་ལག་བསྟར་བྱེད་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་མེད། གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་ང་ཚོའི་དགོས་འདུན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་བོད་མིའི་སྐད་ཡིག་དང་། ལེགས་བྱང་། ནང་དོན་རིག་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་རྣམས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐབས་ཁོ་ནའི་ཆེད་རེད།

འོན་ཀྱང་རྒྱུ་མཚན་ལྡན་ལ་ངེས་ཧྟེད་ཐུབ་པའི་བསམ་འཆར་གཞན་འདོན་མཁན་ཡོད་ན་ཞ་གོང་ས་མཆོག་ནི་དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དྲང་བདེན་དང་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་བསམ་འཆར་དགོངས་བཞེས་གནང་རྒྱུའི་ཐུགས་མོས་ཡོད་མུས་རེད།

ཟུར་བཀོལ་གཉིས་པ།

༄༅། །དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད་པ།

དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཡོངས་གྲགས་དང་ཞིབ་གསལ་ཆགས་རྗེས། རྒྱ་ནག་གི་མ་འོངས་པའི་འདུན་ལམ་དང་། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་དོ་སྣང་དང་སེམས་ཁུར་ཡོད་པའི་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཕལ་མོ་ཆེས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་འདི་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཕན་དང་གཉིས་ཁེ་ལྡན་ཞིང་། དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་དང་ཤིན་ཏུ་འཚམས་པའི་ཐབས་ཆེན་གྱི་དགོངས་གཞི་ཞིག་ཡིན་པའི་གདེང་འཛིན་ཞུས་ཏེ། བོད་ཀྱི་ད་ལྟའི་གནས་བབ་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྐྱེད་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་སེལ་བར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་མོད། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་བགྲང་མ་དགོས་པར་གཅིག་ཤེས་ཀུན་གྲོལ་གྱི་དཔེ་ལྟར། ཚབ་མཚོན་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རྒྱ་རིགས་མཁས་པ་གྲགས་ཅན་ཁ་ཤས་ཀྱི་རྩོམ་ཡིག་ལུང་དྲངས་སྟེ་དཔེ་མཚོན་ཙམ་བཀོད་པ་ལ།

དེ་སྔ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་གི་མར་ལེ་དང་མའོ་ཙེ་ཏུང་གི་བསམ་བློ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་འགན་འཛིན་གནང་མྱོང་བ། སྐད་གྲགས་ཅན་གྱི་རྒྱ་རིགས་དཔལ་འབྱོར་རིག་པའི་མཁས་དབང་སྐྱུ་ཞབས་

སུའུ་ཧྲའོ་ཀྲི་ནས་ ''ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ལོར་ང་རང་དབྱིན་ལན་ཨོག་སི་ཧྥོ་ཀྲི་མཐོ་སློབ་ཏུ་ཡོད་སྐབས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་སི་ཏྲས་སྦྲག་གི་ཡུ་རོབ་གྲོས་ཚོགས་སུ་གསུང་བཤད་གནང་། ང་རང་གི་ལྷ་ཚུལ་ལ་བོད་ལ་དངོས་གནས་དམིགས་བསལ་གྱི་མི་རིགས་དང་། ཆོས་ལུགས། རིག་གཞུང་། ཡུལ་གོམས་སོགས་ལྡན་པས། གལ་སྲིད་དེང་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཅིག་གི་སྒྲིམ་གཞིའི་འོག་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་རང་བཞིན་སྲུང་སྐྱོབ་ཐུབ་ན། ཏེང་ཞའོ་ཕིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་ལམ་ལུགས་གཉིས་ལག་ལེན་དང་ཡར་རྒྱས་ཤིག་རེད།'' ཅེས་དང་། ཡང་ཁོང་གིས་ ''ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་ང་དང་གྲོགས་པོ་ཁག་ཅིག་ལྷན་དུ་ཕ་ཤིན་ཊོན་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་མཇལ་སྐབས། ངས་ཁོང་གི་སི་ཏྲས་སྦྲག་གི་གསུང་བཤད་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ཁོང་གིས་རང་སྐྱོང་ལས་རང་བཙན་མི་རྩོད་པའི་ལངས་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཡོད་པ་བརྗོད་ཡོད། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་གང་མགྱོགས་ཡོང་ཆེད། མི་བསམ་ཡོད་རྣམས་དང་། གསར་འགྱུར་འགན་ཡོད་རྣམས་ཀྱིས་ཐབས་བརྒྱ་ཇུས་སྟོང་གིས་རྒྱ་ནག་མི་མང་ལ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དགོངས་གཞི་ངོ་མ་གང་ཡིན་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་བར་བྱས་ཏེ། དབུ་མའི་ལམ་མངོན་འགྱུར་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་བོད་མིའི་བདེ་དོན་ཙམ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཡོངས་མི་མང་གི་བདེ་དོན་ཡང་རེད།'' ཅེས་བརྗོད་ཡོད་[1]པ་དང་། ཁོང་པེ་ཅིང་ལ་བཞུགས་ཡོད་སྐབས། སྐབས་དེའི་རྒྱ་ནག་འཐབ་ཕྱོགས་

1 པེ་ཅིང་གི་དཔྱིད་ཀ་ཞེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་དུས་དེབ། ༢༠༠༣ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ པ།

གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་འགོ་ཁྲིད་རྣམས་ལ་ཏྲ་ཡའི་བླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་ཡང་བཏོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་འདུག[2]

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོའི་ཟླ་ ༣ པར་ཨ་རིའི་ཀོ་ལིམ་པེ་ཡ་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་རྒྱ་བོད་གནད་དོན་སྐོར་གྱི་བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུ་ཞིག་གི་ཐོག ༧གོང་ས་མཆོག་དང་རྒྱ་ནག་གི་རང་དབང་རིང་ལུགས་པ་གསུམ་[3]གྱི་ཡ་གྲལ་ཚན་རིག་པ་སྐྱ་ཞབས་ཧྥང་ལི་ཀྲི་གཉིས་མཇལ་འཕྲད་སྐབས། ཧྥང་ནས་གོང་ས་མཆོག་གི་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་ཀྱི་བཞེད་དོན་དང་བོད་མི་མང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་གུས་བརྩི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་འདུག[4]

དེ་སྔ་རྒྱ་ནག་གི་དབུ་ཁྲིད་ཀྲོའོ་ཙི་དབྱང་གི་འགྲམ་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་སྐྱོང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་དང་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་ཆབ་སྲིད་ལམ་ལུགས་བསྒྱུར་བཅོས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དུ་ཕྱག་ལས་གནང་སྐྱོང་བའི་མཁས་པ་ཡྭན་ཙྭ་ཆི་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོར་བཏོན་པའི་ **རྒྱལ་ཕྲན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་འཆར་འགོད་**[5] ཅེས་

---

2 རྒྱ་རིགས་རྩོམ་པ་པོ་ཚའོ་ཁྲང་ཆེན་གྱི་**ཏྲ་ཡའི་བླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་**ཞེས་པའི་རྩོམ་ཡིག

3 དུས་རབས་༢༠ལོ་རབས་ ༩༠ ནང་རྒྱ་ནག་གི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ནང་རང་དབང་སྨྲ་བ་གསུམ་སྟེ། ཝང་རོ་ཝང་དང་། ལིའུ་པེན་ཡན། ཧྥང་ལི་ཀྲི་གསུམ་ཡིན།

4 ཐའེ་ཝན་དབུས་གསར་འགྱུར་ཁང་གི་ ༡༩༩༢།༣།༡༩ གསར་འགྱུར།

5 ཐའེ་ཝན་**ལན་ཅིན་**དཔེ་བསྐྲུན་ཁང་། ༡༩༩༢།༡༡

པའི་ནང་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་སྐོར་ཞེས་པའི་ལེ་ཚན་ཟུར་དུ་བཀོད་དེ་བོད་འདི་རྒྱ་ནག་དང་ཁ་བྲལ་མ་དགོས་པར་རྒྱལ་ཕྲན་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་ལུགས་ཐོག་ཐག་གཅོད་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་བཏོན་པ་དང་། བསམ་ཚུལ་དེ་འགོང་ས་མཆོག་གི་ཞི་བའི་དོན་ཚན་ལྔ་དང་སེ་ཊ་སི་བྷག་གི་གྲོས་དོན་གྱི་དགོངས་དོན་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ་བྲིས་པར་གསལ་པོ་བཀོད་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་ ༡༩༩༥ ལོར་ཡང་ **རྒྱལ་ཕྲན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་དང་བོད་ཀྱི་མདུན་ལམ་** ཞེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་སྤེལ་ནས་བསམ་ཚུལ་དེ་ཁ་ཊེ་གསལ་དུ་བཏང་ཡོད། ཁོང་ནི་ད་བར་འགོང་ས་མཆོག་གི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་མཁན་གྱི་རྒྱ་ནག་གི་མཁས་པ་གྲགས་ཅན་ཤེས་ལྡན་ཀུན་གྱིས་གུས་བཙི་ཞུ་ཡུལ་ཞིག་ཡིན།

ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་བཞུགས་པའི་དམར་ཤོག་ཚོགས་མི་ཐུན་གྲས་དང་། ཁྲིམས་ལུགས་རིག་པའི་མཁས་དབང་ཡུའེ་ཏའོ་ཁྲིན་གྱིས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོའི་ཟླ་ ༡༠ པར་བྲིས་པའི་ **རྒྱལ་ཕྲན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་ནི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཁ་ཡག་ཤོས་རེད་** ཅེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཏུ། "ཏཱ་ལའི་བླ་མས་རང་བཙན་རྩོད་ལེན་གནང་གི་མེད་པར་ནང་སྲིད་རང་སྐྱོང་དགོས་པའི་དགོངས་ཚུལ་འདི་རྒྱལ་ཕྲན་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཐག་ཉེ་ཞིང་། འདི་འདྲའི་གཅིག་སྡུད་ཀྱང་མིན་ལ་རང་བཙན་ཡང་མིན་པའི་དགོངས་ཕྱོགས་ནི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་

གཅོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཁ་བཟང་ཤོས་ཡིན་པར་སྙམ།'' ཞེས་བཀོད་ཡོད།[6]

རྒྱ་ནག་ཏུ་མང་གཙོའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཏེ་ལོ་བཅུ་གྲངས་བཙོན་དུ་བསྡད་ནས་གློད་གྲོལ་ཐོབ་རྗེས་སླར་ཡང་མུ་མཐུད་ལས་འགུལ་སྤེལ་བས་ལོ་༡༧གི་ཁྲིམས་ཆད་ཕོག་པ། རྒྱ་རིགས་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་ཞུའེ་ཤིན་ལི་ནས་ ༡༩༩༨ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༩ ལ་ **རྒྱ་དམར་གྱིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཞི་བའི་ལམ་ནས་ཐག་གཅོད་ཡོང་བའི་འབོད་སྐུལ་ལ་ལན་བཟང་གནང་དགོས་** ཞེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་སྤེལ་ནས་དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལོར་དབྱིན་ཇིའི་ལོན་ཊོན་མཐོ་སློབ་ཏུ་ཚོགས་པའི་རྒྱ་བོད་བགྲོ་གླེང་ཚོགས་འདུའི་ཐོག བོད་ཕྱོགས་ནས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་གཞི་ཞིབ་ཕྲ་རྒྱ་རི་ཊ་ཚོགས་ཞུགས་པར་ངོ་སྤྲོད་བྱས་རྗེས། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཁྱད་མཁས་ཏན་རབས་སི་མྰ་ལུའུ་ནས་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རང་བཙན་རྩོད་ཀྱི་མེད་པས་རྒྱ་ནག་མང་གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་དུ་བསྐོ་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་བཏོན་ཞིང་། རྗེས་སུ་ཁོང་གི་རྩོམ་ཡིག་ཁག་ཏུའང་དེ་ལྟར་བྲིས་ཡོད།

རྒྱ་རིགས་རྩོམ་པ་པོ་གྲགས་ཅན་ཝང་ལི་ཞོང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ལོར་པེ་

6 ཀྲང་ཕེ་ཀོས་སྒྲིག་པའི་ **ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་རྒྱ་མི་བར་གྱི་བགྲོ་གླེང་།** དུས་རབས་༢༡ཐེབས་རྩ་ཚོགས་པའི་པར་སྐྲུན་ཁང་ནས། ༡༩༩༩།༡༡

ཅིང་ནས་སྐད་གྲགས་ལྡན་པའི་རྩོམ་ཡིག་ **ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ནི་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་སེལ་བའི་ལྡེ་མིག་རེད་** ཅེས་པའི་ནང་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རང་བཙན་རྩོད་ཀྱི་མེད་པ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་རྩོད་བཞིན་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐབས་ལམ་འདི། བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་སེལ་བའི་ཐབས་མཆོག་ཡིན་པ་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ངོ་སྤྲོད་ཞིབ་ཕྲ་བྱས་ཡོད་པ་དང་། དེས་རྐྱེན་པས་རྒྱ་ནག་ཕྱི་ནང་གི་ཤེས་ལྡན་མི་སྣ་མང་པོས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པ་དང་དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་ཡོད།

རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་ཡོད་པའི་མི་མང་སློབ་གྲ་ཆེན་པོའི་དགེ་རྒན་ཆེན་མོ་ལྕམ་ཧྲིང་ཅི་ལིན་གྱིས་ ༢༠༠༨ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༠ ལ་ **ཏཱ་ལའི་བླ་མར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་རོགས་** ཞེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་བྲིས་པའི་ནང་། ''ངས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་རྒྱུ་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་སྔོན་འགྲོའི་ཆ་རྐྱེན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཐོག་ནས་འཕྲལ་དུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་ཐད་ཀར་རམ་བརྒྱུད་ནས་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་གྲོས་མོལ་བྱེད་པའི་རེ་སྐུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།'' ཅེས་བརྗོད་ཡོད།[7]

7 དུས་རབས་གསར་པའི་གསར་འགྱུར་དྲ་ཚུགས། www.newscenturyews.com

རྒྱ་ནག་ཁྲིན་ཏུས་ཀྱི་སི་ཁྲོན་རྩོམ་རིག་དུས་དེབ་ཁང་གི་གྲགས་ཅན་རྩོམ་པ་པོ་རན་ཡུན་ཧྲི་ནས་ ༢༠༠༨ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༠ ལ་ **ངའི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་ལྟ་ཚུལ་** ཞེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་བྲིས་པའི་ནང་། ''བོད་དེ་རང་སྐྱོང་ལས་རང་བཙན་གྱི་ལངས་ཕྱོགས་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་མེད། རང་བཙན་རྩོད་ན་རྙོག་ཟིང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད། གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་བོད་དེ་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གྱུར་གྱི་འོག་ཚད་མཐོའི་རང་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད'' ཅེས་གསལ་པོ་བརྗོད་ཡོད།'

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོའི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༢ ལ་རྒྱ་ནག་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཕྲང་ལི་ཞོང་དང་། ལིའུ་ཞའོ་པོ། ཀྲང་ཙུས་ཧྭ་སོགས་གྲགས་ཅན་མི་སྣ་ ༣༠ ལྷག་གིས་ **བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་བསམ་འཆར་དོན་ཚན་བཅུ་གཉིས་** ཞེས་རྒྱབ་སྐྱོར་མིང་རྟགས་བསྡུ་བའི་ཡིག་ཆ་བཏོན་ཞིང་། དེའི་ནང་ ''ང་ཚོས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཞི་བདེའི་འབོད་སྐུལ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་རྒྱུ'' ཞེས་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། དུས་ཡུན་ཉིན་གྲངས་བརྒྱད་ནང་མི་གྲངས་ ༣༠༣ གྱིས་མིང་རྟགས་བཀོད་ཅིང་། དེའི་ནང་མི་གྲངས་ ༢༡༩ རྒྱ་ནག་ནང་ཁུལ་གྱི་དགེ་རྒན་དང་། ཁྲིམས་རྩོད་པ། གསར་འགོད་པ། རྩོམ་པ་པོ། སྒྱུ་རྩལ་པ་སོགས་ལས་རིགས་འདྲ་མིན་གྱི་མི་སྣ་འདུས་ཡོད་ལ། རྗེས་སུ་ཡིག་ཆ་དེར་མིང་རྟགས་འགོད་

8 དུས་རབས་གསར་པའི་གསར་འགྱུར་དྲ་ཚུགས། www.newscenturyews.com

མཁན་ཁ་ཤས་ལ་གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ནས་བཅར་འདྲི་བྱེད་སྐབས། ཁོང་ཚོས་༧གོང་ས་མཆོག་གིས་རང་བཙན་གསུང་གི་མེད་སྟབས་རྒྱབ་སྐྱོར་དེ་ཁྲིམས་འགལ་མིན་པས་མིང་རྟགས་བཀོད་པ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་བརྗོད་འདུག

རྒྱ་ནག་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཁང་གི་ཉམས་ཞིབ་པ་དང་སྲིད་ཁྲིམས་མཁས་དབང་ཀྲང་པོ་རྟའུ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༢ ལ་ **བོད་ཀྱི་གནད་དོན་གྱི་གཞི་རྩའི་ལམ་ཁ་** ཞེས་པའི་གྲགས་ཅན་རྩོམ་ཡིག་བྲིས་ནས། "ཏཱ་ལའི་བླ་མས་བཏོན་པའི་རང་བཙན་མི་རྩོད་པར་རང་སྐྱོང་ངོ་མའི་དགོས་འདུན་བཏོན་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་རྩ་དོན་འོག གྲོས་མོལ་གྱི་ལམ་ཁ་བརྒྱུད་དེ་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་དགོས" པའི་བསམ་ཚུལ་བཏོན་པར། རྒྱ་ནག་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་ཅན་མང་པོས་གདེང་འཇོག་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ་ཡོད།9

དེ་སྔ་རྒྱ་ནག་གི་སྲིད་བློན་ཀྲའོ་ཙི་དབྱང་གི་དྲུང་ཡིག་བྱས་མྱོང་བ་བཀྲུང་ཁྲན་ཏང་མི་རྣན་རབས་པ་སྐུ་ཞབས་པའོ་ཐོང་གིས་བྲིས་པའི་རྩོམ་ཡིག **ཕྱི་འབྲེལ་མཁྲིན་ཚབ་པ་ལ་ཁ་ཏ་བསླབ་བྱ་** ཞེས་པའི་ནང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་རང་བཙན་ནི་རྩོད་ཀྱི་མེད། དེས་ན་ཁོང་གི་བསམ་ཚུལ་གང་ཞིག་འགྲིག

9 **ལྟ་ཞིབ་** ཅེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་དྲ་ཚུགས། www.observechina.net 2008/4/29

གི་མེད། གང་ཞིག་ཡག་པོ་མེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་རྒྱ་ནག་གི་བདག་དབང་འོག་ནས་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་རང་སྐྱོང་གི་འདོད་ཚུལ་གསལ་པོ་ཡིན།[༡༠] ཞེས་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་སྐད་གསང་མཐོན་པོར་བསྒྲགས་ཡོད།

པེ་ཅིང་གི་གྲགས་ཅན་ཁྲིམས་རྩོད་པ་ཀྲུའུ་ཅིའུ་ཏྲུ་ཡིས་ ༢༠༠༨ ལོར་རྒྱ་ནག་ཁྲིན་ཏུས་ནས་རྩོམ་པ་པོ་ཁྲིན་ཏའོ་ཙུན་གྱི་གྱོད་གཞི་ལ་ཁྲིམས་རྩོད་བྱེད་སྐབས། ཁྲིམས་ཁང་དུ་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་རིགས་ཡོངས་ལ་གནང་བའི་འབོད་སྐུལ་གྱི་ནང་དོན་ལུང་དྲངས་ནས། ༸གོངས་མཆོག་གིས་བོད་དེ་རྒྱ་ནག་ནས་ལོགས་སུ་ཁ་བྲལ་གཏོང་གི་མེད་པར་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཞིག་འཚོལ་གྱི་ཡོད་པས། དེ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ན་ཁྲིམས་དང་མི་འགལ་བ་མ་ཟད་གནས་ལུགས་རྒྱུ་མཚན་དང་ལྡན་པའི་སྐོར་བརྗོད་ཡོད།[༡༡]

༢༠༠༩ ལོའི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་པེ་ཅིང་གི་ཁྲིམས་རྩོད་པ་ལིའུ་ཅན་ཚང་གིས་ **དོན་ཆེན་བཅུ་བདུན་དང་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་** [༡༢] ཞེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཅིག་བྲིས་པའི་ནང་། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་དབུ་མའི་

10 ཧོང་ཀོང་གི་ **ཏུང་ཤང་** ཞེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་དུས་དེབ། ༢༠༠༨ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ པ།

11 **མཉམ་ཞུགས་** ཞེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་དྲ་ཚུགས། www.canyu.org 2008/11/7

12 **མི་དང་མིའི་ཐོབ་ཐང་** ཞེས་པའི་རྒྱ་དབྱིན་ཤན་སྦྲར་གྱི་དུས་དེབ། **པོ་ཤོན་** རྒྱ་ཡིག་དྲ་ཚུགས་༢༠༠༩།༣།༣ ལ་བཀོད།

ལམ་ནི་ད་ལྟའི་ཆར་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པར་ཆེས་ཞི་འཇམ་དང་ཆེས་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པའི་ཐབས་ལམ་ཐབས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པའི་གདེང་འཛིན་ཞུས་ཡོད།

རྒྱ་ནག་ཀུའི་ཀྲུའུ་ཞིང་ཆེན་ནང་ཡོད་པའི་གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་པ་ཞིག་ནས། ༢༠༡༠ ལོའི་ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༥ ལ་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་ཤིག་སྤེལ་ནས། "ཏཱ་ལའི་བླ་མས་བཏོན་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་དོན་བཞིན། མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་དང་། ཞི་བདེ་དང་འཚེ་བ་མེད་པའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་རང་དབང་མང་གཙོ་དང་། ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་བསྒྱུར། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་དགའ་བའི་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་བརྩི་བཀུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཉག་གཅིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད།" ཅེས་རྒྱ་གཞུང་གི་བཙན་དབང་ལ་ཇི་མི་སྙམ་པར་གསལ་བསྒྲགས་འདི་ཡོངས་ཁྱབ་བཏང་།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་ཨ་རིའི་སི་ཨེན་ཨེན་གསར་འགྱུར་ཁང་གི་བཅར་འདྲི་དང་ལེན་ཞུ་སྐབས་ཐའེ་དབེན་གྱི་སྲིད་འཛིན་མ་ཡིང་ཅེའོ་ཡིས་བོད་ལ་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་དང་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་རྒྱ་

ནག་དང་མཉམ་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུའི་འབད་བརྩོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད། ‘‘དེ་ནི་བོད་དོན་འགྲིག་ཆགས་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཉག་གཅིག་པོ་དེ་རེད།’’ ཅེས་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་གསུངས་ཡོད།

གོང་དུ་བཀོད་པ་དག་ནི་༧གོང་ས་མཆོག་གི་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་མོས་མཐུན་བྱེད་མཁན་རྒྱ་ནག་ཕྱི་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་ཅན་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་ཡོད་པ་ལས། རྒྱ་ནག་ནང་ལོགས་ཀྱི་མཁས་པ་དང་། རྩོམ་པ་པོ། ཁྲིམས་རྩོད་པ་སོགས་རྒྱ་རིགས་གྲགས་ཅན་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་དཔེ་མཚོན་ཙམ་ཡིན་ལ། ད་དུང་རྒྱ་ནག་ཕྱི་ནང་གི་གྲགས་ཅན་མི་སྣ་དགེ་རྒན་ཆེན་མོ་དབྱང་ལི་ཡུས་དང་། མཁས་པ་ཁྲིན་དབྱིས་ཅི། རྒྱ་ནག་མང་གཙོའི་ལས་འགུལ་པ་གྲགས་ཅན་ཝེ་ཅིན་ཧྲིན། རྩོམ་པ་པོ་ལིའུ་པེན་ཡན། རང་དབང་རྩོད་ལེན་པ་དང་རྩོམ་པ་པོ་གཅིག་ལྡོག་ལིའུ་ཞའོ་པོ་དང་། ཡུས་ཅེ། ཧུའུ་ཙྰ་གསུམ། དཔྱད་གཏམ་སྨྲ་བ་ཧུའུ་ཕེང་། མང་གཙོའི་དབུ་ཁྲིད་ཝང་ཙུན་ཐའོ། པེ་ཅིང་གནམ་བདེ་སྒོ་མོའི་མང་གཙོའི་སློབ་ཕྲུག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཧྲིན་ཐོང་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཡོངས་བསྒྲགས་ཐོག་བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ཡོད་པ་ནི་༧གོང་ས་མཆོག་གི་བོད་རྒྱ་གཉིས་སྨན་གྱི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་དོན་གྱི་བཀའ་དྲིན་ཉག་གཅིག་ཡིན།

ད་དུང་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ནང་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་༧གོང་ས་

མཆོག་གི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་དབྱེ་ཞིབ་དང་དཔྱད་པ་བྱས་ཏེ་གདེང་འཇོག་ཞུས་པའི་རྒྱ་ཡིག་གི་རྩོམ་ཡིག་སྤེལ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དཔེར་ན།

༡་ རྩོམ་པ་པོ་ཀྲང་ཆིང་གི་དབུ་མའི་ལམ་ནི་མི་རིགས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་སེལ་བའི་སྨན་མཆོག་ཡིན། ༢༠༠༩།༩།༢༠

༢་ རྩོམ་པ་པོ་ཤོང་ཡན་ཧྲུང་གི་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་ནི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡིན། ༢༠༡༠།༢།༡༧

༣་ རྩོམ་པ་པོ་ཐཱན་མུའུ་ཡི་ངས་དབུ་མའི་ལམ་ལ་བརྟགས་བརྗོད་བྱེད།

༤་ མཁས་པ་དབྱང་ཅན་ལིའི་ངས་དབུ་མའི་ལམ་གསར་པ་འདོན་པ། ༢༠༠༩།༣།༡༠

༥་ རྩོམ་པ་པོ་ཚའོ་ཁྲང་ཆིང་གི་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ། ༡༩༩༧།༥།༡༩

༦་ དཔྱད་གཏམ་པ་ལིན་པའོ་ཏྭ་ཡི་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་ཕྱི་བལྟས་དང་མདུན་ལྟ། ༢༠༠༤།༡༠།༢༣

༧་ མང་གཙོ་རྩོད་ལེན་པ་ལིན་ཏྭ་ཙུན་གྱི་༧གོང་ས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་དང་རྒྱ་ནག་གི་མང་གཙོའི་ལས་འགུལ། ༢༠༡༠།༢།༡༡

༨་ མང་གཙོ་དོན་གཉེར་བ་ཞུའེ་པང་ཐའེ་ཡི་དབུ་མའི་ལམ་ནི་གསེར་གྱི་བསླབ་བྱ་རེད། ཅེས་པ་སོགས་མི་ཉུང་ཞིག་ཐོན་ཡོད་ཀྱང་ཡིག་ཚོགས་སྐྱུངས་ཕྱིར་རེ་རེ་བཞིན་བཀོད་མེད།

ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོའི་ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༥ ཉིན་ཨ་རིའི་ནིའུ་ཡོག་ཏུ་རྒྱ་རིགས་ཞེས་ཡོན་ཅན་དང་། མང་གཙོ་རྩོད་ལེན་པ། རྩོམ་པ་པོ། སློབ་ཕྲུག་བཅས་བསྡོམས་པའི་མི་བརྒྱ་ཙམ་གྱིས་མིང་རྟགས་བཀོད་པའི་ཞུ་ཡིག་ཅིག་༧གོང་ས་མཆོག་ལ་ཕུལ་བ་དེའི་ནང་། ''བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཞི་བདེའི་ལམ་ནས་ཐག་གཅོད་ཡོང་བར་ཁྱེད་ཀྱིས་འཚེ་མེད་ཞི་བ་དང་དབུ་མའི་ལམ་རྒྱུན་འཁྱོངས་གནང་སྟེ། བོད་འདི་རྒྱ་ནག་དང་ཁ་བྲལ་མི་དགོས་པའི་བཞེད་དོན་ལ། ང་ཚོས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན'' ཞེས་བཀོད། མིང་རྟགས་འགོད་མཁན་གྱི་གྲས་སུ་རྩོམ་པ་པོ་ཁྲིན་ཕོ་ཁྲུང་དང་ཡུས་དྲ་ཏེ། མཁས་པ་སུའུ་ཤའོ་ཁང་། འབུམ་རམས་པ་དབྱང་ཅན་ལི། ཁྲིམས་ལུགས་མཁས་པ་ཤང་ཤའོ་ཅིས་སོགས་འདུས་ཡོད།

དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་ ༦ ནང་ཧི་ནེ་ཕར་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྲུ་གང་ས་ནས་ཕེབས་པའི་རྒྱ་རིགས་ཞེས་ཡོན་ཅན་གྱི་འཐུས་ཚབ་བདུན་ཅུ་ལྷག་འཛོམས་ཏེ། ཐུན་མོང་གི་ངོས་འཛིན་གསལ་བསྒྲགས་ཡིག་ཆ་ཞིག་སྤེལ་བའི་ནང་དུ། ཚོགས་ཞུགས་པ་ཡོངས་ཀྱིས་༧གོང་ས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་ཆེ་མཐོང་གུས་བརྩི་ཞུ་རྒྱུའི་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་ཡོད།

མདོར་ན་༧སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་གཉིས་སྨན་དབུ་

མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་དོན་ཕྱི་བསྒྲགས་གནང་བ་ནས་བཟུང་། རྒྱ་རིགས་ཤེས་ལྡན་མི་སྣ་དག་གིས་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཞུས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཉེ་བའི་ལོ་ཁ་ཤས་ནང་དབུ་མའི་ལམ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ལ། འདི་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་གཞིགས་ན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོའི་ཟླ་བ་གསུམ་པ་ནས་ད་ལོའི་ཟླ་བ་ལྔ་པ་དབར་ལོ་གཉིས་ལྷག་གི་ནང་། རྒྱ་ནག་ཕྱི་ནང་དུ་གནས་པའི་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་རྩོམ་ཡིག་དགུ་བརྒྱ་ཙམ་སྤེལ་བ་དང་། རྩོམ་ཡིག་དེ་དག་གི་ནང་དོན་མང་ཆེ་བ་༧གོང་ས་མཆོག་གི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་བོད་ཀྱི་དཀའ་རྙོག་སེལ་བར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཤ་སྟག་རེད། དེས་ཀྱང་རྒྱ་མི་རིགས་ནང་དང་། ཡང་སྒོས་རྒྱ་རིགས་ཤེས་ལྡན་མི་སྣའི་ཁྲོད་དུ་༧གོང་ས་མཆོག་གི་གཉིས་སླན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་ཐླབས་ཆེན་གྱི་བཞེད་དགོངས་ཤེས་རྟོགས་ཡོད་མཁན་དང་། བོད་དོན་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་སྣ་ལོ་རེ་བཞིན་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ར་འཕྲོད་ཐུབ་བོ།། །།

Department of Information & International Relations
Central Tibetan Administration
Gangchen Kyishong
Dharamshala - 176215
Distt. Kangra
HP, India